

ÁRSSKÝRSLA

2003

18. STARFSÁR SAM

	Bls.
EFNISYFIRLIT	1
AÐALFUNDUR SAM 4. MARS 2004	
Dagskrá	2
Atkvæðamagn mjólkursamlaganna á aðalfundi 2004	2
Stjórn Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði	3
Fulltrúar afurðastöðva á aðalfund 2004.....	4
SKÝRSLUR	
Skýrsla stjórnarformanns	5
Skýrsla framkvæmdastjóra um starfsemi SAM árið 2003	9
Starfsemi verðlagsnefndar búvöru á árinu 2003	12
ÁRSREIKNINGAR	15
VERÐTILFÆRSLA - SKÝRINGAR	28
UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2002/2003	29
INNVIÐTUN OG NÝTING FRAMLEIÐSLURÉTTAR	
Innvigtun árin 2002 til 2003.....	31
Innvigtun verðlagsárin 2001/2002 og 2002/2003	31
Nýttur framleiðsluréttur á verðlagsárunum 2001/2002 og 2002/2003.....	32
RÁÐSTÖFUN MJÓLKUR	
Sala mjólkurvara	33
Útflutningur og birgðir	37
GREIÐSLUR TIL FRAMLEIÐENDA	
Grundvallarverð til bænda.....	40
Beingreiðslur ríkissjóðs	40
Greiðslur afurðastöðvanna	40
Þróun á verði til framleiðenda	41
KOSTNAÐUR VIÐ MJÓLKURFLUTNINGA	42
GÆÐAKRÖFUR TIL HRÁMJÓLKUR	
Breytingar á gæðakröfum til hrámjólkur á árinu 2003.....	43
Kynning á gæðakröfum sem gerðar verða til hrámjólkur frá 1. apríl 2004.....	45
SAMÞYKKTIR	
Samþykktir Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.....	48
Samkomulag milli SAM og BÍ.....	52
Samþykktir fyrir Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins	56
REGLUGERÐIR	
Reglug. nr. 441/2003 um greiðslumark mjólkur á lögbýlum og beingreiðslur til bænda verðlagsárið 2003-2004.....	57
LÖG	
Lög nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum með síðari breyting..	60

DAGSKRÁ

1. Fundarsetning.
2. Kjör starfsmanna fundarins.
3. Skýrsla stjórnar. - *Magnús H. Sigurðsson.*
4. Skýrsla framkvæmdastjóra. - *Pálmi Vilhjálmsson.*
5. Lagðir fram reksturs- og efnahagsreikningar.
6. Starfsskýrsla verðlagsnefndarfulltrúa. - *Hólmgeir Karlsson.*
7. Umræður um skýrslur og reikninga.
8. Reikningar bornir undir atkvæði.
9. Ákvörðun um framlag til rekstrar félagsins 2004.
10. Kosning endurskoðanda og eins til vara.
11. Erindi um skýrslu starfshóps landbúnaðarráðherra um stöðu og stefnu í mjólkurframleiðslu.
12. Önnur mál.

ATKVÆÐAMAGN MJÓLKURSAMLAGANNA Á AÐALFUNDI 2004

Skv. 10. gr. samþykktá Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði hefur hver afurðastöð eitt atkvæði á aðalfundi fyrir hverja byrjaða milljón lítra innveginna mjólkur miðað við næsta ár á undan. Samkvæmt innvigtun á árinu 2003 er atkvæðamagn hvers afurðastöðvar eftirfarandi:

Afurðastöð	Innvigtun, ltr	Fjöldi atkvæða	Vægi atkvæða
Mjólkursamsalan	12.883.468	13	11,5 %
Mjólkursamlagið Búðardal	6.556.861	7	6,2 %
Mjólkursamlag Ísfirðinga	1.178.748	2	1,8 %
Mjólkursamlag Húnavetninga	4.095.152	5	4,4 %
Mjólkursamlag KS	10.502.060	11	9,7 %
Norðurmjólk Akureyri	27.130.035	28	24,8 %
Mjólkursamlag Vopnfirðinga hf	784.812	1	0,9 %
Mjólkurstöðin Egilsstöðum	3.582.099	4	3,5 %
Mjólkurbú Flóamanna	41.670.885	42	37,2 %
Samtals	108.384.120	113	100,0 %

STJÓRN SAMTAKA AFURÐASTÖÐVA Í MJÓLKURIÐNAÐI 2003 - 2005

Formaður:	Magnús H. Sigurðsson (Varamaður: Magnús Ólafsson)
Varaformaður:	Guðlaugur Björgvinsson (Varamaður: Sigurður R. Friðjónsson)
Ritari:	Þórólfur Sveinsson (Varamaður: Guðmundur Þorsteinsson)
Meðstjórnendur:	Birgir Guðmundsson (Varamaður: Bjarni Jónsson)
	Haukur Halldórsson (Varamaður: Helgi Jóhannesson)
	Þórólfur Gíslason (Varamaður: Snorri Evertsson)
	Jón Júlíusson (Varamaður: Páll Svavarsson)
Endurskoðandi:	Arnór Eggertsson, löggiltur endurskoðandi (Varaendursk.: Halldór Arason, löggiltur endurskoðandi.)

AÐALFUNDUR SAM 4. MARS 2004

FULLTRÚAR AÐILDARFÉLAGA Á AÐALFUND 2004

<i>Aðildarfélag</i>	<i>Fjöldi atkvæða</i>	<i>Vægi atkvæða</i>	<i>Fulltrúar</i>
Mjólkursamsalan - Reykjavík (13 atkvæði) - Búðardalur (7 atkvæði) - Blönduós (5 atkvæði)	25	22,1%	Magnús H. Sigurðsson Guðlaugur Björgvinsson Bjarni Jónsson Guðmundur Þorsteinsson Helgi Bergþórsson Skúli Einarsson Hörður Grímsson Sigurður Rúnar Friðjónsson Magnús Sigurðsson Páll Svavarsson
Mjólkursamlag Ísfirðinga	2	1,8%	Árni Brynjólfsson Halldór G. Guðlaugsson
Mjólkursamlag KS	11	9,7%	Þórólfur Gíslason Snorri Evertsson Símon Traustason Árni Sigurðsson Stefán Guðmundsson Sigurgeir Þorsteinsson
Norðurmjólk ehf	28	24,8%	Erlingur Teitsson Helgi Jóhannesson Jóhannes Jónsson Stefán Magnússon Ásvaldur Þormóðsson Ívar Ragnarsson
Mjólkursamlag Vopnfirðinga hf	1	0,9%	Þórður Pálsson Halldór Georgsson Helgi Sigurðsson
Mjólkurbú Flóamanna - Egilsstöðum (4 atkvæði) - Selfossi (42 atkvæði)	46	40,7%	Bjarni Jónsson Gunnar Kr. Eiríksson Egill Sigurðsson Haraldur Þórarinsson Magnús H. Sigurðsson Birgir Guðmundsson Guðmundur Geir Gunnarsson Sigurður Mikaelsson Auðunn Hermannsson Garðar Eiríksson Jón Steinar Elísson Guttormur Metúsalemsson

SKÝRSLA STJÓRNARFORMANNS**Fundir stjórnar**

Árið 2003 hélt stjórn SAM 9 bókaða fundi, auk aðalfundar. Fjöldmörg mál tengd mjólkuriðnaðinum koma á borð stjórnar og fyrirferðarmest eru þau málefni sem getið er í 8. gr samþykktu samtakanna. Þá hafa verið til umræðu málefni undirbúningsnefndar nýs búvörusamnings í mjólk en þar er fulltrúi okkar Pálmi Vilhjálmsson famkvæmdastjóri SAM. Gerð hefur verið grein fyrir störfum nefndarinnar á stjórnarfundum. Einnig hefur verið fjallað um ráðningu á fjölmiðlafulltrúa, breytingar á mjólkurreglugerð, starfsmannamál SAM, samkeppnismál, verðlagsmál mjólkur og sagt frá fundum sem sóttir eru erlendis af okkar mönnum og rædd staða alþjóðasamninga um búvöru.

Framleiðsla og sala mjólkur og mjólkurvara.

Mikil mjólkurframleiðsla var fyrri hluta árs en dró verulega úr frá og með júlí miðað við fyrra ár. Samtals nam mjólkurframleiðslan 108,3 millj. ltr sem svarar til um 2,3 millj. ltr, eða um 2,15%, samdrætti frá fyrra ári.

Framleiðsluréttur verðlagsársins 2002/2003 var 106 millj. ltr. Framleiðsla mjólkur var mikil, eða alls um 110,1 millj. ltr. og er það tæplega 1 millj. lítrum meiri innvigtun samanborðið við fyrra verðlagsár. Meðal efnainnihald mjólkurinnar á verðlagsárinu var 3,96% fita (2001/2002: 3,97%) og 3,31% prótein (2001/2002: 3,35%). Efnainnihald viðmiðunarmjólkur á yfirstandandi verðlagsári er 3,97% fita en var 3,98%. Próteininnihald viðmiðunarmjólkur er 3,33% en var 3,31%. Efnapættir viðmiðunarmjólkur eru fundnir út með vegnu meðaltali næstliðinna þriggja verðlagsára.

Umreiknuð heildarsala mjólkur og mjólkurvara var nokkuð svipuð að magni til á milli ára, en salan nam 96,7 millj. ltr á fitugrunni, en 107,4 millj. ltr á próteingrunni. Umreiknuð sala á verðlagsárinu var heldur minni eða 96,1 millj. ltr á fitugrunni og 106,6 millj. ltr á próteingrunni. Ekki dugði þessi sala til að viðhalda greiðslumarkinu sem lækkaði um eina millj. lítra, úr 106 í 105. Mjög góð sala er í ýmsum tegundum eins og í skyri og jógúrti en áhyggjum veldur stöðugt minkandi mjólkursala, ekki síst síðustu mánuðina á sama tíma og Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarinnar hefur lagt mikla fjármuni og vinnu undir í formi - MUU - auglýsingaferðar sem vakið hefur athygli auk fleiri atburða. Ennþá er vaxandi munur á sölu próteins og fitu sem eykur útflutningsþörf á smjöri.

Innflutningur og útflutningur mjólkurvara

Samanlagður innflutningur mjólkurvara á árinu 2002 nam um 232 tonnum sem samsvarar um 16 tonna, eða 6,7%, samdrætti frá fyrra ári. Innflutningur osta jókst um 15 tonn, eða úr 131 í 146 tonn. Innflutningur ferskra mjólkurvara, þ.m.t. jógúrt, dróst hins vegar saman um 28

tonn, eða úr 113 tonnum í 85 tonn. Með umreikningi m.v. gildandi ríkisstuðla, má áætla að innflutningur mjólkurvara á árinu 2003 hafi numið um 1,4 millj. lítra mjólkur á próteingrunni og um 1,1 millj. lítrum á fitugrunni.

Á árinu 2003 voru flutt út 658 tonn af smjöri og um 125 tonn af undanrennudufti. Undanrennuduft var flutt út þar sem umfram mjólk verðlagsársins 2002/2003 var ekki keypt til notkunar á innanlandsmarkaði. Útflutningur smjörs jókst um 45 tonn milli ára. Útflutningur smjörs á árinu 2003 svarar til um 14 millj. lítrum af mjólk á fitugrunni og um 2,4 millj. ltr á próteingrunni.

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins

Markaðsnefndin starfaði með svipuðu sniði og undanfarin ár, þó má segja að starfsemi nefndarinnar hafi verið heldur meiri en oft áður. Má í því sambandi nefna, að staðið var fyrir skólarmjólkurdegi og ráðstefnu í tengslum við hann. Ennfremur stóð nefndin fyrir auglýsinga-herferð - MUU-herferð - sem áætlað er að unnið verði með næstu þrjú árin. Þá lét nefndin hanna sérstakar jólamjólkurumbúðir. Sem fyrr voru í nefndinni 4 fulltrúar SAM og 1 frá Landssambandi kúabænda.

Verðlagsmál

Af vettvangi verðlagsmála er það helst að nefna að afurðastöðvar tóku á sig 2,4% hækkun til mjólkurframleiðenda, um síðustu áramót, auk þess sem engin hækkun átti sér stað á vinnslu- og dreifingarkostnaði mjólkur á sama tíma. Forsenda þessarar ákvörðunar byggir á góðri afkomu afurðastöðva undanfarin ár þó svo að hækkun vinnslu- og dreifingarkostnaðar hafi í öllum tilvikum verið lægri en almenn verðlagsþróun í landinu. Á undanförunum árum hefur mjólkuverð heildsöluverð tekið breytingum eingöngu eini sinni á ári – 1. janúar ár hvert. Af hálfu fulltrúa afurðastöðva var ákvörðun um óbreytt heildsöluverð mjólkurvara 1. janúar 2004, tekin með fyrirvara um gildistíma þar sem almennir kjarasamningar eru lausir og gerð nýs kjarasamnings í gangi.

Áður nefnd 2,4% hækkun til framleiðenda ásamt óbreyttum vinnslu- og dreifingarkostnaði samsvarar um 200 – 300 millj. kr. tekjuskurðingu afurðastöðva á árinu 2004.

Mjólkurreglugerð

Breytingar urðu á reglugerð um mjólk og mjólkurvörur með tilkomu nýrrar reglugerðar nr. 919/2002, sem tók gildi 1. janúar 2003. Sú mikla vinna sem að þessum málum snýr hefur, af hálfu SAM, að mestu verið í höndum Jóns K. Baldurssonar. Helstu breytingar snertu gæðakröfur til hrámjólkur þar sem settar voru lágmarkskröfur hvað varðar frumutölu og líftölu

(gerlatölu). Felldar voru út opinberar viðmiðanir flokkunar hrámjólkur, en mjólkuriðnaðinum gert frjálst að setja samræmdar gæðakröfur hvað áður nefnda þætti varðar. Nánar er fjallað um gæðakröfur á bls. 43.

Samstarfsnefnd SAM og BÍ

Eins og áður snúast störf nefndarinnar um sameiginleg málefni afurðastöðva og bænda svo og ýmiss samskipti þessara aðila gagnvart hinu opinbera við framkvæmd laga og reglugerða. Má þar nefna tillögur til landbúnaðarráðherra um ráðstöfun á fé úr flutningajöfnunarsjóði mjólkur svo og uppgjör og ráðstöfun umfram mjólkur og árlegan útflutning mjólkurvara. Tveir fundir voru haldnir í nefndinni á árinu 2003.

Undirbúningur nýs búvörusamnings í mjólk

Núgildandi búvörusamningur rennur út í lok verðlagsárs 2005. Í þeim samningi var gert ráð fyrir að liðnum 4 árum frá upphafi gildistíma samningsins yrði gert stöðumat og hafin stefnumótun og gerð nýs samnings meðal viðsemjanda. Landbúnaðarráðherra setti á fót starfshóp, samkvæmt tilnefningum, sem vinna skyldi að stefnumótun fyrir gerð nýs búvörusamnings. Starfshópurinn er þannig saman settur að 3 koma frá ríki (Landbúnaðarráðuneyti 2 og Fjármálaráðuneyti 1) 2 frá Bændasamtökunum, 2 frá Landsambandi kúabænda, 2 frá samtökum launfólks (BSRB 1 og ASÍ 1), 1 frá samtökum atvinnulífsins (SA) og 1 frá SAM.

Starfshópurinn hefur nú lokið vinnu sinni og skilað sameiginlegri skýrslu til ráðherra. Störf stefnumótunarhóps búvörusamnings tók u.þ.b. 1 ár þar sem störfin hófust með 1. fundi í febrúar 2003 og lauk í febrúar 2004. Mikil vinna var lögð í ýmsa upplýsingaöflun sem snýr að þróun í aðstæðum framleiðslunnar og vinnslunnar. Rétt er að nefna mikilvægi þess að sameiginleg niðurstaða ólíkra hagsmunaaðila hafi náðst um stefnumótun um starfsskilyrði greinarinnar. Það er afar mikilvægt að ríkisvald og aðilar vinnumarkaðar taki þátt í slíkri stefnumótun það sem breiðari sátt ætti því að nást um innihald og framkvæmd nýs búvörusamnings.

Þó má ekki líta á sem svo að allt sé fast í hendi í framtíðinni hvað varðar starfsskilyrði greinarinnar. Enn ríkir réttaróvissa um starfsumhverfi mjólkuriðnaðarins sem ekki hefur verið leyst úr. Allt bendir til þess að lagabreytingar þurfi að eiga sér stað til að svo megi verða. Einnig má sjá í skýrslunni vísbendingar um að mjólkuriðurinn þurfi enn frekar að grípa til hagræðingaradgerða. Mikilvægt er í þeim efnum að reyna að búa svo um hnúta, við samningsgerð, að það verði viðfangsefni sem mjólkuriðnaðurinn fái að takast á við með samræmdum og skipulögðum hætti, eins og á undangengnum áratug. Það hefur ótvírætt verið til hagsbóta fyrir alla hagsmunaliða, þ.e. bændur og fyrirtæki þeirra, neytendur og hið opinbera.

Að lokum vil ég þakka, stjórnarmönnum og starfsmönnum SAM fyrir gott samstarf, svo og fulltrúm Bændasamtaka Íslands, fulltrúm landbúnaðarráðuneytis og öllum þeim aðilum í mjólkuriðnaði sem hafa komið að málefnum og störfum samtakanna á liðnu ári.

Magnús H. Sigurðsson, stjórnarformaður

SKÝRSLA FRAMKVÆMDASTJÓRA UM STARFSEMI SAM Á ÁRINU 2003

Starfsemi SAM á árinu 2003 markaðist nokkuð af undirbúningi ýmissra breytinga sem hugsanlega eru í farvatninu. Núverandi aðstæður mjólkuriðnaðar og horfur á komandi árum voru mikið til umfjöllunar og skoðunar. Má þar nefna að á árinu fór fram vinna við stöðumat og stefnumótun sem liður í undirbúningi fyrir gerð nýs samnings um starfsskilyði í mjólkurframleiðslu. Málafni tengd opinberri verðlagningu og væntanlegum breytingum vegna WTO - samninga voru fyrirferðamikil. Að venju voru viðfangsefni ársins sem unnin voru á vegum SAM, margvísleg og mörg.

Þegar gengið verður til gerðar nýs búvörusamnings er mikilvægt að fulltrúar mjólkuriðnaðar fái að fylgjast grannt með framvindu þeirra mála sem snerta starfsskilyrði mjólkurvinnslunnar. Þar er mikilvægast að fá varanlega lausn á þeirri réttaróvissu sem ríkir vegna fyrirhugaðs afnáms opinberrar verðlagningar mjólkur á heildsölustigi.

Um mitt ár 2002 setti, Utanríkisráðuneytið á fót nefnd sem kanna á áhrif hugsanlegrar aðildar að ESB á Íslenskan landbúnað. Að nefndinni koma fulltrúar Utanríkisráðuneytis, Landbúnaðarráðuneytis og Bændasamtaka. Einnig eiga Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði fulltrúa í þeirri nefnd. Yfirgripsmikilli áfangaskýrslu hefur verið skilað til Utanríkisráðherra. Segja má að nú hafi, af okkar hálfu, verið unnin ákveðin grunnvinna við kortlagningu aðstæðna landbúnaðar í Evrópu og munu þær upplýsingar nýtast við frekari samanburð á aðstæðum okkar samanborið við aðrar þjóðir í Evrópu.

Auk ýmissra sértækra og tilfallandi viðfangsefna eru helstu reglubundnu verkefni samtakanna eftirfarandi:

- 1 *Skýrsluhald um framleiðslu og ráðstöfun mjólkur.*
- 2 *Úrvinnsla- og birgðastjórnun - ráðstafanir vegna ostabirgða.*
- 3 *Innheimtur, fjárreiður og bókhald opinberra sjóða (Verðtilfærslusjóðir og Verðmiðlunarsjóður).*
- 4 *Tillögugerð um ráðstöfun flutningsjöfnunargjalds og rekstrarstyrkja.*
- 5 *Tillögugerð vegna ákvörðunar um árlegt greiðslumark í mjólkurframleiðslu.*
- 6 *Eftirlit með innheimtu ýmissra félagsgjalda afurðastöðvanna (SI/SA).*
- 7 *Umsjón og samræming á reglum um opinbera viðmiðun um mjólkurgæði.*
- 8 *Gæta sameiginlegra hagsmuna afurðastöðva vegna setningu ýmissra laga og reglugerða sem snerta starfsskilyrði fyrirtækjanna.*

- 9 *Upplýsingaöflun og úrvinnsla gagna vegna verðlagningar mjólkur og þátttaka í störfum Verðlagsnefndar búvöru. Umsjón með útreikningi á verðlagsmódeli vinnslukostnaðar og umsjón með gerð verðskrár mjólkurvara.*
- 10 *Þátttaka í ýmsum nefndum á vegum hins opinbera vegna ýmissra hagsmunabátta sem snúa að innlendum og erlendum samningum.*
- 11 *Árlegt uppgjör mjólkur og útflutnings á smjöri innan greiðslumarks.*

Uppgjör mjólkur fyrir verðlagsárið 2002/2003

Uppgjör umfram mjólkur fyrir verðlagsárið 2002/2003 var framkvæmt á hefðbundinn hátt og staðfest með undirskrift 15. október 2003. Þetta er tíunda mjólkuruppgjörið sem fram fer eftir að ábyrgð ríkissjóðs á afsetningu mjólkur féll niður. Nánar er fjallað um uppgjörið í ársskýrslunni.

Erlend samskipti

Ársfundur alþjóðlegu mjólkuriðnaðarsamtakanna – IDF - var haldinn í Brügge í Belgíu að þessu sinni. Samtökin voru stofnuð fyrir 100 árum, þ.e. árið 1903 í Belgíu, og var því við hæfi að ársfundurinn væri haldinn þar við þessi tímamót. Málafni þingsins voru fjölbreytileg skv. venju og eru málaflókkar þar mjólkurframleiðsla, vísindi og tækni, stefnumál og hagfræði o.fl.

Þá sóttu fulltrúar SAM fund Nordisk bransjemöte í Gautaborg í Svíþjóð, sem er samnorðnað fundur systursamtaka SAM, og ársfund NMSM í Lillehammer í Noregi en það er samnorðnað samvinnuvettvangur um bætt gæði hrámjólkur. Það er mjög mikilvægt fyrir mjólkuriðnaðinn að vera í jafn góðum tengslum, og raun ber vitni, við mjólkuriðnað á norðurlöndum. Við fáum greinargóðar upplýsingar um aðstæður mjólkurframleiðslu, úrvinnslu og markaðsmál mjólkurvara. Einnig um þróun og áherslur alþjóðsamninga á hverjum tíma. Vegna mikilla hagsmuna og stærðar þessara aðila í alþjóðaviðskiptum með landbúnaðarvörur, þá kosta þær miklu til vegna þessara mála og búa þær þ.a.l. yfir yfirgripsmikilli þekkingu um þessi mál á hverjum tíma. Þessir árlegu fundir hafa lagt grunninn að þeim góðu tengslum og greiða aðgangi að upplýsingum sem við höfum í dag hjá systursamtökum okkar á norðurlöndum.

Ýmis önnur verkefni fyrir stjórn SAM og afurðastöðvar

Eins og mörg undangengin ár hafa starfsmenn SAM verið aðildarfélagum innan handar með leiðbeiningar og vinnslu ýmissra verkefna sem fyrirtækin þurfa að fást við. Þá hafa starfsmenn einnig unnið að ýmsum viðfangsefnum, sem stjórn og stjórnformaður hafa falið þeim á árinu.

Í ágúst mánuði var Bjarni R. Brynjólfsson, mjólkurverkfræðingur, ráðinn til starfa hjá Samtökun afurðastöðva í mjólkuriðnaði. Starfsmenn SAM eru því orðnir 3. Þessi ráðstöfun var löngu orðin tímabær þar sem einungis 2 starfsmenn voru hættir að anna öllum þeim viðfangsefnum

sem leyst eru á vettvangi Samtaka afurðastöðva. Sökum þeirra aðstæðna sem uppi eru, m.a. vegna fyrirkomulags verðlagsmála mjólkurvara á heildsölustigi, vinnu vegna endurskoðunar búvörusamnings í mjólkurframleiðslu, endurskoðun alþjóðasamninga um WTO og einnig vegna skipulagsmála mjólkuriðnaðarins, er ljóst að komandi ár munu verða ár mikilla anna og breytinga. Því er það mikilvægt að samstillt og öflug hagsmunasamtök með góða yfirsýn og þekkingu á starfsemi greinarinnar komi að málum til að tryggja hagsmuni afurðastöðva og eigenda þeirra eftir því sem kostur er.

Pálmi Vilhjálmsson, framkvæmdastjóri

STARFSEMI VERÐLAGSNEFNDAR BÚVÖRU Á ÁRINU 2003**Fundir og nefndarskipan**

Verðlagsnefnd búvara – sexmannanefnd - hélt 6 fundi á árinu 2003, auk funda í undirnefndum.

Nefndin er skipuð eftirfarandi fulltrúum: Frá Bændasamtökum Íslands, Ari Teitsson og Þórólfur Sveinsson, til vara Þorsteinn Kristjánsson, sem sat (símleiðis) þá fundi þar sem kostnaðargrundvöllur sauðfjábús var til umræðu, frá BSRB Elín Björg Jónsdóttir, Björn Snæbjörnsson skipaður af ASÍ. Frá Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði, Vilhelm Andersen og Hólmgeir Karlsson, til vara Pálmi Vilhjálmsson sem sat flesta fundi nefndarinnar. Formaður verðlagsnefndar Ólafur Friðriksson skipaður af landbúnaðarráðherra.

Störf nefndarinnar á árinu

Helstu þættir í störfum nefndarinnar á árinu voru að fylgjast með kostnaðarbreytingum á verðlagsgrundvelli kúabús, verðlagsgrundvelli vinnslu- og dreifingarkostnaðar og leita leiða til að minnka þörf á verðtilfærslu þannig að hún gæti rúmast innan ramma lögbundinnar verðtilfærslu. Miklar umræður urðu um hverju nefndin þyrfti að ljúka fyrir þann tíma að heildsöluverðlagning yrði gefin frjálts.

Verðákvarðanir nefndarinnar

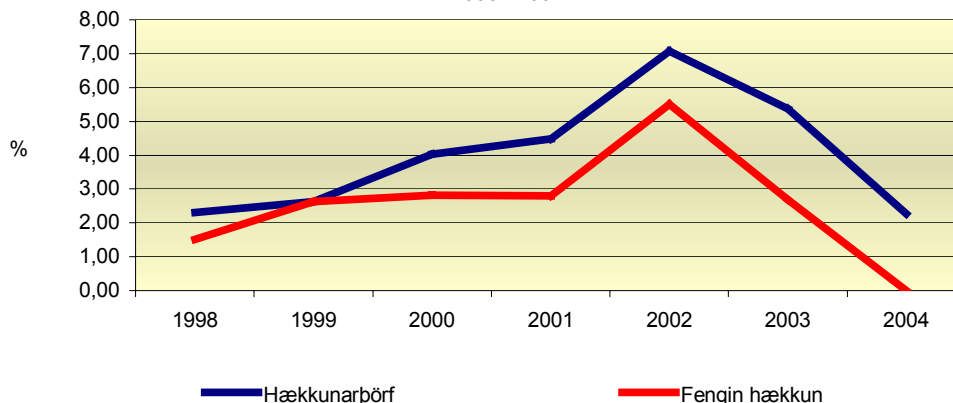
Áhersla var lögð á að skoða rekstrarafkomu afurðastöðva á árinu 2002, en ákvörðun á vinnslu- og dreifingarkostnaði fyrir árið 2003 og 2004, tók m.a. mið af afkomu í rekstri greinarinnar 2002. Eins og áður var stuðst við skýrslu sem unnin var af Einari H. Einarssyni hjá Deloitte þar sem fram kemur hagnaður án uppbótageiðsla pr. lítra mjólkur. Skv. skýrslunni var hagnaður ársins 1999, kr. 4,35 pr. lítra, kr. 3,09 árið 2000, kr. 0,92 árið 2001 og kr. 3,58 árið 2002.

Samkvæmt verðlagsgrundvelli kúabús átti verð á mjólk til bænda að hækka um 2,40% eða kr. 1,89 pr. lítra 1. janúar 2004. Ákvörðun Verðlagsnefndar um hækkun til mjólkurframleiðenda varð hin sama og niðurstaða verðlagsgrundvallar – þ.e. 2,4% eða 1,89 pr. lítra.

Samkvæmt verðlagsgrundvelli vinnslu- og dreifingarkostnaðar átti hann að hækka um 2,27% eða kr. 0,47 pr. ltr. Þá samþykkti Verðlagsnefnd búvara að hækka ekki vinnslu- og dreifingarkostnað 1. janúar 2004 og jafnframt að ekki kæmi til hækkunar á heildsöluverði vegna hækkunar á afurðastöðvaverði til bænda. Síðasta almenna verðbreyting mjólkurvara á heildsölustigi var 1. janúar 2003.

Vegna úrvinnslugjalds hækkaði heildsöluverð drykkjarmjólkur og rjóma í pappa umbúðum á bilinu 61 til 79 aurar pr. ltr frá 1. mars 2003.

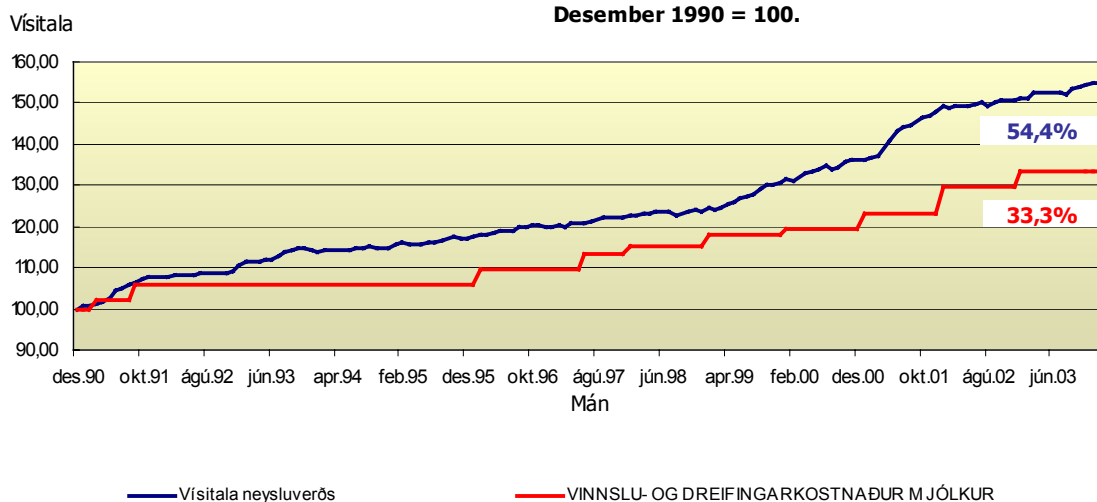
Mismunur á hækkunarpörf vinnslu- og dreifingarkostnaðar mjólkur (VD) og ákvörðun Verðlagsnefndar búvöru um hækkun á tímabilinu 1998 - 2004

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	98 -02
Reiknuð hækkunarpörf	2,30%	2,62%	4,02%	4,48%	7,08%	5,38%	2,27%	20,50%
Hækkun skv. ákv. verðlagsnefndar	1,51%	2,62%	2,82%	2,80%	5,50%	2,69%	0,00%	15,25%
- skerðing á hækkunarpörf - stig	-0,8%	0,0%	-1,2%	-1,7%	-1,6%	-2,7%	-2,3%	-5,3%
- skerðing á hækkunarpörf - %	-34%	0%	-30%	-38%	-22%	-50%	-100%	-26%

Á því tímabili sem er til viðmiðunar í verðmælingum þ.e. nóvember 2002 – október 2003 hefur vísitala neysliverðs hækkað um 2,75%.

Þróun vinnslu- og dreifingarkostnaðar mjólkur og vísitölu neysliverðs á tímabilinu desember 1990 - janúar 2004
Desember 1990 = 100.

Á tímabilinu desember 1990 t.o.m. febrúar 2004 hefur vísitala neysliverðs hækkað um 54,4% en vinnslu- og dreifingarkostnaður um 33,33%.

Verðtilfærsla

Verðtilfærslusjóðirnir voru til umfjöllunar á 4 fundum. Þrátt fyrir fyrirætlanir nefndarinnar um að draga frekar úr heildarverðtilfærslu milli mjólkurvara voru ekki gerðar breytingar á verðtilfærslunni á tímabilinu. Eina leiðin að mati nefndarinnar til að ganga lengra í þeim efnum hefði verið að fara í sérstaka verðbreytingu þar sem vörur hefðu tekið hækkunum eða lækkunum til að draga úr verðtilfærslunni.

***Vilhelm Andersen
Hólmgeir Karlsson
Pálmi Vilhjálmsson***

ÁRSREIKNINGAR SAMTAKA AFURÐASTÖÐVA Í MJÓLKURIÐNAÐI OG MARKAÐSNEFNDAR MJÓLKURIÐNAÐARINS

Áritun endurskoðanda.....	16
Áritun stjórnar.....	17
Ársreikningur Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.....	18
Rekstrarreikningur	19
Efnahagsreikningur.....	20
Fjármagnsstreymi.....	21
Skýringar	22
Ársreikningur Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins.....	23
Rekstrarreikningur	24
Efnahagsreikningur.....	25
Fjármagnsstreymi.....	26
Skýringar	27

Áritun endurskoðanda

Til stjórnar Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði.

Við höfum endurskoðað ársreikninga Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði og Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins fyrir árið 2003. Ársreikningarnir hafa að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymi, skýringar og sundurliðanir beggja aðila. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum samtakanna og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur. Ábyrgð okkar felst í því álitum sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar.

Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju en samkvæmt henni skal skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fáiast um að ársreikningurinn sé í meginatiðum annmarkalaus. Endurskoðunin felur í sér greiningaraðgerðir, úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem koma fram í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskilaaðferðum og matsreglum sem notaðar eru við gerð ársreikningsins og mat á framsetningu hans í heild. Við teljum að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit okkar á.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði og Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins á árinu 2003, efnahag þeirra 31. desember 2003 í samræmi við lög, samþykktir félaganna og góða reikningskilavenju.

Reykjavík, 26. febrúar 2004

Deloitte hf.

Arnór Eggertsson
(*sign*)

Skýrsla og áritun stjórnar

Ársreikningur Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og á síðasta ári. Tap ársins sem yfirfærast til næsta árs nemur kr. 4.731.215 og eigið fé í árslok er kr. 8.363.545.

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins lýtur stjórn samtakanna. Ársreikningur hennar er sjálfstæður hluti ársreikningsins.

Stjórn og framkvæmdastjóri Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði staðfesta hér með ársreikning samtakanna, fyrir árið 2003, með undirritun sinni.

Reykjavík, 26. febrúar 2004

Magnús H. Sigurðsson
(*sign*)

Guðlaugur Björgvinsson
(*sign*)

Þórólfur Sveinsson
(*sign*)

Birgir Guðmundsson
(*sign*)

Þórólfur Gíslason
(*sign*)

Jón Júlíusson
(*sign*)

Helgi Jóhannesson
(*sign*)

Pálmi Vilhjálmsson
(*sign*)

Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði

Ársreikningur 2003

Rekstrarreikningur ársins 2003

	Skýr.	2003	2002
Rekstrartekjur			
Framlög afurðastöðva		21.676.819	19.732.909
Umsýslutekjur		6.448.472	6.410.966
Aðrar tekjur		<u>1.719.359</u>	<u>2.715.989</u>
		<u>29.844.650</u>	<u>28.859.864</u>
Rekstrargjöld			
Laun og tengd gjöld		20.210.820	17.332.268
Ferðakostnaður		3.719.535	1.390.880
Félagsgjöld IDF		820.136	848.524
Funda og stjórnunarkostnaður		421.428	2.780.930
Tölvukostnaður		826.120	835.558
Yfirdýralæknir v. útflutningsleyfa		0	5.537.704
RALA rannsóknarverkefni		3.000.000	0
Annar rekstrarkostnaður		5.580.569	6.812.211
Afskriftir		<u>872.929</u>	<u>462.759</u>
		<u>35.451.537</u>	<u>36.000.834</u>
<i>Tap fyrir fjármunatekjur og fjármagnsgjöld</i>		(5.606.887)	(7.140.970)
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld			
Vaxtatekjur		<u>875.672</u>	<u>4.248.256</u>
		<u>875.672</u>	<u>4.248.256</u>
Tap ársins		<u>(4.731.215)</u>	<u>(2.892.714)</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2003

Eignir

	Skýr.	2003	2002
Fastafjármunir			
Bifreið		4.255.971	2.666.186
Áhöld		<u>284.375</u>	<u>326.000</u>
		<u>4.540.346</u>	<u>2.992.186</u>
Veltufjármunir			
Ýmsar skammtímakröfur		6.693.647	5.838.872
Verðtilfærslusjóður		12.829.412	33.388.467
Mjólkursamlög		29.340.485	0
Bankainnstæður		<u>3.802.165</u>	<u>53.059.894</u>
		<u>52.665.709</u>	<u>92.287.233</u>
		<u>57.206.055</u>	<u>95.279.419</u>
		Eignir alls	Eignir alls

Skuldir og eigið fé

Eigið fé			
Eigið fé	4	<u>8.363.545</u>	<u>13.094.760</u>
		Eigið fé alls	Eigið fé alls
		<u>8.363.545</u>	<u>13.094.760</u>
Skuldir			
Markaðsnefnd Mjólkuriðnaðarins		10.410.078	12.603.813
Mjólkursamlög		0	11.831.012
Skammtímalán		5.000.000	5.000.000
Ýmsar skammtímaskuldir		2.928.365	7.234.552
Geymslufé v. smjörútflutnings		<u>30.504.067</u>	<u>45.515.282</u>
		<u>48.842.510</u>	<u>82.184.659</u>
		Skuldir alls	Skuldir alls
		<u>57.206.055</u>	<u>95.279.419</u>
		Skuldir og eigið fé alls	Skuldir og eigið fé alls

Sjóðstreymi árið 2003

	Skýr.	2003	2002
Handbært fé (til rekstrar):			
Tap ársins		(4.731.215)	(2.892.714)
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi:			
Afskriftir		872.929	462.759
Sölutap bifreiðar		<u>299.091</u>	<u>0</u>
		Veltufé (til rekstrar)	(2.429.955)
		<u>(3.559.195)</u>	<u>(2.429.955)</u>
Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:			
Skammtímakröfur, (hækkun) lækkun		(9.636.205)	71.845.389
Skammtímaskuldir, (lækkun)		<u>(33.342.149)</u>	<u>(25.643.360)</u>
		<u>(42.978.354)</u>	<u>46.202.029</u>
		Handbært fé (til rekstrar) frá rekstri	43.772.074
		<u>(46.537.549)</u>	<u>43.772.074</u>
Fjárfestingarhreyfingar:			
Kaupverð tækja		(80.250)	(407.875)
Kaupverð bifreiðar		(5.007.025)	0
Söluverð bifreiðar		<u>2.367.095</u>	<u>0</u>
		<u>(2.720.180)</u>	<u>(407.875)</u>
		(Lækkun) hækkun handbærs fjár	43.364.199
		<u>(49.257.729)</u>	<u>43.364.199</u>
Handbært fé:			
Handbært fé í årsbyrjun		53.059.894	9.695.695
Handbært fé í árslok		<u>3.802.165</u>	<u>53.059.894</u>
		(Lækkun) hækkun handbærs fjár	43.364.199
		<u>(49.257.729)</u>	<u>43.364.199</u>

Skýringar

Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði

1. Dagsetning samþykkt fyrir Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði er 12. nóvember 1992.

Tilgangur félagsins er að sjá til þess að mjólkuriðnaðurinn í landinu verði rekinn á sem hagkvæmastan hátt með sameiginlegri skipulagningu og stjórnun. Einnig að koma fram fyrir hönd mjólkurstöðvanna í landinu við framkvæmd gildandi búvörulaga og vera ráðgefandi um setningu reglugerða.

Samtökin hafa með höndum verðtilfærslu milli afurðastöðva.

Allar afurðastöðvar, sem taka við mjólk beint frá mjólkurframleiðendum skulu eiga rétt á að gerast aðilar að félaginu.

Stjórn félagsins skal gera áætlun um kostnað við rekstur félagsins og skal þeim kostnaði skipt á afurðastöðvarnar í hlutfalli við móttækið mjólkurmagn.

Stjórnin skal halda reikninga yfir tekjur og gjöld félagsins og reikningsárið skal vera almanaksárið.

Reikningsskilaaðferðir

2. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga samkvæmt almennum reikningsskilaaðferðum og er með hliðstæðum hætti og árið áður.

Tekjur Samtaka afurðastöðva ákvarðast af innvegnu mjólkurmagni.

Á árinu 2003 var gjaldið 20 aurar fyrir hvern innvegin lítra.

Uppgjör vegna umfram mjólkur á verðlagsárinu 2002/2003 er unnið á vegum Samtaka afurðastöðvanna og staðfest af fulltrúum afurðastöðva og mjólkurframleiðenda í samstarfsnefnd SAM og BÍ.

Á vegum samtakanna starfar verðtilfærslusjóður sem hefur það hlutverk að jafna framlegð einstakra afurða mjólkursamlaganna samkvæmt ákveðnu verðtilfærslukerfi.

Einnig annast sjóðurinn innheimtu á "markaðsgjaldi" og í árslok var ráðstafað kr. 12.662.587 umfram innheimtar og er sú fjárhæð innifalin í inneign hjá verðtilfærslusjóði.

Skattamál

3. Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði er ekki sjálfstæður skattaðili. Eignarskattsstofni og tekjuskattsstofni samtakanna er skipt á eigendur í sömu hlutföllum og framlögum ársins.

Eigið fé

4. *Breytingar á eigin fé*

	2003	2002
Eigið fé, yfirfært frá fyrra ári	13.094.760	15.987.474
(Gjöld umfram tekjur)	<u>(4.731.215)</u>	<u>(2.892.714)</u>
	<u>8.363.545</u>	<u>13.094.760</u>

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins

Ársreikningur 2003

Rekstrarreikningur ársins 2003

	Skýr.	2003	2002
Rekstrartekjur			
Framlög mjólkursamlaga	1	43.876.861	44.529.465
Framleiðnisjóður		0	3.500.000
Sala bæklinga		<u>155.744</u>	<u>0</u>
		<u>44.032.605</u>	<u>48.029.465</u>
Rekstrargjöld			
Auglýsingakostnaður		42.334.856	45.103.798
Annar rekstrarkostnaður		<u>2.433.111</u>	<u>4.003.435</u>
		<u>44.767.967</u>	<u>49.107.233</u>
	<i>Tap fyrir vexti</i>	(735.362)	(1.077.768)
Vextir			
Vaxtagjöld		(11.036)	(11.321)
Vaxtatekjur		<u>746.398</u>	<u>1.089.089</u>
		<u>735.362</u>	<u>1.077.768</u>
	Tekjur umfram gjöld (tap ársins)	<u>0</u>	<u>0</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2003

Eignir

	Skýr.	2003	2002
Veltufjármunir			
Birgðir	2	136.000	260.000
Skammtímakröfur		74.639	117.508
Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði		10.410.078	12.603.813
Bankainnstæður		<u>3.830.927</u>	<u>14.673.891</u>
Eignir alls		<u>14.451.644</u>	<u>27.655.212</u>

Skuldir og eigið fé

Eigið fé

Óráðstafað eigið fé (ójafnað tap)		<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Eigið fé (neikvætt) alls</i>		<u>0</u>	<u>0</u>

Skuldir

Ógreiddir reikningar		1.487.434	273.161
Ólokin verkefni		1.830.879	24.583.885
Osta- og smjöröskun sf.		<u>11.133.331</u>	<u>2.798.166</u>
Skuldir alls		<u>14.451.644</u>	<u>27.655.212</u>

Skuldir og eigið fé alls		<u>14.451.644</u>	<u>27.655.212</u>
---------------------------------	--	-------------------	-------------------

Sjóðstreymi árið 2003

	2003	2002
Rekstrarhreyfingar		
(Tap) hagnaður ársins	0	0
<i>Breyting rekstrartengdra eigna og skulda</i>		
Birgðir	124.000	45.477
Skammtímakröfur	42.869	(108.908)
Samtök afurðastöðva	2.193.735	1.542.372
Osta- og smjörsalan	8.335.165	(3.829.361)
Skammtímaskuldir	1.214.273	(1.049.305)
Ólokin verkefni	<u>(22.753.006)</u>	<u>17.863.707</u>
Veltufé (til rekstrar) frá rekstri	<u>(10.842.964)</u>	<u>14.463.982</u>
(Lækkun) hækkun handbærs fjár	(10.842.964)	14.463.982
Handbært fé í ársbyrjun	<u>14.673.891</u>	<u>209.909</u>
Handbært fé í árslok	<u><u>3.830.927</u></u>	<u><u>14.673.891</u></u>

Skýringar

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins

1. Dagsetning samþykkt fyrir Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins er 12. desember 2000.

Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins er nefnd skipuð af Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) og Lands sambandi kúabænda (LK). Nefndin lýtur yfirstjórn Samtakanna. Hlutverk nefndarinnar er víðtækt kynningar-, upplýsinga- og fræðslustarf fyrir mjólk og grunnvörur mjólkuriðnaðarins.

Tekjur Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins ákvarðast af innvegna og seldu mjólkurmagni mjólkursamlaganna og kostnaði nefndarinnar er skipt á milli þeirra í sömu hlutföllum.

Bókhald og fjárreiður nefndarinnar er hjá SAM, en algjörlega aðskilið frá öðrum umsvifum samtakanna.

Ársskýrsla og ársuppgjör nefndarinnar er lagður fram á aðalfundi SAM.

Reikningsskilaaðferðir

2. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga samkvæmt almennum reikningsskilaaðferðum og er með hliðstæðum hætti og árið áður.

Birgðir eru metnar á kostnaðarverði.

Skattamál

3. Markaðsnefnd mjólkuriðnaðarins er ekki sjálfstæður skattaðili. Eignarskattsstofni og tekjuskattsstofni nefndarinnar er skipt á eigendur í sömu hlutföllum og framlögum mjólkursamlaganna.

Annað

4. Markaðsnefndin hefur gert samstarfssamninga við nokkra aðila sem fela í sér skuldbindingar fram til ársins 2005. Helstu verkefni eru rannsóknarverkefni Háskóla Íslands og Landsspítalans í næringarfræði og styrkveiting til Beinverndarsamtakanna.

VERÐTILFÆRSLUSJÓÐUR SAM 2003

Verðtilfærsla milli mjólkurvara er tvískipt, lögbundin verðtilfærsla og verðtilfærsla SAM. Lögbundin verðtilfærsla er í forsjá Bændasamtakanna og er gerður sérstakur ársreikningur vegna hennar. Verðtilfærsla SAM er hins vegar í forsjá SAM og því með í ársreikningi SAM og er fjallað nánar um hana hér.

Í verðtilfærslusjóð SAM eru innheimt vörutengd gjöld af sýrðum vörum (jógúrt og skyldum vörum), rjóma, sérostum og nýmjólkurdufti og nam þessi innheimta um 209 millj. kr. Greitt var úr sjóðnum vegna sölu á nýmjólk, skóladreitli, iðnaðarrjóma, skyri, smjörva, léttviðbiti og mögnum ostum (Gouda 17%, Mozzarella og Gouda 11%), iðnaðarnýmjólkurdufti og kálfafóðri.

Eftirfarandi er yfirlit yfir inn- og útgreiðslur úr verðtilfærslusjóði SAM á árinu 2003 samanborið við 2002:

Inngreiðslur:	2003	%	2002	%
Yfirfært frá fyrra ári	-6.713.052	-3,21%	-2.234.717	-1,08%
Innheimt verðtilfærsla	215.656.263	103,21%	209.892.870	101,08%
Samtals til ráðstöfunar	208.943.211	100,00%	207.658.153	100,00%

Útgreiðslur:				
Greidd verðtilfærsla til afurðastöðva	88.824.837	41,20%	96.119.943	44,84%
Niðurgreiðsla skóladreitill	2.072.8084	0,96%	1.757.904	0,82%
Niðurgreiðsla iðnaðardufts	103.656.351	48,08%	95.533.612	44,56%
Niðurgreiðsla iðnaðarrjóma	21.053.020	9,76%	20.959.746	9,78%
Samtals ráðstafað	215.607.016	100,00%	214.371.205	100,00%

Afgangur/(-vöntun) fært til næsta árs	(-6.663.805)	(-6.713.052)
--	---------------------	---------------------

Velta verðtilfærslusjóðs SAM var svipuð á milli ára. Inngreiðslur verðtilfærslu voru einungis tæpum 50 þúsund kr. meiri en útgreiðslur verðtilfærslu á árinu 2003 á móti að vera tæplega 4,5 milljónum minni árið á undan. Vöntun í lok árs 2003 nam tæpum 6,7 milljónum króna sem skýrist af vöntun vegna fyrri ára.

UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2002/2003

UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2002/2003

Á verðlagsárinu 2002/2003 nam framleiðsla mjólkur 110.103 þús. lítrum. Greiðslumark verðlagsársins var 106.000 þús. lítrar, og því varð umframmjók verðlagsársins 4.103 þús. lítrar. Stjórn SAM hafði ákveðið að kaupa ekki umframmjók á verðlagsárinu. Því var greitt fyrir hana skv. skilaverðum erlendra markaða. Greiðslan pr. lítra umframmjólkur nam kr. 7,75.

Uppgjör verðlagsársins 2002/2003, var staðfest með undirskrift fulltrúa SAM, Bændasamtaka Íslands og Landssambands kúabænda.

UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2002 / 2003

Afurðastöð / aðili	Umframmjók 2002 / 2003 LTR	Framl. gjald til SAM (33,96)	Vöntun vegna úttflutnings (17,45)	STAÐA: (SKULD) INNEIGN KR.
Mjólkursamsalan í Reykjavík	912.760	(30.998.114)	(15.928.725)	(46.926.839)
Mjólkursamlagið í Búðardal	230.232	(7.818.877)	(4.017.817)	(11.836.693)
Mjólkursamlag Ísfirðinga	29.481	(1.001.200)	(514.478)	(1.515.678)
Mjólkursamlag Húnavetninga Blönduósi	122.470	(4.159.186)	(2.137.244)	(6.296.431)
Mjólkursamlag KS Sauðárkróki	191.898	(6.517.021)	(3.348.844)	(9.865.865)
Norðurmjók ehf. Akureyri	856.587	(29.090.430)	(14.948.441)	(44.038.871)
Mjólkursamlag Vopnfirðinga	26.878	(912.800)	(469.052)	(1.381.852)
Mjólkursamlagið á Egilsstöðum	113.641	(3.859.346)	(1.983.168)	(5.842.514)
Mjólkurbú Flóamanna Selfossi	1.619.829	(55.010.784)	(28.267.903)	(83.278.687)
Úttflutningsreikningur SAM			0	210.983.430
	4.103.776	-139.367.758	-71.615.671	0

dags. 15. október 2003

staðfesting endurskoðanda: Arnór Eggertsson (*sign*)

f.h. Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði

Magnús H Sigurðsson
(*sign*)

Birgir Guðmundsson
(*sign*)

Haukur Halldórsson
(*sign*)

f.h. Bændasamtaka Íslands

Egill Sigurðsson
(*sign*)

Ari Teitsson
(*sign*)

Innheimt framleiðslugjald af afurðastöðvum nam 33,96 kr/lítra umframmjólkur – en það samsvarar þeim hluta afurðastöðvaverðs sem ekki var greiddur til eigenda umframmjólkurinnar.

UPPGJÖR MJÓLKUR FYRIR VERÐLAGSÁRIÐ 2002/2003

Auk þess voru innheimtar 17,45 kr/ltr vegna vöntunar við uppgjör útflutnings úr umframmjólk. Samtals nam því innheimta SAM af afurðastöðvum, vegna umframmjólkur verðlagsársins, 50,84 kr/ltr eða samanlagt um 211. millj. kr.

Einnig fór fram endanlegt uppgjör smjörútflutnings innan greiðslumarks 02/03 svo og lögð fram innheimtuáætlun og áætlun um útflutt magn smjörs innan greiðslumarks fyrir yfirstandandi verðlagsár 03/04. Með stöðugt auknu bili milli prótein- og fitusölu eykst útflutningsþörf á smjöri samhliða og er þessi þróun stöðugt meira íþyngjandi. Á verðlagsárinu 02/03 var umtalsverður útflutingur á smjöri. Samtals voru flutt út 813 tonn af smjöri sem samsvara ríflega 17 millj. lítrum af mjólk á fitugrunni.

SMJÖRÚTFLUTNINGUR ÚR GREIÐSLUMARKSMJÓLK 2002/2003 - LOKAUPPGJÖR (A) INNHEIMTA VEGNA ÚTFLUTNINGIS GREIÐSLUMARKSSMJÖRS - 2003 / 2004 (B)

	Greiðslumark 2002 / 2003 LTR	Vöntun vegna 02/03 kr/ltr (0,17)	Greiðslumark 2003 / 2004 LTR	Innheimt vegna 03/04 kr/ltr (1,55)	STÁÐA: (SKULD) INNEIGN KR.
Afurðastöð / aðili					
Mjólkursamsalan í Reykjavík	12.072.514	(2.046.516)	11.988.080	(18.614.695)	(20.661.212)
Mjólkursamlagið í Búðardal	3.993.284	(676.936)	6.320.111	(9.813.660)	(10.490.596)
Mjólkursamlag Ísfirðinga	1.192.960	(202.229)	1.187.630	(1.844.113)	(2.046.342)
Mjólkursamlag Vestur Húvetninga	2.509.577	(425.420)	0	0	(425.420)
Mjólkursamlag Húvetninga Blönduósi	4.166.651	(706.325)	3.969.845	(6.164.244)	(6.870.569)
Mjólkursamlag KS Sauðárkróki	10.128.507	(1.716.971)	10.252.968	(15.920.471)	(17.637.441)
Norðurmjólk ehf. Akureyri	26.657.403	(4.518.927)	26.317.173	(40.864.439)	(45.383.365)
Mjólkursamlag Vopnfirðinga	706.737	(119.805)	739.988	(1.149.029)	(1.268.834)
Mjólkursamlagið á Egilsstöðum	3.639.018	(616.881)	3.514.227	(5.456.776)	(6.073.657)
Mjólkurbú Flóamanna Selfossi	40.877.118	(6.929.433)	40.535.149	(62.941.643)	(69.871.076)
Útflutningsreikningur SAM	0	0	0	0	180.728.513
	105.943.769	(17.959.443)	104.825.171	(162.769.070)	0

Afkoma útflutnings á hverjum tíma stjórnast af markaðsverðum erlendis, annars vegar og gengi íslensku krónunnar hins vegar. Miklar sveiflur eru oft á þessum þáttum og afkoma útflutnings því mjög breytileg. Vegna endanlegs uppgjörs verðlagsársins 02/03 þurfti að innheimta 17,9 millj. kr. til viðbótar fyrri innheimtu. Vegna verðlagsársins 03/04 gerir áætlun ráð fyrir 162,7 millj. kr. innheimtu vegna útflutnings á smjöri innan greiðslumarks, sem síðan verður endanlega gert upp í lok verðlagsársins.

INNVIKTUN ÁRIN 2002 OG 2003

Heildarinnviðtun á árinu 2003 var rúmar 108 millj. lítrar eða um 2,4 millj. lítrum minni en árið áður. Við samanburð milli mánaða áráanna 2002 og 2003 kemur í ljós að samdrátturinn var nær allur á síðari hluta ársins 2003 og mestur -10,59% í nóvember.

Tafla 1. Samanburður á innviðtun eftir mánuðum árin 2002 og 2003, lítrar.

MÁNUÐUR	2003	2002	Mismunur 2003-2002	Mismunur %
JANÚAR	10.026.588	9.876.581	150.007	1,52
FEBRÚAR	9.235.988	9.033.533	202.455	2,24
MARS	10.008.557	9.584.660	423.897	4,42
APRÍL	9.968.394	10.016.197	-47.803	-0,48
MAÍ	10.290.132	10.336.877	-46.745	-0,45
JÚNÍ	9.570.491	9.423.339	147.152	1,56
JÚLÍ	8.857.361	9.565.979	-708.618	-7,41
ÁGÚST	7.915.418	8.693.063	-777.645	-8,95
SEPTEMBER	7.995.289	7.733.028	262.261	3,39
OKTÓBER	7.800.161	8.439.415	-639.254	-7,57
NÓVEMBER	7.629.531	8.533.365	-903.834	-10,59
DESEMBER	9.086.210	9.525.039	-438.829	-4,61
SAMTALS	108.384.120	110.761.076	-2.376.956	-2,15

INNVIKTUN VERÐLAGSÁRIN 2001/2002 OG 2002/2003

Innviðtun verðlagsársins 2002/2003 var örlítið meiri en verðlagsárið á undan og munaði um 770 þús. lítrum eða 0,7% milli ára.

Tafla 2. Samanburður á innviðtun verðlagsárin 01/02 og 02/03, lítrar.

MÁNUÐUR	2001/2002	2002/2003	Mismunur 02/03 - 01/02	Mismunur %
SEPTEMBER	7.239.488	7.733.028	493.540	6,82
OKTÓBER	8.071.603	8.439.415	367.812	4,56
NÓVEMBER	8.245.932	8.533.365	287.433	3,49
DESEMBER	9.248.767	9.525.039	276.272	2,99
JANÚAR	9.876.581	10.026.588	150.007	1,52
FEBRÚAR	9.033.533	9.235.988	202.455	2,24
MARS	9.584.660	10.008.557	423.897	4,42
APRÍL	10.016.197	9.968.394	-47.803	-0,48
MAÍ	10.336.877	10.290.132	-46.745	-0,45
JÚNÍ	9.423.339	9.570.491	147.152	1,56
JÚLÍ	9.565.979	8.857.361	-708.618	-7,41
ÁGÚST	8.693.063	7.915.418	-777.645	-8,95
SAMTALS	109.336.019	110.103.776	767.757	0,70

NÝTTUR FRAMLEIÐSLURÉTTUR Á VERÐLAGSÁRUNUM 2001/2002 og 2002/2003

Á verðlagsárinu 2002/2003 var innvigtun umfram greiðslumark um 4,1 milljónir lítra eða um 3,9%. Greiðslumark á verðlagsárinu 2001/2002 var 106 milljónir eða 2 milljón lítrum meiri en verðlagsárið á undan. Ákveðið var að lækka greiðslumarkið í 105 milljónir fyrir yfirstandandi verðlagsár 2003/2004.

Tafla 3. Samanburður á nýttum framleiðslurétti verðlagsárin 2001/2002 og 2002/2003, lítrar.

Skýring	2001/2002	2002/2003
Heildargreiðslumark, ltr	104.000.000	106.000.000
Nýting greiðslumarks, ltr	109.336.019	110.103.776
Ónotað greiðslumark/(Umfram mjólk), ltr	(5.336.019)	(4.103.776)
Nýting greiðslumarks, %	105,13%	103,87%

Í töflu 4 sést hvernig nýting greiðslumarksins var hjá hverri afurðastöð fyrir sig á verðlagsárinu 2002/2003. Af mjólk framleiddri umfram greiðslumark þ.e. $2.559.811 + 3.108.821 = 5.668.632$ lítrar, reyndust 1.564.856 lítrar þ.e. $5.668.632 - 4.103.776$ falla innan heildargreiðslumarks eða 61,13% af umfram mjólk sem féll til innan 104% markanna. Þá komu til útjöfnunar á landsvísu 362.315 lítrar vegna vannýtingar greiðslumarks hjá einstökum framleiðendum (þ.e. innvigtun náði ekki 85% af greiðslumarki).

Tafla 4. Greiðslumark mjólkur eftir afurðastöðvasvæðum verðlagsárið 2002/2003 og nýting þess í lítrum.

Afurðastöðvar	Greiðslu- mark	Framleitt innan gr.marks	Framleitt 100 - 104%	Framleitt umfram 104%	Millifært milli samlaga	Framleitt umfram samning	Framleitt alls
Mjólkursamsalan í Rvk.	12.069.994	11.964.513	339.827	733.494	55.080	912.760	13.037.834
Mjólkursamlagið Búðard.	6.471.269	6.293.290	135.774	204.312	-68.125	230.232	6.633.376
Mjólkursamlag Ísf.	1.198.960	1.143.535	21.191	29.481	-34.234	29.481	1.194.207
Mjólkursamlag Húnv.	4.039.717	3.998.131	93.409	73.195	2.548	122.470	4.164.735
Mjólkursamlag KS	10.350.775	10.299.021	200.416	86.172	42.936	191.898	10.585.609
Norðurmjólk Akureyri	26.528.438	26.202.635	632.631	556.920	7.161	856.587	27.392.186
Mjólkursamlag Vopnf.	742.301	739.181	22.878	14.810	7.690	26.878	776.869
Mjólkurstöð MBF Egilsst.	3.547.750	3.461.870	77.439	109.026	-13.056	113.641	3.648.335
Mjólkurbú Flóamanna	41.050.796	40.332.968	1.036.246	1.301.411	0	1.619.829	42.670.625
SAMTALS	106.000.000	104.435.144	2.559.811	3.108.821	0	4.103.776	110.103.776

Heimild: Bændasamtök Íslands.

SALA MJÓLKURVARA

Þróun sölu mjólkurvara á liðnum verðlagsárunum.

Þegar sala síðustu fjögurra verðlagsára er borin saman sést að sala á drykkjarmjólk hefur á tímabilinu dregist saman um 1,1 milljónir lítra, sala á rjóma aukist um 117 þúsund lítra, sala á jógúrti aukist um 208 tonn, sala á skyri aukist um 664 tonn, sala á viðbiti dregist saman um 97 tonn, sala á ostum aukist um 237 tonn, sala á dufti aukist um 41 tonn og sala á öðrum mjólkurvörum dregist saman um 10 tonn. Sé lítið enn lengra aftur sést að þróunin hefur að mestu verið svipuð með stöðugum samdrætti í sölu drykkjarmjólkur og viðbits, en söluaukningu í rjóma, jógúrt, skyri, ostum og dufti.

Tafla 5. Sala mjólkurvara í lítrum og kg á liðnum verðlagsárunum.

VÖRUFLOKKAR	Sala í ltr og kg						Breyting frá 01/02
	92/93	94/95	99/00	00/01	01/02	02/03	
Nýmjólk	24.222.697	22.404.157	16.849.240	15.774.618	14.897.347	14.371.036	-3,53%
Léttmjólk	13.137.784	12.327.678	14.170.550	15.042.624	15.297.289	15.374.448	0,50%
Sýrðar mjólkurvörur	3.903.550	3.947.591	3.673.036	3.605.098	3.688.029	3.814.855	3,44%
G mjólk	501.962	527.061	779.529	833.745	896.757	931.141	3,83%
Kókómjólk	1.782.589	1.614.102	2.215.138	2.296.562	2.246.160	2.133.866	-5,00%
Undanrenna	4.893.620	3.344.156	3.463.156	3.474.152	3.523.369	3.411.522	-3,17%
Mysa	399.965	347.044	258.970	238.390	192.988	311.651	61,49%
Fjormjólk	0	1.991.825	2.129.217	2.184.498	2.181.603	2.145.029	-1,68%
Sælumjólk	0	0	70.507	19.934	0	0	
SAMTALS MJÓLK	48.842.167	46.503.614	43.609.343	43.469.621	42.923.542	42.493.548	-1,00%
Rjómi 36%	1.601.540	1.634.710	1.571.429	1.466.288	1.430.666	1.420.425	-0,72%
Sýrður rj. + kaffirj.	263.434	307.608	429.754	610.225	641.230	697.578	8,79%
SAMTALS RJÓMI	1.864.974	1.942.318	2.001.183	2.076.513	2.071.896	2.118.003	2,23%
Jógúrtvörur	2.707.018	2.620.690	3.161.447	2.914.416	3.175.600	3.369.226	6,10%
SAMTALS JÓGÚRT	2.707.018	2.620.690	3.161.447	2.914.416	3.175.600	3.369.226	6,10%
Skyr	1.277.804	1.284.244	1.771.943	2.313.691	2.323.445	2.435.322	4,82%
Kvarg	0	79.043	4.703	5.402	6.114	7.425	21,44%
SAMTALS SKYR	1.277.804	1.363.287	1.776.646	2.319.093	2.329.559	2.442.747	4,86%
Smjör	545.409	669.858	607.413	609.402	590.792	586.948	-0,65%
Smjörvi	600.565	599.980	560.439	534.507	574.097	529.604	-7,75%
Léttsmjör	486.055	431.724	361.518	357.195	329.978	316.273	-4,15%
SAMTALS VIÐBIT	1.632.029	1.701.562	1.529.370	1.501.104	1.494.867	1.432.825	-4,15%
Ostar 26%	2.036.313	2.153.114	2.233.160	2.273.184	2.236.698	2.223.891	-0,57%
Ostar 17%	840.101	1.010.225	1.384.693	1.431.103	1.507.368	1.541.108	2,24%
Ostar 11%	68.957	66.438	59.257	63.012	82.470	78.726	-4,54%
Ostar 0%	14.490	27.423	12.930	12.476	12.836	4.850	-62,22%
Kotasæla	90.220	93.273	170.113	211.831	250.807	250.984	0,07%
Mysuostar	64.004	58.447	54.067	55.142	54.470	52.115	-4,32%
SAMTALS OSTAR	3.114.085	3.408.920	3.914.220	4.046.748	4.144.649	4.151.674	0,17%
Nýmjólkurduft	147.954	175.619	198.080	205.807	207.106	239.928	15,85%
Undanrennuduft	312.786	333.427	380.766	378.922	391.277	400.540	2,37%
Kálfafóður	45.925	47.485	39.108	34.180	23.804	17.644	-25,88%
SAMTALS DUFT	506.665	556.531	617.954	618.909	622.187	658.112	5,77%
Aðrar vörur	393.174	309.463	422.401	383.949	415.393	412.526	-0,69%
SAMTALS ANNAÐ	393.174	309.463	422.401	383.949	415.393	412.526	-0,69%
SAMTALS ALLS	60.337.916	58.406.385	57.032.564	57.330.353	57.177.693	57.078.661	-0,17%

Þróun sölu mjólkurvara á liðnum árum

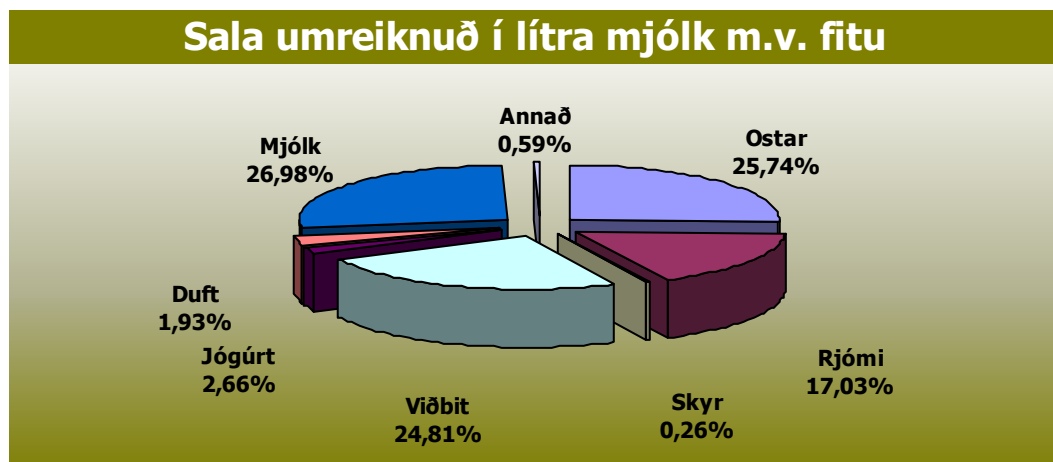
Sala mjólkurvara í kg og lítrum hefur aukist lítillega milli áranna 2002 og 2003, en aukningin er einungis 0,18%. Þessi tvö ár hefur sala á drykkjarmjólk minnkað um 497 þús. lítra, sala á rjóma aukist um 105 þús. lítra, sala á jógúrt aukist um 191 tonn, sala á skyri aukist um 318 tonn, sala á viðbiti minnkað um 30 tonn, sala á ostum aukist um 31 tonn, sala á dufti dróst saman um 9 tonn og sala á öðrum mjólkurvörum minnkað um 21 tonn.

Tafla 6. Sala mjólkurvara í lítrum og kg á liðnum árum.

VÖRUFLOKKAR	Sala í ltr og kg						Breyting frá 2002
	1993	1995	2000	2001	2002	2003	
Nýmjólk	23.758.670	22.139.810	16.378.036	15.475.511	14.758.628	14.229.441	-3,59%
Léttmjólk	12.625.517	12.356.549	14.457.045	15.045.954	15.422.461	15.487.266	0,42%
Sýrðar mjólkurvörur	3.940.312	3.969.670	3.617.384	3.617.592	3.737.441	3.816.457	2,11%
G mjólk	505.047	533.131	799.681	855.621	910.163	952.158	4,61%
Kóková mjólk	1.758.455	1.667.102	2.262.132	2.295.059	2.172.150	2.140.142	-1,47%
Undanrenna	4.855.421	3.285.482	3.429.281	3.504.354	3.510.977	3.378.759	-3,77%
Mysa	399.915	334.627	234.674	201.050	254.912	331.210	29,93%
Fjörmjólk	935.928	1.960.891	2.156.489	2.183.061	2.184.807	2.118.797	-3,02%
Sælumjólk	0	0	54.998	6.380	0	0	
SAMTALS MJÓLK	48.779.265	46.247.262	43.389.720	43.184.582	42.951.539	42.454.230	-1,16%
Rjómi 36%	1.605.322	1.641.542	1.532.554	1.453.213	1.415.869	1.443.939	1,98%
Sýrður rj. + kaffirj.	273.340	307.068	508.185	621.119	651.872	728.214	11,71%
SAMTALS RJÓMI	1.878.662	1.948.610	2.040.739	2.074.332	2.067.741	2.172.153	5,05%
Jógúrtvörur	2.743.318	2.579.232	3.049.015	2.894.043	3.324.537	3.515.208	5,74%
SAMTALS JÓGÚRT	2.743.318	2.579.232	3.049.015	2.894.043	3.324.537	3.515.208	5,74%
Skyr	1.294.955	1.320.753	1.871.264	2.485.597	2.262.060	2.579.807	14,05%
Kvarg	0	66.465	4.573	5.797	6.531	6.403	-1,96%
SAMTALS SKYR	1.294.955	1.387.218	1.875.837	2.491.394	2.268.591	2.586.210	14,00%
Smjör	588.610	629.997	611.761	607.623	584.161	587.272	0,53%
Smjörvi	601.760	603.475	548.976	545.465	558.001	531.716	-4,71%
Léttsmjör	479.319	422.743	357.650	345.760	335.001	328.122	-2,05%
SAMTALS VIÐBIT	1.669.689	1.656.215	1.518.387	1.498.848	1.477.163	1.447.110	-2,03%
Ostar 26%	2.072.607	2.175.442	2.238.452	2.256.201	2.237.299	2.247.569	0,46%
Ostar 17%	913.942	1.037.457	1.390.736	1.441.150	1.517.720	1.557.935	2,65%
Ostar 11%	72.754	67.487	58.287	66.159	88.336	74.275	-15,92%
Ostar 0%	12.647	29.878	13.404	14.357	9.705	7.483	-22,90%
Kotasæla	88.960	96.272	181.558	226.586	251.952	251.384	-0,23%
Mysuostar	63.621	59.602	55.395	53.953	53.725	51.333	-4,45%
SAMTALS OSTAR	3.224.531	3.466.138	3.937.832	4.058.406	4.158.737	4.189.979	0,75%
Nýmjólkurduft	118.446	181.170	205.345	214.692	216.848	234.768	8,26%
Undanrennuduft	286.612	335.387	385.588	417.042	382.537	379.866	-0,70%
Kálfafóður	39.725	49.460	37.033	29.955	21.731	15.542	-28,48%
SAMTALS DUFT	444.783	566.017	627.966	661.689	621.116	630.176	1,46%
Aðrar vörur	401.230	347.320	407.571	407.202	419.684	398.141	-5,13%
SAMTALS ANNAÐ	401.230	347.320	407.571	407.202	419.684	398.141	-5,13%
SAMTALS ALLS	60.436.433	58.198.012	56.847.067	57.270.496	57.289.108	57.393.207	0,18%

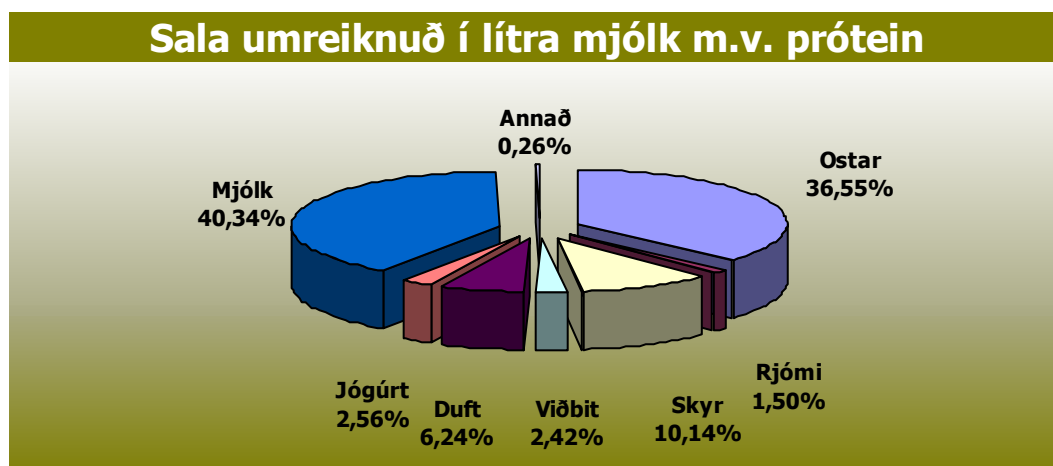
Sala umreiknuð í lítra mjólkur miðað við fitu og prótein

Sala á ferskvörum var um 47,2% af heildarsölu mjólkurvara á árinu 2003 umreiknað á fitu sem er minnkun um 0,4% af heildinni frá árinu 2002. Heildarhlutur birgðavaranna viðbits, osta og dufts í umreiknaðri sölu m.v. fitu var um 52,8%.

Mynd 1. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka m.v. fitu árið 2003.

Hlutur ferskvaranna var enn meiri miðað við prótein eða um 54,9%. Það er aukning um 0,3% af heildinni frá árinu 2002. Sala á vörufloknum Mjólk var tæplega helmingur allrar sölu á mjólkurvörum eða um 40,3%, umreiknað á prótein. Hlutfall Skyr í próteinsölu hækkaði úr 9,0% árið 2002 í 10,1% árið 2003. Heildarhlutur birgðavaranna var 45,1% á árinu 2003 í umreiknaðri sölu m.v. prótein og minnkaði um 0,3% af heildinni frá árinu 2001.

Mynd 2. Hlutfallsleg skipting á sölu mjólkur milli vöruflokka m.v. prótein árið 2003.

Við skoðun á umreiknaðri sölu verðlagsáranna 1992/1993 til 2002/2003 sést að umreiknuð sala m.v. fitu var minnst síðasta verðlagsár eða 96,7 milljónir lítrar, en verðlagsárið 1992/1993 m.v. prótein þ.e. 98,4 milljónir. Sala umreiknuð á fitu varð mest verðlagsárið 1993/1994 eða 100,4 milljónir lítra en á verðlagsárinu 2000/2001 m.v. prótein eða tæpar 107 milljónir lítra.

Á undanförunum verðlagárum hefur sala m.v. fitu minnkað stöðugt. Sala m.v. prótein hefur sveiflast aðeins milli aukningar og samdráttar, en hefur dregist saman á síðustu tveimur verðlagsárum. Umreiknuð sala m.v. fitu hefur minnkað um 1,84% síðustu tvö verðlagsár en umreiknuð sala m.v. prótein hefru dregist saman um 0,71% á sama tíma.

Mismunur á fitu- og próteinsölu hefur aukist stöðugt og samsvaraði um 9,5 milljónum lítra á síðasta verðlagsári.

Tafla 7. Sala verðlagsáranna 1992/1993 til 2002/2003 umreiknuð í lítra mjólk miðað við fitu og prótein.

Verðlagsár	Sala umreiknuð í lítra mjólkur		Mismunur a) - b)
	a) m.v. fitu	b) m.v. prótein	
1992/1993	97.679.343	98.392.244	-712.901
1993/1994	100.351.869	101.737.891	-1.386.022
1994/1995	100.161.627	100.299.218	-137.591
1995/1996	100.241.441	101.878.509	-1.637.068
1996/1997	97.813.518	101.504.761	-3.691.243
1997/1998	99.895.322	103.098.602	-3.203.280
1998/1999	98.798.201	103.026.345	-4.228.144
1999/2000	98.630.269	105.586.125	-6.955.856
2000/2001	98.565.240	106.974.707	-8.409.467
2001/2002	97.003.248	106.285.478	-9.282.230
2002/2003	96.754.124	106.209.452	-9.455.328
Breyting frá 2001/2002	-0,26%	-0,07%	1,86%

Sala á árinu 2003 umreiknuð á fitu var tæpar 97 milljónir lítra en það nær sama sala og árið 2002. Sala umreiknuð á prótein var á sama tíma um 107,4 milljónir lítra og jókst um 1,1 milljónir lítra milli ára.

Á árinu 2003 var sala m.v. prótein 10,6 milljónum lítrum meiri en m.v. fitu, sem er aukinn munur frá árinu 2002. Munurinn jókst um 12,5% milli ára.

Tafla 8. Sala almanaksáranna 1993 til 2003 umreiknuð í lítra mjólk miðað við fitu og prótein.

Ár	Sala umreiknuð í lítra mjólkur		Mismunur a) - b)
	a) m.v. fitu	b) m.v. prótein	
1993	98.494.454	99.292.131	-797.677
1994	100.371.827	100.676.081	-304.254
1995	99.672.749	100.589.877	-917.128
1996	99.235.580	101.502.943	-2.267.363
1997	98.132.786	102.679.047	-4.546.261
1998	99.653.460	102.949.213	-3.295.753
1999	98.859.848	103.535.918	-4.676.070
2000	97.973.767	105.980.738	-8.006.971
2001	98.225.242	107.972.717	-9.747.475
2002	96.754.124	106.209.452	-9.455.328
2003	96.755.539	107.391.804	-10.636.265
Breyting frá 2002	0,00%	1,11%	12,49%

Sala nýmjólkur, léttmjólkur, undanrennu, fjörmjólkur og sælumjólkur:

Heildarsala á nýmjólk, léttmjólk, undanrennu, fjörmjólk og sælumjólk hefur farið minnkandi jafnt og þétt undanfarin ár. Við samanburð árána 2002 og 2003 sést að sala þessara vara hefur farið minnkandi á síðasta ári hvort sem hún er óumreiknuð eða umreiknuð annars vegar á fitu og hins vegar á prótein. Þessi þróun hefur verið óslitin síðustu 11 ár og salan hefur dregist saman um 7 milljónir lítra frá árinu 1993, eða 8,2 milljónir ef umreiknað er á fitu og 7,1 milljónir ef umreiknað er á prótein.

Tafla 9. Þróun sölu á nýmjólk, léttmjólk, undanrennu, fjörmjólk og sælumjólk milli árána 1993 til 2003.

Vörutegundir	1993 lítrar	1995 lítrar	2000 lítrar	2001 lítrar	2002 lítrar	2003 lítrar	Breyting frá 2002
Nýmjólk	23.758.670	22.139.810	16.378.036	15.475.511	14.758.628	14.229.441	-3,59%
Léttmjólk	12.625.517	12.356.549	14.457.045	15.045.954	15.422.461	15.487.266	0,42%
Undanrenna	4.855.421	3.285.482	3.429.281	3.504.354	3.510.977	3.378.759	-3,77%
Fjörmjólk	935.928	1.960.891	2.156.489	2.183.061	2.184.807	2.118.797	-3,02%
Sælumjólk	0	0	54.998	6.380	0	0	0,00%
SAMTALS óumreiknað	42.175.536	39.742.732	36.475.849	36.215.260	35.876.873	35.214.263	-1,85%
SAMTALS m.v. fitu	28.983.765	27.309.015	22.541.960	21.946.409	21.308.058	20.771.480	-2,52%
SAMTALS m.v. prótein	43.460.019	41.334.135	38.435.063	37.774.171	37.110.429	36.314.791	-2,14%

ÚTFLUTNINGUR OG BIRGÐIR

Útflutningur

Flutt voru út um 658 tonn af smjöri á árinu 2003. Lítils háttar útflutningur var á ferskvörum til Færeyja og Grænlands eða um 3 tonn.

Tafla 10. Útflutningur mjólkurvara á árunum 1993 til 2003, tonn.

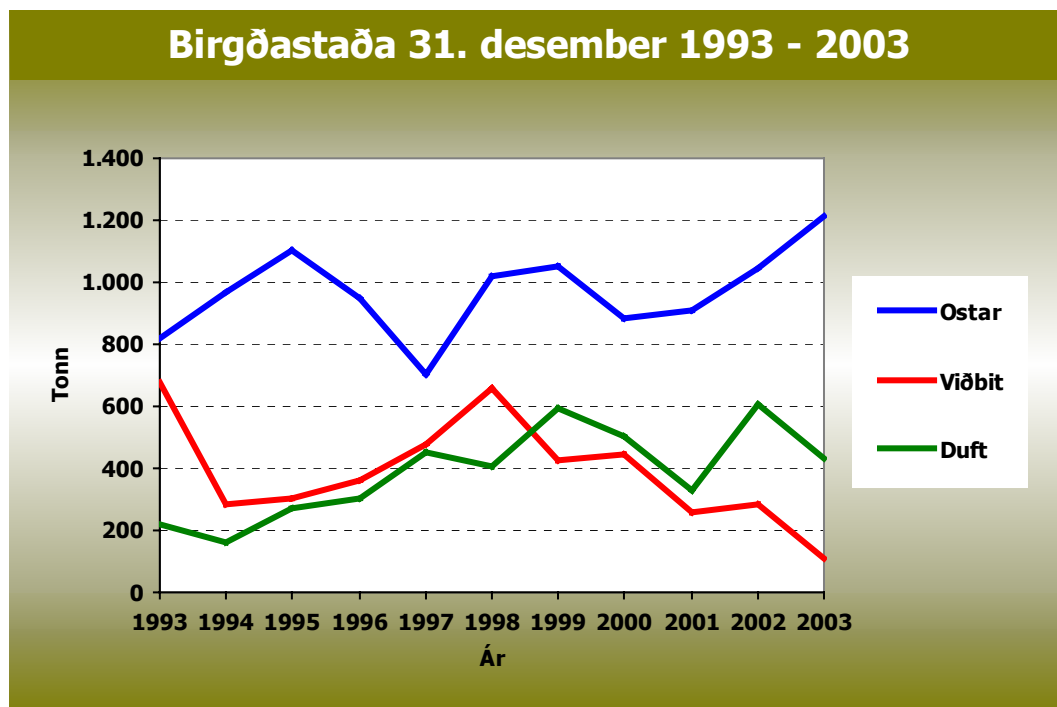
Vöruflokkur	1993	1995	2000	2001	2002	2003	Breyting frá 2002
Ferskvörur	0	0	14	9	5	3	-40,00%
Viðbit	24	89	236	563	612	658	7,52%
Ostur	0	0	0	0	0	0	0,00%
Duft	7	0	106	0	0	125	
SAMTALS	31	89	356	572	617	786	27,39%

Birgðir viðbits, osta og dufts:

Ostabirgðir í landinu hafa aukist síðustu þrjú árin og eru nú þær mestu sem verið hafa frá árinu 1993. Birgðaaukningin árið 2003 nemur 166 tonnum.

Viðbitsbirgðirnar fóru niður í tæplega 300 tonn árið 1994 en jukust síðan í um 650 tonn í árslok 1998. Birgðirnar eru nú þær lægst sem verið hafa frá 1993, einungis 108 tonn. Árið 2003 lækkuðu þær um 178 tonn.

Birgðir dufts voru lægstar tæp 200 tonn í lok ársins 1994. Síðan hafa duftbirgðir aukist í 600 tonn árið 1999 en sveiflast nokkuð síðan þá. Í árslok 2003 voru duftbirgðir 435 tonn og höfðu lækkað á árinu um 169 tonn.

Mynd 3. Þróun birgðastöðu á viðbiti, ostum og dufti á árunum 1993 til 2003.

Birgðir og umreiknuð ráðstöfun miðað við fitu:

Birgðir á árinu 2003 minnkuðu um 21% m.v. fitu eða um 2,9 milljónir lítra. Útflutningur nam um 14 milljónum lítra árið 2003 umreiknað á fitu og jókst samtals um 7,5% frá fyrra ári.

Tafla 11. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 1993 til 2003 umreiknað í lítra af mjólk m.v. fitu.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. fitu					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
1993	18.040.443	99.916.688	98.494.454	496.692	19.407.644	-441.659
1994	19.407.644	102.052.324	100.371.827	9.388.656	11.949.233	-249.748
1995	11.949.233	102.864.461	99.672.749	1.807.890	13.524.167	-191.113
1996	13.524.167	101.643.084	99.235.580	1.054.036	13.932.206	945.430
1997	13.932.206	101.944.728	98.132.786	1.885.296	14.923.020	935.831
1998	15.241.500	105.716.477	99.653.460	360.080	20.682.844	261.593
1999	20.682.844	107.195.929	98.859.848	13.002.787	16.299.806	-283.669
2000	16.299.806	104.024.730	97.973.767	5.055.905	15.803.496	1.491.369
2001	16.028.978	106.149.593	98.225.242	12.183.156	12.354.160	-583.987
2002	12.313.930	110.761.076	96.754.124	13.111.278	13.899.793	-690.190
2003	13.899.793	108.384.120	96.755.539	14.098.246	11.010.804	419.324
Breyting frá 2002	12,88%	-2,15%	0,00%	7,53%	-20,78%	-160,75%

Birgðir og umreiknuð ráðstöfun miðað við prótein:

Birgðir umreiknaðar í lítra mjólkur m.v. prótein minnkuðu um 0,7 milljónir lítra á árinu 2003 eða um tæp 3,6%. Útflutningur var um 2,4 milljón lítra á próteingrunni á árinu og jókst um 170%. Próteinútflutningur árið 2003 var að mestu í formi Undanrennudufts.

Tafla 12. Framleiðsla og ráðstöfun mjólkur árin 1993 til 2003 umreiknað í lítra af mjólk m.v. prótein.

Ár	Umreiknað í lítra mjólk m.v. fitu					
	Birgðir í upphafi	Innvegin mjólk	Seldar afurðir	Útflutningur	Birgðir í lok	Mismunur
1993	12.486.538	99.916.688	99.292.131	358.603	12.589.094	163.398
1994	12.589.094	102.052.324	100.676.081	685.256	12.919.844	360.237
1995	12.919.844	102.864.461	100.589.877	140.406	15.605.850	-551.829
1996	15.605.850	101.643.084	101.502.943	811.862	14.683.874	250.255
1997	14.683.874	101.944.728	102.679.047	137.108	14.106.783	-294.335
1998	14.183.972	105.716.477	102.949.213	45.504	17.017.965	-112.233
1999	17.017.965	107.195.929	103.535.918	2.237.402	19.443.434	-1.002.860
2000	19.443.434	104.024.730	105.980.738	1.659.352	16.823.012	-994.938
2001	16.516.890	106.149.593	107.972.717	851.856	14.503.100	-661.190
2002	14.290.404	110.761.076	106.209.452	900.156	19.083.316	-1.141.444
2003	19.083.316	108.384.120	107.391.804	2.435.346	18.400.040	-759.754
Breyting frá 2002	33,54%	-2,15%	1,11%	170,55%	-3,58%	-33,44%

LÁGMARKSVERÐ (ÁÐUR GRUNDVALLARVERÐ) TIL BÆNDA

Engar breytingar voru á lágmarksverði til framleiðenda á árinu 2003 en það var 78,85 kr/ltr. Af þessu greiddi ríkið 47,1 % í beingreiðslur til framleiðenda eða 37,14 kr/ltr og afurðastöðvarnar greiddu 52,9 % eða 41,71 kr/ltr.

Hins vegar breyttist efnainnihald viðmiðunarmjólkur 1. september 2003. Fitan lækkaði úr 3,98% í 3,97% og próteinið hækkaði úr 3,31% í 3,33%.

BEINGREIÐSLUR RÍKISSJÓÐS

Samkvæmt búvörusamningi er greiðslutilhögun og fráviksmörk samkomulagsatriði milli Landbúnaðarráðherra og Bændasamtaka Íslands. Dreifing beingreiðslna og fráviksmörk eru með eftirfarandi hætti 1. september 2003 til 31. ágúst 2004 skv. reglugerð nr. 441/2003 (sjá bls. 58):

- A: 53,5% af beingreiðsluhluta skal greiða óháð framleiðslu, að því tilskildu að framleiðsla lögbýlisins sé a.m.k. 85 % greiðslumarks.
- B: 31,5 % af beingreiðsluhluta skal greiða eftir framleiðslu.
- C: 15,0 % af beingreiðsluhluta skal greiða að 16/30 hluta með jöfnum hlutfallslegum fjárhæðum fyrir innlegg í mánuðunum nóvember til febrúar (vetrarálag). 4/30 hluta skal greiða fyrir innvegna mjólk í september, 2/30 hluta fyrir innvegna mjólk í október, 3/30 hluta fyrir innvegna mjólk í júlí og 5/30 hluta fyrir innvegna mjólk í ágúst.

Fyrstu 4% sem framleiðandi framleiðir umfram greiðslumark sitt hefur forgang að greiðslum frá afurðastöð og beingreiðslum að því marki sem ónotað er innan greiðslumarks svæðisins. Ef framleiðsla innan þessara marka verður minni en það sem er ónotað á svæðinu, gengur afgangurinn fyrst til annarra svæða til nýtingar allt að 104% greiðslumarks. Sé enn afgangur skal honum skipt hlutfallslega á það magn sem er umfram 104% mörkin á landsvísu.

GREIÐSLUR AFURÐASTÖÐVANNA

Afurðastöð greiðir framleiðanda fullt verð innan greiðslumarks samkvæmt gildandi verðlagsgrundvelli á innleggsdegi. Frá og með 1. desember 1993 hafa afurðastöðvar eingöngu greitt framleiðendum eftir efnainnihaldi mjólkur þ.e. 25% miðað við fituinnihald og 75% miðað við próteininnihald meðalmjólkur.

GREIÐSLUR TIL FRAMLEIÐENDA

Verð á fitu- og próteineiningu var eftirfarandi frá 1. janúar til 31. ágúst 2003 :

Efnabáttur	Verð á efnabátt í meðalmjólk	Verð á fitu- og próteineiningu
Fita	10,4275 kr	2,6200 kr/ein
Prótein	31,2825 kr	9,4509 kr/ein

Útreikningur á verði til framleiðanda á lítra mjólkur var því eftirfarandi:

$$(2,6200 * \text{fituein. í mán.}) + (9,4509 * \text{próteinein. í mán.}) = \text{Samtals greiðsla fyrir innlagða mjólk í mánuðinum.}$$

Verð á fitu- og próteineiningu var eftirfarandi frá 1. september til 31. desember 2003:

Efnabáttur	Verð á efnabátt í meðalmjólk	Verð á fitu- og próteineiningu
Fita	10,4275 kr	2,6266 kr/ein
Prótein	31,2825 kr	9,3941 kr/ein

Útreikningur á verði til framleiðanda á lítra mjólkur var því eftirfarandi:

$$(2,6266 * \text{fituein. í mán.}) + (9,3941 * \text{próteinein. í mán.}) = \text{Samtals greiðsla fyrir innlagða mjólk í mánuðinum.}$$

ÞRÓUN Á VERÐI TIL MJÓLKURFRAMLEIÐENDA

Í meðfylgjandi töflu má sjá þróun á verði til framleiðenda undanfarin 11 ár pr. 1. september ár hvert m.v. mjólk með 4,2% fitu og 3,4% prótein að meðaltali. Verðið var 53,07 kr/lítra 1. september 1993 og 80,11 kr/lítra 1. september 2003.

Tafla 13. Verð til framleiðenda á lítra af mjólk með 4,2% fitu og 3,4% próteini pr. 1. september ár hvert 1993 - 2003. (Ath. á tímabilinu hefur m.a. gjald til stofnlándeildar verið fært inn í afurðaverð bænda.)

Greiðsla	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Afurðastöðvaverð á lítra	28,30	28,22	28,26	29,89	32,02	33,68	35,29	37,35	39,10	41,61	42,97
Beingreiðsla á lítra	24,77	24,77	24,62	25,79	27,44	28,86	30,09	31,89	33,48	35,81	37,14
Verð alls á lítra	53,07	52,99	52,88	55,68	59,46	62,54	65,38	69,24	72,58	77,42	80,11

KOSTNAÐUR VIÐ MJÓLKURFLUTNINGA AÐ MJÓLKURBÚUM

BEINN FLUTNINGSKOSTNAÐUR AÐ MJÓLKURSAMLÖGUM

Beinn flutningskostnaður að mjólkursamlögum var 2,37 kr/ltr að meðaltali á árinu 2002 og lækkaði um 0,10 kr frá árinu 2001. Þetta er lækkun um 4% milli ára.

Á tímabilinu 1992 til 2002 var meðalflutningkostnaður hæstur 2,47 kr/ltr á árinu 2001 en lægstur 2,18 kr/ltr árin 1997 og 1998. Heildarlækkun á flutningskostnaði frá 1992 – 2002 nam 0,09 kr/ltr eða um 4%.

Tafla 13. Kostnaður við mjólkurflutninga að samlögum 1992 til 2002.

Mjólkursamlag	Beinn kostnaður á lítra, kr											Breyting milli ára (2001=100)
	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
Reykjavík	2,21	0,95	2,42	2,39	2,34	2,02	2,04	1,96	2,10	2,60	2,54	98
Borgarnes	2,22	2,30	2,11	2,30	1,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Búðardalur	2,68	3,19	2,35	2,32	2,65	2,37	2,59	3,89	4,39	4,53	4,24	94
Patreksfjörður	5,65	4,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Ísafjörður	6,35	6,62	7,00	7,77	6,53	5,15	5,83	5,34	5,11	4,36	5,41	124
Hvammstangi	1,92	1,73	2,01	2,16	2,32	2,22	2,28	1,59	2,22	3,27	3,06	94
Blönduós	1,98	2,05	2,71	2,19	2,12	2,31	2,17	2,05	2,11	2,37	2,08	88
Sauðárkrókur	2,26	2,13	2,15	2,02	2,30	2,05	1,91	1,94	2,33	2,15	2,08	97
Akureyri	1,80	2,02	1,87	2,07	1,84	1,86	1,88	1,90	1,74	2,04	1,91	94
Húsavík	2,11	2,54	2,17	2,72	2,39	2,64	2,68	2,53	1,74	2,04	0,00	0
Vopnafjörður	4,32	6,15	4,72	4,34	5,30	5,08	3,87	3,98	3,68	3,38	3,24	96
Egilsstaðir	2,80	2,85	3,09	3,18	3,04	3,35	3,97	3,48	4,23	4,58	4,36	95
Neskaupstaður	0,76	2,68	3,18	3,95	3,00	1,66	1,44	2,00	4,87	0,00	0,00	
Höfn	4,05	2,98	3,13	2,79	2,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Selfoss	2,22	2,22	2,17	2,08	2,10	2,06	2,05	2,17	2,35	2,28	2,21	97
Meðalkostnaður	2,28	2,30	2,28	2,30	2,23	2,18	2,18	2,23	2,34	2,47	2,37	96

(Heimild: Framleiðsluráð landbúnaðarins og SAM skv. endurskoðuðum ársreikningum fyrir mjólkurflutninga).

BREYTINGAR Á GÆDAKRÖFUM TIL HRÁMJÓLKUR Á ÁRINU 2003.

Með reglugerð um mjólk og mjólkurvörur nr. 919/2002 sem tók gildi 1. janúar 2003 voru ákvæði um sérstaka flokkun vegna gæðakrafna felld niður 1. júlí 2003 en aðeins er nú kveðið á um lágmarksgæði mjólkur í opinberri reglugerð. Það var þó ekkert því til fyrirstöðu að mjólkuriðnaðurinn gæti sett þær gæðakröfur sem nauðsynlegar eru og flokkað mjólk frá framleiðendum. Með kröfum um aukin gæði og aukið geymsluþol mjólkurafurða er þetta þeim mun brýnna þar sem lágmarkskröfur mjólkurreglugerðarinnar einnar sér eru ófullnægjandi.

Grundvöllur að góðum gæðum mjólkurafurða eru gæði hráefnisins. Betra hráefni er verðmætara m.a. vegna þess að það nýtist betur í vinnslunni, afföll verða minni, hagkvæmni í framleiðslu eykst og allt þetta leiðir til betri samkeppnishæfni sérstaklega til góða fyrir mjólkurframleiðendur þegar til lengri tíma er litið.

Markmiðið með þeirri gæðavinnu sem hefur verið og verður unnin er fyrst og fremst að stuðla að og viðhalda góðum gæðum á íslenskum mjólkurafurðum þannig að vissa neytenda um að þeir séu að fá bestu fánlegu gæði hverju sinni sé tryggð og mjólkurafurðirnar verði áfram samkeppnisfærar bæði innanlands og utan. Við viljum vera stolt af íslenskum mjólkurvörum með vissu um að þar séu hágæða vörur á ferðinni.

Verðfellingar

Varðandi verðfellingar á innlagða mjólk er ljóst að verðlagsnefnd búvara á að ákvarða þær. Í 1. mgr. í 2. gr. laga nr. 69/1998 um breytingu á lögum um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum, nr. 99/1993, með síðari breytingum, segir m.a.:

"Verðlagsnefnd ákveður leyfileg afföll af verði mjólkur sem ekki stenst kröfur sem 1. flokks mjólk."

Í júní 2003 sendi verðlagsnefnd frá sér reglur nr. 482/2003 um flokkun mjólkur og verðfellingar vegna líftölu með gildistíma til 31. desember 2003 og í desember sendi hún frá sér reglur nr. 1008/2003 sem framlengdi fyrri reglur áfram til 31. mars 2004. Með þessum reglum viðhélt verðlagsnefnd sambærilegum flokkunarreglum og verðfellingum og verið höfðu til þess tíma.

Í lok ársins 2003 samþykkti verðlagsnefnd nýjar reglur um flokkun mjólkur og verðfellingar sem taka eiga gildi 1. apríl 2004 og er nú unnið að útgáfu þeirra. Þar er um að ræða breytingar á flokkun og verðfellingum vegna:

1. líftölu,
2. frumutölu og
3. lyfjamjólkur.

Lækkuð verða flokkamörk vegna líftölu auk þess sem einum flokki, 4. flokki, er bætt við. Tekin verður upp flokkun með vægri verðskerðingu vegna frumutölu og verðskerðing verður tekin

upp vegna mjólkur sem innheldur lyfjaleifar. Nánar verður fjallað um nýjar kröfur frá 1. apríl 2004 í næsta kafla sem er kynning á þeim.

1. flokkur A

Varðandi flokkun í sérstakan gæðaflokk, 1. flokk A, hefur stjórn Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði árlega sent tillögur til aðildarfélaganna þar um. Fyrir árið 2003 ákvað stjórn SAM að leggja til sömu mörk og greiðslur og árið áður þ.e. að greitt yrði 0,35 kr/lítra umfram 1. flokk fyrir A-mjólk og til að mjólk mánaðarins geti flokkast sem A-mjólk þyrfti hún að standast allar kröfur um 1. flokk auk þess sem Bactoscan mátti í mánuðinum ekki fara upp fyrir 75.000 einingar/ml og margfeldismeðaltal frumutölu í mánuðinum þurfti að vera 250.000 frumur/ml eða lægra. Hins vegar voru lagðar til breyttar kröfur og greiðslur fyrir árið 2004. Skv. þeirri tillögu sem send var mjólkursamlögunum í júní 2003 fyrir árið 2004 var lagt til við mjólkusamlögin að þau greiddu 1,00 kr í viðbótargreiðslu fyrir hvern lítra í mánuðinum ef mjólk mánaðarins flokkast sem A-mjólk þ.e. að hún hafi staðist allar kröfur um 1. flokk auk þess sem Bactoscan í mánuðinum hafi ekki farið upp fyrir 40.000 einingar/ml og margfeldismeðaltal frumutölu í mánuðinum hafi ekki farið upp fyrir 220.000 frumur/ml.

Lágmarkskröfur um gæði

Eins og áður er getið er í mjólkurreglugerðinni kveðið á um lágmarkskröfur um gæði hrámjólkur og segir m.a. í 13. gr.:

"Mjólk sem berst mjólkurstöð skal uppfylla lágmarkskröfur um mjólkurgæði, skv. viðauka III."

Hér er um að ræða lágmarkskröfur um líftölu örvera (áður gerlatala) annars vegar og frumutölu hins vegar sem í stuttu máli má setja upp eftirfarandi:

Sölubann vegna líftölu.

Ef margfeldismeðal 8 vikna fer yfir 600 þús. ein./ml hættir mjólkurstöð að taka á móti mjólk frá viðkomandi framleiðanda uns margfeldismeðaltalið er aftur komið undir 600 þús.

Sölubann vegna frumutölu.

Nú reiknast margfeldismeðaltal reglubundinna mælinga síðustu 12 vikna. Þannig reiknast nýtt margfeldismeðaltal vikulega. Ef umrætt margfeldismeðal fer yfir 400 þús. frumur/ml hættir mjólkurstöð að taka á móti mjólk frá viðkomandi framleiðanda uns margfeldismeðaltalið er aftur komið undir 400 þúsund. Þó verður gefin undanþága frá þessu þannig að framleiðandi getur aftur lagt inn mjólk hjá mjólkurstöð ef/þegar síðasta reglubundið sýni mælist undir 400 þús/ml og þar til niðurstaða úr næstu reglubundnu sýnatöku liggur fyrir. Undanþága verður ekki veitt eftir 31. desember 2005.

KYNNING Á GÆÐAKRÖFUM SEM GERÐAR VERÐA TIL HRÁMJÓLKUR FRÁ 1. APRÍL 2004

Eftirfarandi samantekt er m.a. byggð á reglugerð nr. 919/2002 um mjólk og mjólkurvörur sem tók gildi 1. janúar 2003, samþykkt verðlagsnefndar búvara um flokkun mjólkur og verðfellingar á tímabilinu 1. apríl – 31. desember og samþykkt Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði um greiðslur og flokkun í 1. flokk A fyrir árið 2004.

Líftala

Mæling á líftölu örvera verður áfram framkvæmd fjórum sinnum í mánuði. Niðurstöður mælinganna verða meðhöndlaðar á tvennan hátt eins og verið hefur, annars vegar verður reiknað margfeldismeðaltal reglubundinna mælinga síðustu 8 vikna þannig að nýtt margfeldismeðaltal reiknast vikulega og hins vegar verður verðfellt mánaðarlega miðað við mælingarniðurstöðu hvernar viku. Flokkunarmörk breytast og einum flokki 4. flokki verður bætt við.

Sölubann vegna líftölu

Ef umrætt margfeldismeðaltal 8 vikna fer yfir 600 þús. ein./ml hættir mjólkurstöð að taka á móti mjólk frá viðkomandi framleiðanda uns margfeldismeðaltalið er aftur komið undir 600 þús. Engin undanþága er veitt.

Verðfelling vegna líftölu

Fyrir hvert sýni sem flokkast í 2. flokk verður mjólkurmagn mánaðarins verðfellt sem nemur 2% af lágmarksverði mjólkur (skv. verðlagsgrundvelli), fyrir hvert sýni sem fer í 3. flokk verður verðfellt sem nemur 5% af lágmarksverði mjólkur og fyrir hvert sýni sem fer í 4. flokk verður verðfellt um 8% af lágmarksverði mjólkur. Flokkamörk eru eftirfarandi:

1. flokkur <400.000 einingar/ml
2. flokkur >400.000 og <600.000 einingar/ml
3. flokkur >600.000 og <3.000.000 einingar/ml
4. flokkur >3.000.000.

Frumutala

Mælingar á frumutölu verða áfram framkvæmdar fjórum sinnum í mánuði. Niðurstöður mælinganna verða meðhöndlaðar á tvennan hátt, annars vegar er reiknað margfeldismeðaltal reglubundinna mælinga síðustu 12 vikna þannig að nýtt margfeldismeðaltal reiknast vikulega og hins vegar er verðfellt mánaðarlega miðað við margfeldismeðaltal mælinga mánaðarins.

Sölubann vegna frumutölu

Ef 12 vikna margfeldismeðaltal fer yfir 400 þús. frumur/ml hættir mjólkurstöð að taka á móti mjólk frá viðkomandi framleiðanda uns margfeldismeðaltalið er aftur komið undir 400

þúsund. Þó er gefin undanþága frá þessu þannig að framleiðandi getur aftur lagt inn mjólk hjá mjólkurstöð ef/þegar síðasta reglubundið sýni mælist undir 400 þús/ml og þar til niðurstaða úr næstu reglubundnu sýnatöku liggur fyrir. Undanþága verður ekki veitt eftir 31. desember 2005.

Verðfelling vegna frumtölu

Verðfelling miðast við margfeldismeðaltal mánaðar og að það hafi farið tvo mánuði í röð upp fyrir mörk 1. flokks og þá er reiknuð verðskerðing fyrir innlegg síðasta mánaðar m.v. flokkun þess mánaðar. Verðfellt verður sem nemur 1% af lágmarksverði mjólkur fyrir 2. flokk og sem nemur 3% af lágmarksverði mjólkur fyrir 3. flokk. Flokkamörk verða eftirfarandi:

1. flokkur <400.000 einingar/ml
2. flokkur >400.000 og <600.000 einingar/ml
3. flokkur > 600.000.

Lyfjaleifar

Öll mjólk verður rannsökuð með tilliti til efna- og sýklalyfja (sýklalyf, sýklaeyðandi og sýklaheftandi efni). Eins og verði hefur verða að minnsta kosti einu sinni í mánuði sýni frá hverjum framleiðanda rannsökuð með tilliti til efna- og sýklalyfja.

Mjólk má ekki innihalda lyfjaleifar í meira magni en sem segir til um í reglugerð nr. 653/2001 um hámark dýralyfjaleifa í sláturafurðum, eggjum og mjólk, með síðari breytingum.

Ef framangreind efni finnast í mjólk verður mjólkurframleiðanda og viðkomandi héraðsdýralækni tilkynnt það þegar í stað af mjólkurstöð. Slíkri mjólk verður fargað í samráði við eftirlitsaðila, hún verður ekki skráð inn í mjólkurstöð og mjólkurmagn mánaðarins verður verðfellt sem nemur 8% af lágmarksverði mjólkur. Mjólkurstöð tekur ekki á móti mjólk frá viðkomandi framleiðanda fyrr en hann hefur sýnt fram á að hún innihaldi ekki framangreindar leifar.

Hitapólin líftala

Flokkar á hitapólinni líftölu verða áfram notaðar til aðstoðar við eftirlit með mjólkurgæðum en ekki til verðfellingar. Mörk fyrir 1. flokk verða áfram upp að 5.000.

Kuldaþolin líftala

Flokkar á kuldaþolinu líftölu verða áfram notaðar til aðstoðar við eftirlit með mjólkurgæðum en ekki til verðfellingar. Mörk fyrir 1. flokk verða áfram upp að 25.000.

Dvalargró loftfælinna baktería

Flokkanir fyrir dvalargró loftfælinna baktería verða áfram notaðar til aðstoðar við eftirlit með mjólkurgæðum en ekki til verðfellingar. Ef enginn vöxtur kemur eftir 72 klst. þá er mjólkinn fyrsta flokks.

Skynmat

Skynmat verður áfram notað til aðstoðar við eftirlit með mjólkurgæðum en ekki til verðfellingar. Ef ekkert sýni hefur lykta- eða bragðgalla þá er mjólkinn fyrsta flokks.

1. flokkur A.

Framleiðandi fær greitt aukalega 1,00 kr/lítra innlagðrar mjólkur í mánuðinum ef hún hefur staðist allar kröfur um 1. flokk auk þess sem líftala örvera með Bactoscan aðferð hefur ekki farið upp fyrir 40.000 einingar/ml og margfeldismeðaltal frumutölu í mánuðinum er 220 þúsund frumur/ml eða lægra.

Samantekt á gæðakröfum til hrámjólkur frá 1. apríl 2004.

Flokkunarmörk, verðfellingar og A-greiðslur vegna hrámjólkur verða skv. eftirfarandi töflu á tímabilinu 1. apríl – 31. desember 2004:

Gæðapáttur	1. flokkur A ²⁾		1. flokkur	2. flokkur		3. flokkur		4. flokkur ²⁾	
	Mörk	Viðb.gr	Mörk	Mörk	Verðsk.	Mörk	Verðsk.	Mörk	Verðsk.
Líftala örvera, Bactoscanmæling ³⁾	<= 40.000	1,00 kr/l	<= 400.000	> 400.000 og <= 600.000	-2%	> 600.000 og <= 3.000.000	-5%	>3.000.000	-8%
Frumutala ⁴⁾	<= 220.000	1,00 kr/l	<= 400.000	> 400.000 og <= 600.000	-1%	> 600.000	-3%	-	-
Lyfjaleifar ⁵⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	Engar mælanlegar leifar	Mælanlegar leifar	-8%	-	-	-	-
Hitapólin líftala ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	<= 5.000	> 5.000 og <= 25.000	-	> 25.000	-	-	-
Kuldapólin líftala ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	<= 25.000	> 25.000 og <= 100.000	-	> 100.000	-	-	-
Líftala loftfælinna dvalagróa ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	Enginn vöxtur	Vöxtur eftir 48-72 klst.	-	Vöxtur á fyrstu 48 klst	-	-	-
Lykt og bragð ⁶⁾	Verður að standast kröfur um 1.fl	1,00 kr/l	Engin prufa með lykta-/bragðgalla	Greinilegur lykta-/bragðgalli	-	Áberandi lykta-/bragðgalli	-	-	-

¹⁾ Innvigtud mjólk mánaðarins er A-mjólk svo fremi að hún standist allar kröfur um 1. fl. A. Til að mjólk mánaðarins geti flokkað sem A-mjólk þarf hún að standast allar kröfur um 1. fl. auk þess sem margfeldismeðaltal frumutölu í mánuðinum þarf að vera 220 þúsund frumur/ml eða lægra og líftala má í mánuðinum ekki fara upp fyrir 40 þúsund ein./ml.

²⁾ Nýr flokkur vegna líftölu örvera.

³⁾ Einstök mæling gildir og verðfelling er miðuð við innlegg mánaðarins. Ef t.d. 4 mælingar falla í 2. fl. þá leggjast verskerðingarnar saman og verða 2%+2%+2%+2%=8%. Mjólurstöð tekur ekki við mjólk frá framleiðanda ef margfeldismeðaltal reglubundinna mælinga undangenginna 8 vikna fer upp fyrir 600 þúsund einingar/ml.

⁴⁾ Reiknað er 12 vikna meðaltal vegna lágmarkskrafna en mánaðarmeðaltal vegna 1. fl. A. Ef margfeldismeðaltal mánaðar fer tvo mánuði í röð upp fyrir mörk 1. flokks er verðskert fyrir innlegg síðasta mánaðar m.v. flokkun þess mánaðar. Mjólurstöð tekur ekki við mjólk frá framleiðanda ef margfeldismeðaltal reglubundinna mælinga undangenginna 12 vikna fer upp fyrir 400 þúsund frumur/ml.

⁵⁾ Ef lyfjaleifar mælast í mjólk frá framleiðanda þá er innleggið ekki skráð í mjólurstöð auk þess sem innlegg mánaðarins er verðfellt um 8%.

⁶⁾ Þar sem þessar mælingar eru gerðar.

SAMÞYKKTIR SAMTAKA AFURÐASTÖÐVA Í MJÓLKURIÐNAÐI

1. gr.

Félagið heitir SAMTÖK AFURÐASTÖÐVA Í MJÓLKURIÐNAÐI, skammstafað SAM. Heimili félagsins og varnarþing er í Reykjavík.

2. gr.

Tilgangur félagsins er að sjá til þess að mjólkuriðnaðurinn í landinu verði rekinn á sem hagkvæmastan hátt með sameiginlegri skipulagningu og stjórnun. Félagið skal hafa að markmiði að gæta hagsmuna aðildarfélaga inn á við sem út á við. Þá skal félagið gæta þess að framleiðendur og afurðastöðvar nýti sem best tiltæka markaði hverju sinni, innanlands sem utan. Einnig að koma fram fyrir hönd aðildarfélaga við framkvæmd laga nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum eða annarra laga sem varða mjólkuriðnaðinn. Í starfi sínu er félaginu jafnan skylt að taka fullt tillit til hagsmuna mjólkurframleiðenda.

3. gr.

Félagið er sameignarfélag með ótakmarkaðri ábyrgð aðildarfélaga. Eignarhlutur einstakra eigenda skal miðast við uppsafnað framlag hvers og eins til félagsins. Framlag skal vera mánaðarlegt og ákvarðast sem föst greiðsla af hverjum lítra innveginna mjólkur. Aðalfundur ákvarðar gjaldið að tillögu stjórnar. Markmið félagsins er ekki fjárhagslegur ávinningur né eignasöfnun, nema að því leyti sem nauðsynlegt er til reksturs þess. Hagnaði eða tapi af rekstri félagsins skal skipt í sömu hlutföllum og hér að ofan greinir.

4. gr.

Öll félög sem reka afurðastöð(var), sem taka við mjólk beint frá mjólkurframleiðendum skulu eiga rétt á að gerast aðilar að félaginu. Úrsögn úr félaginu skal vera skrifleg með eins árs fyrirvara, sem miðast við áramót.

5. gr.

Félagsaðilum er skylt að halda samþykktir þessar og fylgja þeim ákvörðunum sem á þeim eru byggðar. Þeir skulu;

- a. *veita viðtöku á mjólk frá framleiðendum hver á sínu svæði og framleiða og selja mjólkurvörur eftir þeim meginreglum, er félagið setur.*
- b. *hlíta þeim reglum um greiðslu fyrir hráefni, sem settar verða á hverjum tíma.*
- c. *veita SAM þær upplýsingar sem þeir kunna að verða krafðir um og stjórnin telur nauðsynlegar til þess að ná fram markmiðum félagsins.*

Félagsaðilum ber að vinna ötullega að framgangi markmiða félagsins og ákvarðana þess.

6. gr.

Aðilar að Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði, sbr. ákvæði 4. gr. samþykktu þessara, veita félaginu fullt umboð til að gera bindandi samninga við stjórnvöld um málefni er snúa að heildarhagsmunum mjólkuriðnaðarins. Sé um að ræða veigamiklar ákvarðanir, eða ætla má að mjög skiptar skoðanir séu um mál innan félagsins, skal stjórn gæta þess að kynna félagsaðilum það með nægum fyrirvara til að neyta megi ákvæða 9. gr. um aukafundi.

7. gr.

Félagið skal sjá um sameiginlegt uppgjör þeirrar mjólkur sem framleidd er umfram framleiðslurétt á hverjum tíma. Við uppgjör umframmjólkur skal ábyrgðinni skipt á aðildarfélög í réttu hlutfalli við þá umframmjólk sem vigtuð er inn í afurðastöð(var) viðkomandi félagsaðila.

8. gr.

Til að ná settum markmiðum sbr. 2. gr., er félaginu veitt heimild til ákvarðana í þeim málefnum sem verða í verkahring þess og rúmast innan heimilda laga nr. 99/1993.

Í verkahring þess eru m.a. eftirtalin atriði;

- a. að efla samstarf og samvinnu milli aðila félagsins.
- b. að vinna að því að sala mjólkurafurða sem framleiddar eru úr innlendu hráefni verði svo mikil sem kostur er og að verðlag afurðanna verði samkeppnishæft og öllum aðilum hagstætt.
- c. að stuðla að sem bestri nýtingu á fjármagni, fjárfestingum og framleiðslutækifærum greinarinnar með það að leiðarljósi að halda uppi sem mestri eftirspurn eftir gæðaháum afurðum framleiddum úr innlendu hráefni.
- d. að hafa yfirumsjón með og jafnframt að skipuleggja mjólkurvinnsluna, m.a. með því að ákveða verkaskiptingu á milli afurðastöðva.
- e. að beita verðtilfærslu milli einstakra vörutegunda innan greinarinnar til þess að leiðrétta það misræmi sem skapast milli markaðsverðs og framleiðslukostnaðar og gera framleiðslustjórnun og verkaskiptingu mögulega. Jafnframt að annast framkvæmd og reikningshald þar að lútandi.
- f. að gera áætlun um kostnað við rekstur félagsins og jafnframt að taka ákvörðun um og innheimta rekstrarframlög skv. 3. grein samþykktu þessara.
- g. að annast stjórnun birgðahalds mjólkurafurða í landinu með þeim hætti að heildarbirgðir og samsetning þeirra verði sem hagkvæmust á hverjum tíma.
- h. að kjósa eða tilnefna í þær nefndir sem mjólkuriðnaðurinn á aðild að.
- i. að vera í fyrirsvari fyrir sameiginlegum hagsmunum aðildarfélaga út á við.
- j. að safna tölfræðilegum upplýsingum um greinina.
- k. að annast allt eftirlit með skipulagi á reikningshaldi og reikningskilum vegna mjólkuriðnaðarins.
- l. að annast þau verkefni sem opinberir aðilar fela samtökunum skv. þeim samningum sem gerðir eru þar að lútandi.

Sé um að ræða veigamiklar ákvarðanir, eða ætla má að mjög skiptar skoðanir séu um mál innan félagsins, skal stjórn gæta þess að kynna félagsaðilum það með nægum fyrirvara til að neyta megi ákvæða 9. gr. um aukafundi.

9. gr.

Innan þeirra takmarka sem samþykktir þessar setja, hafa lögmætir félagsfundir æðsta vald í öllum málefnum félagsins. Afl atkvæða ræður úrslitum á félagsfundum nema á annan veg sé mælt í samþykktum þessum eða landslögum. Varðandi atkvæðisrétt einstakra aðildarféлага gildir sama regla og fram kemur í 10. gr. Aukafundir skulu boðaðir eftir ákvörðun stjórnar og ef að aðildarfélög sem fara með a.m.k. 1/3 hluta atkvæðamagns í félaginu óska þess. Á aukafundum verður aðeins gerð ályktun um þau mál sem nefnd hafa verið í fundarboði.

10. gr.

Aðalfund skal halda árlega, eigi síðar en í maímánuði og skal til hans boðað með minnst 14 daga fyrirvara með ábyrgðarbréfi eða á annan sannanlegan hátt. Hvert aðildarfélag skal hafa eitt atkvæði á aðalfundi félagsins fyrir hverja byrjaða milljón lítra innveginna mjólkur, hjá hverri afurðastöð viðkomandi aðildarfélags, miðað við næsta ár á undan aðalfundi. Kosningaréttur er bundinn því skilyrði að staðfestar skýrslur um innvigtun hafi borist stjórn félagsins fyrir janúar lok ár hvert. Hvert aðildarfélag hefur rétt á að senda fleiri en einn fulltrúa á aðalfundinn en aðeins einn fulltrúi fer með atkvæði félagsaðila. Við val fulltrúa aðildarféлага á aðalfund félagsins, er mælt til þess að fulltrúar komi frá sem flestum mjólkurframleiðslusvæðum og að a.m.k. einn fulltrúi komi fyrir hverjar 4 milljónir lítra innveginna mjólkur.

Aðalfundur telst lögmætur ef fulltrúar fyrir að minnsta kosti helming gildra atkvæða eru mættir, ella skal boðað til nýs fundar á sama hátt og skal sá fundur teljast lögmætur hver sem mæting verður.

11. gr.

Á dagskrá aðalfundar skal vera;

- a. *Skýrsla stjórnar um störf á árinu og afkomu greinarinnar.*
- b. *Reikningar félagsins skýrðir og bornir upp til samþykktar.*
- c. *Annað hvert ár skal kjósa sjö menn í stjórn félagsins til tveggja ára og varamann fyrir hvern þeirra. Viðhöfð skal hlutfallskosning sé þess óskað. Af aðalmönnum í stjórn skulu a.m.k. tveir vera mjólkurframleiðendur, sama á við um varamenn.*
- d. *Kosning endurskoðanda og eins til vara.*
- e. *Önnur mál.*

12. gr.

Í sérstaka gjörðarbók skal rita allar fundarsamþykktir og stuttar skýrslur um annað, er gerist á félagsfundum. Fundargerðirnar skulu lesnar upp í fundarlok og bornar undir atkvæði fundarmanna og undirskrifaðar síðan af fundarstjóra og fundarritara. Þessi fundarskýrsla skal vera full sönnun þess er fram hefur farið á fundinum.

13. gr.

Stjórn félagsins skal kjósa sér formann og skipta með sér störfum að öðru leyti. Stjórnin fer með málefni félagsins milli aðalfunda. Formaður kveður til stjórnarfunda og skal það gert ef einhver stjórnarmanna óskar þess. Stjórnarfundur er ályktunarbær ef meirihluti stjórnar er mættur. Einfaldur meirihluti ræður úrslitum á stjórnarfundum. Undirskrift fjögurra stjórnarmanna þarf til að skuldbinda félagið.

14. gr.

Stjórninni er heimilt að ráða framkvæmdastjóra, sem hefur umsjón með daglegum framkvæmdum þess, rekstri og fjármálum skv. nánari ákvæðum í starfssamningi er stjórnin gerir við hann. Stjórninni er heimilt að veita honum prókúruumboð.

15. gr.

Rísi ágreiningur milli félagsins og einhvers félagsaðila, skal gera út um hann í gerðardómi. Hvor aðili tilnefni sinn mann í gerðardóminn. Oddamaður skal tilnefndur af dómsstjóra héraðsdóms Reykjavíkur og skal hann vera formaður gerðardómsins. Úrskurður gerðardómsins er fullnaðarúrskurður.

16. gr.

Samþykki allra aðildarfélaga þarf til að slíta félaginu. Verði ákveðið að slíta félaginu skal höfuðstól þess skipt milli aðildarfélaganna í samræmi við þá reglu sem fram kemur í 3. gr. samþykta þessara.

17. gr.

Samþykktum þessum verður ekki breytt nema á lögmaetum aðalfundi með minnst 2/3 hlutum atkvæðamagns á fundinum. Tillögur um breytingar á samþykktum skulu tilkynntar í fundarboði.

Samþykkt á aðalfundi SAM

13. mars 2003 með atkvæðum allra aðildarfélaga.

SAMKOMULAG MILLI SAM OG BÍ

Samningur

Bændasamtök Íslands (BÍ) og Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) gera með sér svofellt samkomulag um vinnureglur og verkaskiptingu við framkvæmd 4. 5. og 10. kafla laga nr. 99/1993, með síðari breytingum, að því er varðar verkefni tengd afurðastöðvum í mjólkuriðnaði.

I. kafli

Um áætlanir fyrir innanlandsmarkað, birgðastjórnun og útflutning mjólkurvara.

1. gr.

Samningur þessi tekur til allrar mjólkurvinnslu, hvort heldur unnið er úr mjólk innan eða utan greiðslumarks. Um vinnureglur varðandi gerð og skil skýrslna um móttöku mjólkur, svo og vinnslu, ráðstöfun og birgðir mjólkurvara og reikningsstuðla til að ákvarða magn mjólkur (fitu og próteins) til framleiðslu einstakra mjólkurvara vísast til vinnureglna með samningi þessum.

2. gr.

Eigi síðar en þremur mánuðum fyrir upphaf hvers verðlagsárs skulu samningsaðilar gera áætlun um sölu mjólkurvara á innlendum markaði það verðlagsár. Áætlunin, sem skal gerð fyrir allar afurðastöðvar í landinu, sýni tegundir mjólkurvara, framleiðslu, sölu og líklegar birgðir í lok verðlagsársins. Við gerð fyrrgreindrar áætlunar skal taka mið af því að sem mestrar hagkvæmni verði gætt hjá afurðastöðvum, m.a. í nýtingu hráefnis, mannafla og fjármuna, og þörf markaðarins fyrir einstakar vörutegundir. Þá skal skipuleggja flutninga á hráefni milli afurðastöðva þannig að samanlagður kostnaður við flutninga og vinnslu verði sem minnstur. Áætlun um móttöku og vinnslu mjólkur hjá afurðastöðvum skal endurmeta á þriggja mánaða fresti.

3. gr.

Birgðir mjólkurvara, umreiknaðar á fitu- og próteingrunn, skulu á hverjum tíma vera sem næst þörf innanlandsmarkaðar. SAM annast eftirlit með heildarbirgðum mjólkurvara sem og samsetningu þeirra, og skulu samtökin grípa til nauðsynlegra ráðstafana í framleiðslustjórnun hjá afurðastöðvum til að sjá um að birgðahald falli að áðurnefndum þörfum.

Skv. 45. gr. laga nr. 99/1993, með síðari breytingum, ber að flytja út mjólkurvörur unnar úr mjólk sem afurðastöðvar hafa tekið við umfram heildargreiðslumark á hverju verðlagsári. Ef heildarbirgðir mjólkurvara og horfur í mjólkurframleiðslu, á hverjum tíma, eru í þeirri stöðu að þörf reynist að nýta alla umframmjólk, eða hluta hennar, til að sinna innanlandsmarkaði, skal samráðsnefnd SAM og BÍ, skv. 7 gr., fara þess á leit við Framkvæmdanefnd búvörusamninga að heimilt verði að nýta það magn umframmjólkur sem nauðsyn krefst fyrir innanlandsmarkað.

Komi í ljós þörf á sérstakri markaðsfærslu mjólkur framleiddri innan heildargreiðslumarks skulu samningsaðilar í samráði við Landssamband kúabænda leita lausna á þeim vanda bæði að því er varðar framkvæmd og fjármögnun.

4. gr.

Öllum afurðastöðvum er skylt að leggja til unnar mjólkurvörur, ef ákvörðun verður tekin um útflutning samkvæmt 3. gr., eftir því sem birgðastaða þeirra leyfir. Samningsaðilar taka ákvörðun um magn mjólkurvara frá einstökum afurðastöðvum og skal taka tillit til sölu-möguleika einstakra mjólkursamlaga við þá ákvörðun.

Þurfi að flytja út mjólkurvörur sem afurðastöðvar tóku á móti umfram greiðslumark framleiðenda skal viðkomandi afurðastöð gefinn kostur á að leggja til unnar mjólkurvörur svarandi til þess mjólkurmagns sem hún tók á móti. Geti afurðastöð ekki lagt til mjólkurvörur til útflutnings, skulu samningsaðilar hlutast til um að þær verði fengnar á kostnað hennar frá öðrum afurðastöðum. Tryggja skal afurðastöð, sem skylduð er til þess að leggja til unnar mjólkurvörur vegna útflutnings, fullt heildsöluverð fyrir þær, að frádregnum sölulaunum, enda sé um að ræða vörur unnar úr mjólk sem í uppgjöri féll innan heildargreiðslumarks hjá henni. Ef krafist er sérstakrar meðferðar varanna vegna reglna í innflutningslandinu, þannig að á þær falli kostnaður umfram það sem gerist á innlendum markaði, skal hann ennfremur greiddur.

Allar fjárreiður varðandi innheimtu framleiðslugjalds af umfram mjólk og uppgjör á útflutningi mjólkurvara, skulu vera í umsjón SAM.

5. gr.

Samningsaðilar skipta með sér framkvæmd verkþátta samkvæmt þessum kafla þannig að umfram það sem áður er sagt, þá annast BÍ alla útreikninga á framleiðslu einstakra framleiðenda umfram greiðslumark og hversu mikil mjólk sé til umsýslu á hverju mjólkursamlagssvæði meðan SAM annast framkvæmd sérstakra markaðsaðgerða innanlands og utan.

II. kafli

Verðmiðlunar- og Verðtilfærslusjóður mjólkur

6. gr.

Skv. heimildarákvæði 24. gr laga nr. 99/1993, er hér með gert samkomulag um að SAM annist framkvæmd verðmiðlunar mjólkur í umboði BÍ, þar með talið innheimtu, vörslu og reikningshald vegna verðmiðlunar.

Skv. sömu heimildarákvæðum laga nr. 99/1993, er hér með gert samkomulag um að SAM annist framkvæmd verðtilfærslu mjólkur í umboði BÍ, sbr. 22. gr. laga nr. 99/1993, þar með talið innheimtu, vörslu og reikningshald vegna verðtilfærslu.

Allar greiðslur úr verðmiðlunar- og verðtilfærslusjóði mjólkur og framkvæmd uppgjörs fara eftir reglugerð sem ráðherra setur sbr. 27. gr. laga nr. 99/1993. Fjárreiðum og bókhaldi þessara sjóða skal alfarið haldið aðskildum frá öðrum rekstri SAM. Endurskoðun og birting ársreikninga þessara sjóða fer fram skv. ákvæðum 24. gr. laga nr. 99/1993.

III. kafli

Um framkvæmd, gildistöku og þóknun til SAM

7. gr.

Vegna framkvæmdar samnings þessa og hugsanlegs ágreinings um túlkun vinnureglna, skal starfa samráðsnefnd skipuð þremur fulltrúum frá SAM og tveimur fulltrúum frá BÍ, öðrum tilnefndum af Landssambandi kúabænda (LK).

Rísi ágreiningur um túlkun laga og reglugerða hvað varðar framkvæmd samnings þessa sker landbúnaðarráðherra úr.

Vegna verkefna sem flytjast frá BÍ til SAM við gerð þessa samnings, mun BÍ greiða árlega til SAM kr. 2.000.000 – sem greiðast með jöfnum ársfjórðungslegum greiðslum eftirá. Árlegar greiðslur taka breytingum í hlutfalli við breytingar á framleiðendaverði mjólkur í upphafi árs, (nú kr. 67,70/ltr.- skráð lágmarksverð).

Vegna vinnu SAM við innheimtur, útgreiðslur og fjárreiður Verðmiðlunarsjóðs mjólkur, fær SAM árlega þóknun sem greiðist af viðkomandi sjóði, 2 % af veltu, (áætlað kr. 1.300.000)

Vegna vinnu SAM við innheimtur, útgreiðslur og fjárreiður Verðtilfærslusjóðs mjólkur, fær SAM árlega þóknun sem greiðist af viðkomandi sjóði, 1 % af veltu, (áætlað kr. 2.700.000).

Kostnaður við lögbundna endurskoðun Verðmiðlunar- og Verðtilfærslusjóðs greiðist af viðkomandi sjóðum svo og kostnaður sem fellur til vegna hugsanlegra innheimtuaðgerða.

8. gr.

Brjótí afurðastöð eða SAM gegn ákvæðum samnings þessa eða láti Bændasamtökunum ekki í té upplýsingar varðandi framkvæmd hans er þeim heimilt að fresta greiðslum samkvæmt samningi þessum eða lögum nr. 99/1993 til þess aðila, þar til úr verður bætt.

9. gr.

Samningur þessi gildir frá 1. janúar 2000 og er uppsegjanlegur af beggja hálfu með þriggja mánaða fyrirvara miðað við áramót.

Reykjavík, 24. febrúar 2000

f.h. Samtaka afurðastöðva í mjólkuriðnaði

f.h. Bændasamtaka Íslands

Óskar H. Gunnarsson
(*Sign.*)

Ari Teitsson
(*Sign.*)

Guðni Ágústsson
(*Sign.*)

Staðfesting landbúnaðarráðherra

Vinnureglur

Samhliða gerð framangreinds samnings hafa aðilar orðið ásáttir um eftirfarandi vinnureglur:

1.

Árlega skal SAM reikna út meðalefnainnihald mjólkur sem berst til vinnslu hjá afurðastöðvum. Skal meðalmjólkinn miðast við efnainnihald (fitu, prótein) mjólkur þrjú undangengin verðlagsár.

2.

Greiðsla afurðastöðva til framleiðenda (52,9% af skráðu lágmarksverði) miðist við efna-innihald, sbr. skilgreiningu Verðlagsnefndar á hverjum tíma.

3.

Við umreikning á mjólkurvörum yfir í lítra mjólkur, bæði á fitu- og próteingrunni, skal miða við reikningsstuðla, sem Framkvæmdanefnd búvörusamninga hefur staðfest. Stuðla þessa skal nota við magnuppgjör á hverju verðlagsári, bæði fyrir einstök mjólkursamlög sem og landið í heild. Stuðlar þessir eru miðaðir við ákveðið þurrefnisinnihald í magneiningu vöru. Reynist einhver mjólkurvara frá einhverju samlagi víkja að jafnaði frá viðmiðunar-þurrefnisinnihaldi, áskilja samningsaðilar sér rétt til að reikna út sérstaka leiðréttingu vegna þess samlags.

SAM annast útreikninga á stuðlum fyrir nýjar mjólkurvörur sem koma á markað að fengnum upplýsingum frá framleiðanda, og leitar staðfestingar Framkvæmdanefndar búvörusamninga. Aðilar eru sammála um að leita endurskoðunar ofangreindra stuðla í heild, þegar ástæða þykir til, t.d. vegna breytinga á efnainnihaldi innveginnar mjólkur.

4.

Afurðastöðvum ber að gera skýrslu um móttöku mjólkur ásamt úrvinnslu, ráðstöfun og birgðir mjólkurvara í hverjum mánuði. Skulu skýrslur þessar vera tilbúnar innan 7 daga frá lokum mánaðar og staðfestar af endurskoðanda, sem sannreynir að þær séu í samræmi við framleiðslu-, sölu- og birgðabókhalda. Í lok ágúst- og desembermánaðar skal telja birgðir mjólkurvara hjá afurðastöðvum og Osta- og smjörsölunni sf., og skal áritun endurskoðanda á skýrslur þessara mánaða einnig ná til birgðatalningarinnar.

Skýrslurnar skal senda SAM þegar þær eru tilbúnar, sem yfirfer þær og afstemmir. Komi í ljós villa skal afurðastöð senda sérstaka leiðréttingarskýrslu fyrir sama mánuð. SAM lætur BÍ í té afstemmd gögn frá hverri afurðastöð og fyrir landið í heild 15 dögum eftir lok mánaðar, árituð um að þau séu í samræmi við frumgögn varðveitt hjá SAM.

5.

Allar afurðastöðvar í landinu skulu gera upp ársreikninga sína á samræmdu formi. SAM annast samantekt á afkomutölum mjólkuriðnaðarins til nota fyrir mjólkuriðnaðinn eftir nánara samkomulagi.

6.

Aðilum er ljóst að forsenda þess að viðhalda markaði fyrir mjólk er að mjólkuriðnaðurinn sinni markvissri markaðs- og vöruþróun. SAM mun stuðla að því að svo verði.

7.

BÍ munu sjá um að afla upplýsinga um magn innflutnings mjólkurvara, á hverjum tíma, sem heimill er skv. fjölbjóða- og alþjóðasamningum.

SAMÞYKKTIR FYRIR MARKAÐSNEFND MJÓLKURIÐNAÐARINS

1. gr.

Hlutverk og tilgangur

Hlutverk Markaðsnefndar mjólkuriðnaðarins er að stuðla að aukinni heildarneyslu mjólkurvara.

MMI mun fyrst og fremst annast langtíma markmið. MMI mun ennfremur annast mál, sem flokkast undir skammtímamál, þ.e. auglýsingar sem vekja athygli á almennum atriðum, stöðugt áreiti vegna tiltekinna kynningarverkefna og kostunarverkefna. Nefndin mun ekki auglýsa sérstaklega tiltekna vörutegundir eða vörumerki því slíkt verður í verkahring viðkomandi markaðsfyrirtækja. MMI getur ef svo ber undir ákveðið að kynna sérstaklega tiltekna almenna vöru sem markaðssett er um land allt.

2. gr.

Helstu verkefni

Helstu verkefni MMI í framtíðinni miðast einkum við almenna kynningarstarfsemi sem byggir undir jákvæð langtímaviðhorf gagnvart mjólkurafurðum. Sérstaklega mun nefndin sinna eftirfarandi verkefnum:

1. Samskiptum við fjölmiðla (almenn PR verkefni, "almannatengsl")
2. Kynning á almennri hollustu mjólkurvara
3. Samstarfi við sérfræðinga og aðra skoðanamyndandi hópa
4. Útgáfu og dreifingu á fræðsluefni fyrir skóla
5. Rannsóknarverkefni
6. Áróðri fyrir neyslu mjólkur í skólum
7. Auglýsingum á almennum grundvelli
8. Vinnu gagnvart opinberum aðilum og öðrum ákvörðunaraðilum sem áhrif hafa á stöðu mjólkurvara að því er varðar lög og reglur.

3. gr.

Stjórn og Starfsemi

1. Stjórn Markaðsnefndar Mjólkuriðnaðarins er ábyrg fyrir starfsemi nefndarinnar gagnvart Samtökum afurðastöðva í mjólkuriðnaði. (SAM)
2. Í stjórn MMI skulu tilnefndir 5 aðalmenn til 2 ára, 4 af stjórn SAM og einn af stjórn Landssambands Kúabænda og jafnmargir til vara. Stjórn MMI skiptir með sér verkum. Tilnefning skal fara fram á stjórnarfundum viðkomandi samtaka. Stjórn MMI mun hverju sinni flytja SAM skýrslu um starfsemi liðins starfsár.
3. Stjórn MMI er heimilt að ráða starfsmann til þess að annast daglegan rekstur og annast umsjón með verkefnum nefndarinnar. Helstu verkefni starfsmanns koma fram í starfslýsingu hans.

4. gr.

Aðild og fjármögnun á starfsemi

1. Að starfsemi Markaðsnefndar Mjólkuriðnaðarins standa Samtök afurðastöðva í mjólkuriðnaði (SAM) og Landssamband Kúabænda.
2. Landssamband kúabænda greiði árlega fasta upphæð samkvæmt gagnkvæmu samkomulagi þar um, en afurðastöðvar greiða tiltekna upphæð á hvern innvegin líttra mjólkur innan marka fullvirðisréttar.
3. Nefndin vinnur framkvæmda- og kostnaðaráætlun fyrir hvert ár og leggur fyrir til samþykktar fjármögnunaraðila, LK og SAM. Halda skal sérgreint bókhald fyrir Markaðsnefnd Mjólkuriðnaðarins, sem jafnframt verður með sérgreindar fjárreiður. Allar áætlanir verði lagðar fyrir stjórn SAM. Ársskýrsla og ársuppgjör nefndarinnar verði lagt fram á aðalfundi SAM.

Samþykkt af stjórn SAM, 25. janúar 2001

REGLUGERÐ NR. 441/2003 UM GREIÐSLUMARK MJÓLKUR Á LÖGBÝLUM OG BEINGREIÐSLUR TIL BÆNDA VERÐLAGSÁRIÐ 2003-2004.**1. gr.***Heildargreiðslumark og greiðslumark lögbýla.*

Heildargreiðslumark til framleiðslu mjólkur verðlagsárið 2003-2004 skal vera 105 milljónir lítra og skiptist í greiðslumark lögbýla. Greiðslumark lögbýla reiknast í líturum mjólkur og skiptist hlutfallslega milli lögbýla á sama hátt og greiðslumark til framleiðslu mjólkur á verðlagsárinu 2002-2003.

2. gr.*Aðilaskipti að greiðslumarki.*

Heimil eru aðilaskipti að greiðslumarki á milli lögbýla. Sé ábúandi lögbýlis annar en eigandi/eigendur þess þarf samþykki beggja/allra fyrir ráðstöfun greiðslumarks frá lögbýli. Leiguliða er heimilt að kaupa greiðslumark á lögbýli og skal það sérstaklega skráð á nafn hans. Leiguliða er heimilt að selja sérskráð greiðslumark án samþykkis jarðareiganda. Þó skal jarðareigandi eiga forkaupsrétt við ábúðarlok leiguliða á því markaðsverði sem síðast liggur fyrir skv. könnun sem Bændasamtök Íslands annast. Aðilaskipti að greiðslumarki skulu tilkynnt á þar til gerðum eyðublöðum sem Bændasamtök Íslands láta í té og liggja frammi á skrifstofum búnaðarsambanda. Með tilkynningu um aðilaskipti að greiðslumarki skal fylgja staðfesting um eignarhald að lögbýlinu. Þá skal seljandi leggja fram þinglýsingarvottorð fyrir það lögbýli sem selt er frá og skriflegt samþykki allra veðhafa fyrir sölu. Tilkynningar um aðilaskipti fyrir verðlagsárið 2003-2004 skulu hafa borist Bændasamtökum Íslands í síðasta lagi fyrir 20. júní 2004 til að þau taki gildi á verðlagsárinu. Aðilaskiptin taka fyrst gildi þegar staðfesting Bændasamtaka Íslands liggur fyrir.

3. gr.*Nýting greiðslumarks.*

Afurðastöð skal greiða framleiðanda lágmarksverð fyrir mjólk sem miðast við 1. flokks mjólk með skilgreindu efnainnihaldi. Fyrir aðra mjólk sem ekki stenst kröfur sem 1. flokks mjólk greiðir afurðastöð verð allt niður að leyfilegum afföllum frá verði 1. flokks mjólkur.

Greiðslutilhögun vegna framleiðslu umfram greiðslumark skal vera með eftirfarandi hætti:

- Fyrstu 4% sem framleiðandi framleiðir umfram greiðslumark sitt hafa forgang að greiðslum frá afurðastöð sé ónotað greiðslumark þá fyrir hendi á viðkomandi mjólkursamlagssvæði.
- Verði enn ónotað greiðslumark á samlagssvæði gengur það til annarra samlagssvæða til nýtingar allt að 104% greiðslumarks.
- Verði enn ónotað greiðslumark, greiðist hlutfallslega á það sem er umfram 104% greiðslumarks á landinu öllu, enda liggja fyrir heimild framkvæmdanefndar búvörusamninga, sbr. 3. mgr.

Framleiðsla, umfram það magn sem unnt er að greiða fyrir skv. stafliðum a-c að ofan skal markaðsfærð erlendis, þó getur framkvæmdanefnd búvörusamninga heimilað sölu hennar innanlands ef gengið hefur á birgðir þannig að fyrirsjáanlegur sé skortur á mjólk.

4. gr.*Brottfall og geymsla greiðslumarks.*

Greiðslumark lögbýla sem ekki hefur verið nýtt til framleiðslu að neinu leyti í full tvö verðlagsár fellur niður, enda hafi Bændasamtök Íslands tilkynnt eiganda lögbýlis um rétt til sölu eða geymslu greiðslumarksins. Heimilt er framleiðanda að leggja greiðslumark lögbýlisins inn til geymslu lengst til 1. september 2005 og sætir það þá ekki sömu breytingum og annað greiðslumark.

5. gr.

Beingreiðslur.

Beingreiðsla er framlag úr ríkissjóði til framleiðanda mjólkur og skal svara til 47,1% af lágmarksverði mjólkur samkvæmt verðlagsgrundvelli á innleggsdegi. Dreifing beingreiðslna og fráviksmörk skulu vera með eftirfarandi hætti:

- A: 53,5% beingreiðslna skal greiða óháð framleiðslu, að því tilskildu að framleiðsla lögbýlisins sé a.m.k. 85% greiðslumarks á tímabilinu. Greiða skal 1. hvers mánaðar, 1/12 hluta, í fyrsta sinn 1. september 2003.
- B: 31,5% beingreiðslna skal greiða eftir framleiðslu allt að greiðslumarki hvers framleiðanda. Greiða skal 1. hvers mánaðar fyrir innlegg næstsíðasta mánaðar, í fyrsta sinn 1. nóvember 2003.
- C: 15% beingreiðslna skal ráðstafað með eftirfarandi hætti: greiða skal 16/30 hluta fjárhæðarinnar á innvegið magn mjólkur í mánuðunum nóvember til og með febrúar. Finna skal meðalgreiðslu fyrir hvern dag í þessum mánuðum að teknu tilliti til breytinga á lágmarksverði mjólkur og þeirri fjárhæð sem þannig er fundin skal deilt á innvegið magn mjólkur í hverjum mánuði fyrir sig. Greiða skal 1. hvers mánaðar fyrir innlegg næstsíðasta mánaðar. Á sama hátt skal greiða 4/30 hluta fyrir innvegna mjólk í september, 2/30 hluta fyrir innvegna mjólk í október, 3/30 hluta fyrir innvegna mjólk í júlí og 5/30 hluta fyrir innvegna mjólk í ágúst.

Að því marki sem beingreiðslur ganga ekki út eftir uppgjör innan greiðslumarks skal greitt samkvæmt staflíðum A og B hlutfallslega út á framleiðslu umfram greiðslumark hvers lögbýlis þó þannig að fyrstu 4% njóti forgangs, sbr. greiðslur afurðastöðva skv. 3. gr.

Framleiðendur geta einungis öðlast rétt til beingreiðslna fyrir mjólk sem framleidd er á því lögbýli sem greiðslumark fylgir innan verðlagsárs.

6. gr.

Handhafar beingreiðslna.

Beingreiðslur greiðast ábúanda á lögbýli. Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi. Þó er heimilt, þegar um fleiri sjálfstæða rekstraraðila er að ræða sem standa að búinu, að skrá þá sérstaklega. Sjálfstæður rekstraraðili telst sá einn sem hefur sjálfstætt virðisaukaskattsuppgjör. Tilkynna skal Bændasamtökum Íslands allar breytingar á því hver eigi að vera handhafi beingreiðslna. Séu handhafar tveir eða fleiri, skal gefa upp hlutfallslega skiptingu beingreiðslna. Jafnframt skulu handhafar beingreiðslna tilgreina sérstakan reikning í bönkum eða öðrum viðskiptastofnunum, sem greiðslur skulu lagðar inn á.

7. gr.

Uppgjör beingreiðslna.

Sjái handhafi beingreiðslna fram á að nýting greiðslumarks gefi ekki rétt til 85% af beingreiðslum verðlagsársins, ber honum að tilkynna það Bændasamtökum Íslands, sem þá skulu haga beingreiðslum í samræmi við áætlaða nýtingu. Komi samt fram við lok verðlagsárs, að ofgreitt hafi verið, ber handhafa beingreiðslna að endurgreiða mismuninn samkvæmt reikningi.

8. gr.

Útreikningur á greiðslumarki lögbýla.

Bændasamtök Íslands reikna út greiðslumark til framleiðslu mjólkur og halda skrá yfir greiðslumark lögbýla og handhafa réttar til beingreiðslna og láta afurðastöðvum og búnaðarsamböndum í té eintak af henni fyrir starfssvæði þeirra. Bændasamtök Íslands afla upplýsinga og annast útreikninga vegna framkvæmdar þessarar reglugerðar og hafa eftirlit með uppgjöri afurðastöðva við framleiðendur. Afurðastöðvum og framleiðendum er skylt að láta Bændasamtökum Íslands í té allar þær upplýsingar sem að gagni geta komið við störf Bændasamtakanna og þær geta veitt.

9. gr.

Tilkynningar um greiðslumark lögbýla.

Bændasamtök Íslands skulu tilkynna framleiðendum um greiðslumark lögbýla. Framleiðendur eiga þess kost að gera athugasemdir við það og skulu þær berast Bændasamtökum Íslands innan 20 daga frá dagsetningu tilkynningar um greiðslumark, ella gildir það fyrir verðlagsárið. Bændasamtök Íslands endurskoða útreikninga, sem athugasemdir eru gerðar við og tilkynna framleiðanda niðurstöðu sína. Berist Bændasamtökum Íslands ekki athugasemdir við þá niðurstöðu innan 25 daga frá dagsetningu úrskurðarins, gildir hann fyrir hlutaðeigandi verðlagsár. Uni viðkomandi framleiðandi ekki þeirri niðurstöðu, hefur hann rétt til að skjóta ágreiningnum með rökstuddri kæru til úrskurðarnefndar, sbr. 10. gr.

10. gr.

Úrskurðarnefnd.

Ágreiningi um ákvörðun á greiðslumarki lögbýlis, skráningu á greiðslumarki og rétt til beinna greiðslna, er heimilt að skjóta til úrskurðarnefndar, sem starfar skv. lögum nr. 99/1993. Úrskurði nefndarinnar, sem liggja skal fyrir innan 45 daga frá því erindi berst henni, verður ekki skotið til ráðherra.

11. gr.

Viðurlög og gildistaka.

Brot á reglugerð þessari varða viðurlögum samkvæmt 82. gr. laga nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum. Með mál út af brotum skal farið að hætti opinberra mála.

Reglugerð þessi er sett samkvæmt heimild í lögum nr. 99/1993 um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum, með síðari breytingum, gildir fyrir verðlagsárið 2003-2004 og öðlast gildi frá og með 1. september 2003. Jafnframt er felld úr gildi frá sama tíma reglugerð nr. 437/2002 um greiðslumark mjólkur á lögbýlum og beingreiðslur til bænda verðlagsárið 2002-2003.

Landbúnaðarráðuneytinu, 10. júní 2003.

Guðni Ágústsson.

Sigríður Norðmann.

LÖG NR. 99/1993 UM FRAMLEIÐSLU, VERÐLAGNINGU OG SÖLU Á BÚVÖRUM MEÐ SÍÐARI BREYTINGUM

Lög um framleiðslu, verðlagningu og sölu á búvörum

1993 nr. 99 8. september

Upphaflega L. 46/1985. Tóku gildi 1. júlí 1985.

Endurúttefningin, sbr. L. 112/1992, sem L. 99/1993. Breytt með L. 126/1993 (tóku gildi 30. des. 1993), L. 129/1993 (tóku gildi 30. des. 1993), L. 34/1994 (tóku gildi 2. maí 1994), L. 85/1994 (tóku gildi 3. júní 1994), L. 141/1994 (tóku gildi 31. des. 1994), L. 87/1995 (tóku gildi 1. júlí 1995), L. 99/1995 (tóku gildi 5. júlí 1995), L. 121/1995 (tóku gildi 30. nóv. 1995), L. 124/1995 (tóku gildi 6. des. 1995, sjá þó 21. gr.), L. 147/1995 (tóku gildi 1. jan. 1996), L. 77/1997 (tóku gildi 6. júní 1997), L. 84/1997 (tóku gildi 1. jan. 1998; komu til framkvæmda skv. fyrirmælum í 7. gr.), L. 69/1998 (tóku gildi 24. júní 1998, sjá þó ákvæði til bráðabirgða), L. 130/1998 (tóku gildi 3. des. 1998, sjá þó ákvæði til bráðabirgða), L. 112/1999 (tóku gildi 1. jan. 2000), L. 88/2000 (tóku gildi 1. jan. 2001 nema 4. mgr. 7. gr. sem tók gildi 2. júní 2000), L. 84/2002 (tóku gildi 21. maí 2002), L. 101/2002 (tóku gildi 6. júní 2002 og gilda til 31. des. 2007) og L. 82/2003 (tóku gildi 10. apríl 2003).

I. kafli. Tilgangur laganna og orðaskýringar.

1. gr. Tilgangur þessara laga er:

- að stuðla að framförum og aukinni hagkvæmni í búvöruframleiðslu og vinnslu og sölu búvara til hagsbóta fyrir framleiðendur og neytendur,
- að framleiðsla búvara til neyslu og iðnaðar verði í sem nánustu samræmi við þarfir þjóðarinnar og tryggi ávallt nægjanlegt vöruframboð við breytilegar aðstæður í landinu,
- að nýttir verði sölumöguleikar fyrir búvörur erlendis eftir því sem hagkvæmt er talið,
- að kjör þeirra sem landbúnað stunda verði í sem nánustu samræmi við kjör annarra stétta,
- að innlend aðföng nýtist sem mest við framleiðslu búvara, bæði með hliðsjón af framleiðsluöryggi og atvinnu,
- að stuðla að jöfnuði á milli framleiðenda í hverri búgrein hvað varðar afurðaverð og markað.

2. gr. Merking orða í lögum þessum er sem hér segir:

Afurðastöð er hver sú atvinnustarfsemi lögaðila eða einstaklings sem tekur við búvörum úr höndum framleiðenda til vinnslu, flokkunar, pökkunar, geymslu, heildsölu og/eða dreifingar.

[Álagsgreiðsla er tiltekin fjárhæð sem greiðist á gæðastýrða framleiðslu, sbr. 41. gr.]¹⁾

[Beingreiðslumark er tiltekin fjárhæð sem ákveðin er í 37. gr. og skiptist milli lögbýla eftir greiðslumarki þeirra.]²⁾

Búvörur teljast í lögum þessum afurðir búfjár, þar með taldar afurðir nautgripa, sauðfjár, hrossa, svína, alifugla og loðdýra, afurðir nytjajurta og afurðir hlunninda. Lög þessi taka ekki til afurða alifiska.

Efri og neðri mörk greiðslumarks eru leyfileg fráviksmörk framleiðslu á lögbýli frá greiðslumarki býlisins án þess að fráviknið valdi breytingu á beinum greiðslum úr ríkissjóði nema kveðið sé á um aðrar viðmiðanir í samningum [Bændasamtaka Íslands]³⁾ og landbúnaðarráðherra skv. a-lið 1. mgr. 30. gr. eða í reglugerðum við lög þessi.

Fóður merkir í lögum þessum vöru sem notuð er til fóðrunar búfjár við búvöruframleiðslu.

Framleiðandi er hver sá, sem á eigin vegum hefur með búvöruframleiðslu að gera, hvort sem er einstaklingur, lögaðili, aðili að félagshúsi eða ríkishúsi.

[Garðyrkjubýli, gróðrarstöð og garðyrkjustöð merkir í lögum þessum lögaðila eða býli, með virðisaukaskattsskylda veltu, sem framleiðir grænmeti (útirækt/ylrækt), skrautjurtir, garðplöntur eða tré og runna.]⁴⁾

[Greiðslumark lögbýlis er tiltekinn fjöldi ærgilda eða magn mjólkur mælt í lítrum sem ákveðið er fyrir hvert lögbýli og veitir rétt til beingreiðslu úr ríkissjóði.]⁵⁾

[Gæðastýrð sauðfjárframleiðsla er dilkakjöt sem framleitt hefur verið samkvæmt kröfum um skilgreindan framleiðsluferil, hollustu og umhverfisvernd.]¹⁾

[Heildargreiðslumark er tiltekið magn mjólkur mælt í lítrum sem ákveðið er samkvæmt búvörusamningi með tilliti til heildarneyslu innan lands og skiptist milli lögbýla eftir greiðslumarki þeirra.]⁵⁾

[Jöfnunargreiðsla er tiltekin fjárhæð sem greiðist á framleiðslu umfram 18,2 kg dilkakjöts á ærgildi greiðslumarks samkvæmt skilyrðum sem fram koma í 40. gr.]¹⁾

Lögbýli eða jörð er í lögum þessum skilgreint skv. 1. gr. ábúðarlaga nr. 64 31. maí 1976, með síðari breytingum.

Sláturleyfishafi er hver sá aðili sem hefur löggildingu eða undanþáguleyfi til slátrunar búfjár samkvæmt lögum nr. 30 28. apríl 1966,⁶⁾ um meðferð, skoðun og mat á sláturafurðum, með síðari breytingum.

[Útflutningsskylda merkir sameiginlega ábyrgð framleiðenda sauðfjárafurða á að tiltekinn hluti framleiðslu verði fluttur úr landi.]¹⁾

Verðlagsár er tímabilið frá 1. september til 31. ágúst árið eftir. Þó getur landbúnaðarráðherra ákveðið, að fenginni umsögn [Bændasamtaka Íslands],⁷⁾ að verðlagsár fylgi almanaksári.

[Vetrarfóðraðar kindur eru ær, hrútar, sauðir og lömb sem sett eru á vetur og talin eru fram á forðagæsluskýrslu.]²⁾

Rísi ágreiningur um hvað falla skuli undir hugtök þessi sker landbúnaðarráðherra úr þeim ágreiningi.

¹⁾L. 88/2000, 1. gr. ²⁾L. 124/1995, 2. gr. ³⁾L. 124/1995, 19. gr. ⁴⁾L. 84/2002, 1. gr. ⁵⁾L. 124/1995, 1. gr. ⁶⁾Nú L. 96/1997. ⁷⁾L. 112/1999, 4. gr.

II. kafli. Yfirstjórn og samtök framleiðenda.

3. gr. [Landbúnaðarráðherra fer með yfirstjórn þeirra mála sem lög þessi taka til, þar með talinn útflutning landbúnaðarvara.]¹⁾

¹⁾L. 85/1994, 1. gr.

4. gr. [Bændasamtök Íslands]¹⁾ fara með fyrirvar framleiðenda búvara við framkvæmd laga þessara nema öðruvísi sé kveðið á um í lögum þessum.

Ráðherra getur, að fengnu samþykki [Bændasamtaka Íslands],¹⁾ viðurkennt einstök landssamtök framleiðenda búvara til að fara með fyrirvar vegna framleiðenda í viðkomandi grein við gerð samninga skv. a-lið 1. mgr. 30. gr. og aðrar ákvarðanir samkvæmt lögum þessum.

[Bændasamtök Íslands]¹⁾ eða landssamtök skv. 2. mgr. skulu velja sér samninganefnd sem fer með umboð þeirra til samningsgerðar. Samtökin skulu tilkynna landbúnaðarráðherra um nöfn formanns og varaformanns samninganefndar eigi síðar en 1. júní vegna samninga fyrir næstkomandi verðlagsár.

Framleiðandi búvöru, sem lög þessi taka til, á rétt til að vera félagsmaður í [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ eða viðurkenndum samtökum búvöruframleiðenda skv. 2. mgr. þessarar greinar eftir nánari reglum í samþykktum [Bændasamtaka Íslands].¹⁾

Samningar, sem [Bændasamtök Íslands]¹⁾ eða viðurkennd samtök skv. 2. mgr. gera skv. a-lið 1. mgr. 30. gr., skulu vera bindandi fyrir framleiðendur viðkomandi búvara hvort sem þeir eru félagar í [Bændasamtökum Íslands],¹⁾ samtökum skv. 2. mgr. eða standa utan þessara félagsamtaka.

¹⁾L. 124/1995, 19. gr.

III. kafli. ...¹⁾

¹⁾L. 112/1999, 5. gr.

IV. kafli. Um verðskráningu á búvörum.

7. gr. [Verðlagsnefnd búvara, skipuð sex mönnum, ákveður afurðaverð til búvöruframleiðenda og verð búvara í heildsölu.

Samtök launþega tilnefna tvo fulltrúa í nefndina. Skal annar þeirra tilnefndur af stjórn Bandalags starfsmanna ríkis og bæja og hinn af stjórn Alþýðusambands Íslands. Noti annar aðilinn ekki tilnefningarrétt sinn færast réttur hans til hins.

Stjórn Bændasamtaka Íslands og stjórnir búgreinasamtaka, sem hlotið hafa viðurkenningu skv. 4. gr. og starfa fyrir búgreinafélög þeirra afurða sem verðlagðar eru hverju sinni, tilnefna tvo fulltrúa í nefndina sameiginlega. Skal annar þeirra tilnefndur til að fjalla eingöngu um verðmyndun til framleiðenda. Skal hann víkja úr nefndinni fyrir fulltrúa samtaka afurðastöðva í nefndinni þegar fjallað er um verðmyndun hjá afurðastöðvum.

Samtök afurðastöðva fyrir búvörur tilnefna tvo fulltrúa í nefndina. Skulu þeir tilnefndir þannig að í nefndinni starfi hverju sinni fulltrúar frá þeirri vinnslugrein sem um er rætt hverju sinni. Annar þessara fulltrúa skal tilnefndur til að

starfa aðeins í nefndinni þegar nefndin fjallar um verðmyndun hjá afurðastöðvum og kemur í stað fulltrúa framleiðenda sem viku sæti.

Landbúnaðarráðherra tilnefnir einn fulltrúa í nefndina og er hann formaður hennar.

Varamenn skulu tilnefndir á sama hátt og aðalmenn. Ákvarðanir í nefndinni skulu teknar með einföldum meiri hluta atkvæða. Komi upp jöfn staða atkvæða sker atkvæði formanns úr um niðurstöðu.

Tilnefningu fulltrúa í verðlagsnefnd skal lokið 15. júní ár hvert. Nú notar einhver aðili ekki rétt sinn til tilnefningar og skal landbúnaðarráðherra þá tilnefna mann í nefndina í stað samtaka framleiðenda og samtaka afurðastöðva en félagsmálaráðherra á sama hátt í stað samtaka launþega. Nefndin skal fullskipuð 1. júlí ár hvert.

Hagstofustjóri og forstöðumaður Hagþjónustu landbúnaðarins skulu vera verðlagsnefnd til aðstoðar.]¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 1. gr.

8. gr. [Verðlagsnefnd ákveður við upphaf hvers verðlagsárs, í fyrsta sinn 1. september 1998, lágmarksverð fyrir mjólk til framleiðenda sem miðast við 1. flokks mjólk með skilgreindu efnainnihaldi. Hverri afurðastöð er heimilt að greiða framleiðendum hærra verð en lágmarksverð. Verðlagsnefnd ákveður leyfileg afföll af verði mjólkur sem ekki stenst kröfur sem 1. flokks mjólk. Ákvörðun um lágmarksverð mjólkur skal byggjast á gerð verðlagsgrundvallar fyrir bú af hagkvæmri stærð, með framleiðsluáðstöðu þar sem tekið er mið af opinberum heilbrigðis- og aðbúnaðarkröfum og hagkvæmum framleiðsluháttum. Áætlað vinnuframlag skili endurgjaldi hliðstæðu og gerist hjá starfsstéttum sem bera sambærilega ábyrgð á rekstri og mæta hliðstæðum kröfum um viðveru og færni. Ákvörðun verðlagsnefndar um lágmarksverð skal tekin til endurskoðunar innan verðlagsársins komi fram um það ósk í nefndinni. Framleiðslukostnaður á nautgripakjöti til framleiðenda skal metinn og skráður af verðlagsnefnd samhliða ákvörðun á lágmarksverði mjólkur. Heimilt er verðlagsnefnd að ákveða að skráning á verði nautgripakjöts falli niður. Landssambandi kúabænda er þá heimilt að gefa út viðmiðunarverð til framleiðenda fyrir einstaka flokka nautgripakjöts.

Verðlagsnefnd metur við upphaf hvers verðlagsárs framleiðslukostnað sauðfjárafurða fyrir meðalbú, í fyrsta sinn 1. september 1998. Miða skal við kostnaðarútreikninga er sýni áætlaða vinnuþörf, fjármagnskostnað, rekstrargjöld, launakostnað og afurðir meðalbús sem er rekið við eðlilegar framleiðsluáðstæður. Tilgreina skal ársvinnu á sauðfjárþú í stað sem miðað er við og virða endurgjald fyrir vinnuframlag til samræmis við kjör þeirra sem vinna sambærileg störf og hafa svipaða menntun, sérhæfni og ábyrgð í starfi á almennum vinnumarkaði. Mat verðlagsnefndar skal taka til endurskoðunar innan verðlagsársins komi fram um það ósk í nefndinni. Landssamtökum sauðfjárþú er heimilt að gefa út viðmiðunarverð til framleiðenda fyrir einstaka flokka sauðfjárafurða.

Til ákvörðunar á framleiðendaverði annarra búvara en afurða sauðfjár og nautgripa skal verðlagsnefnd semja um verðlagsgrundvöll er sýni áætlaða vinnuþörf, fjármagnskostnað, rekstrargjöld, launakostnað og afurðir bús sem næst meðalbúi að stærð, sem er rekið við eðlilegar framleiðsluáðstæður, komi fram um það óskir frá Bændasamtökum Íslands og viðurkenndum samtökum búvöruframleiðenda í viðkomandi grein skv. 2. mgr. 4. gr. Tilgreina skal ársvinnu á búinu og virða endurgjald fyrir vinnuframlag til samræmis við kjör þeirra sem vinna sambærileg störf og hafa svipaða menntun, sérhæfni og ábyrgð í starfi á almennum vinnumarkaði. Verðlagsgrundvöllurinn gildir fyrir tvö ár í senn frá byrjun verðlagsárs og skal hann vera tilbúinn fyrir þann tíma ár hvert nema annað sé ákveðið með samkomulagi í verðlagsnefnd. Nefndinni er hvenær sem er heimilt að taka mið af verðlagsbreytingum vegna fjármagns- og rekstrarkostnaðar, svo og launabreytingum á tímabilinu, komi fram um það óskir í nefndinni. Verðlagsgrundvöllur hvers tímabils framlengist sjálfkrafa um tvö ár í senn ef honum er ekki sagt upp af fulltrúum samningsaðila með minnst þriggja mánaða fyrirvara. Nefndin getur þó komið sér saman um annan frest.

Við kostnaðarútreikninga skulu beinar greiðslur ríkissjóðs til framleiðenda teljast til tekna og koma til lækkunar á verði þeirra afurða sem beinar greiðslur taka til.]¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 2. gr.

9.–10. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 18. gr.

11. gr. [Hagstofa Íslands skal afla fullnægjandi gagna fyrir verðlagsnefnd um framleiðslukostnað búvara, tekjur annarra stétta og verð og verðbreytingar á einstökum kostnaðarliðum verðlagsgrundvallar. Verðlagsnefnd skal í samráði við Hagstofu Íslands setja reglur um öflun gagna.

Hagbjónusta landbúnaðarins skal árlega afla rekstrarreikninga frá bændum, nægilega margra að dómi Hagstofu Íslands, er sýni raunverulegan framleiðslukostnað hinna ýmsu búvara. Skulu þeir vera tilbúnir og uppgerðir fyrir 15. júní ár hvert fyrir næsta ár á undan. Reikningar þessir skulu vera til afnota fyrir Hagstofu Íslands og verðlagsnefnd. Stjórn Hagbjónustu landbúnaðarins, ásamt Hagstofu Íslands, skipuleggur þetta starf hennar í samráði við verðlagsnefnd.

Verðlagsnefnd getur ákveðið að efna til sérstakra rannsóknna í því skyni að fá betri upplýsingar um þau atriði er máli skipta fyrir verðlagningu búvara. Skytt er að stofna til slíkra rannsókna ef þrír nefndarmenn eða fleiri krefjast þess. Skal nefndin í því efni leita samstarfs við Hagstofu Íslands, Hagbjónustu landbúnaðarins og aðrar opinberar stofnanir, svo og [Bændasamtök Íslands],¹⁾ að því leyti sem rannsóknirnar snerta starfssvið viðkomandi stofnana. Telji umræddar stofnanir sig ekki geta látið í té starfslíð til þess að gera þær rannsóknir er verðlagsnefnd hefur ákveðið að fram skuli fara er nefndinni heimilt að ráða til þess nauðsynlegt starfslíð, enda komi samþykki landbúnaðarráðherra til.

Skytt er einstaklingum, fyrirtækjum og stofnunum að láta þeim er rannsóknir gera í té nauðsynlegar upplýsingar að viðlögðum dagsektum sé upplýsingaskyldu ekki sinnt.²⁾

¹⁾L. 112/1999, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 3. gr.

12. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 18. gr.

13. gr. [Verðlagsnefnd ákveður heildsöluverð búvara sem verðlagðar eru skv. 8. gr., að teknu tilliti til afurðaverðs til framleiðenda og rökstudda upplýsinga um kostnað við vinnslu og dreifingu búvara, nema annað sé tekið fram í samningi sem gerður er á grundvelli a-liðar 30. gr. laganna. Nefndin getur ákveðið að efna til sérstakra rannsókna í því skyni að fá betri upplýsingar um þau atriði er máli skipta fyrir ákvörðun heildsöluverðs á búvörum með hliðstæðum hætti og segir í 11. gr.

Verðlagsnefnd er, þrátt fyrir ákvæði 1. mgr., heimilt í samkomulagi um heildsöluverð að gera tilteknar fyrir fram ákveðnar framleiðnikröfur til afurðastöðva, enda sé það samhljóða ákvörðun nefndarinnar.

Verðlagsnefnd getur, að fengnum tillögum afurðastöðva eða samtaka þeirra, heimilað afurðastöðvum að gera samninga sín á milli um verðtilfærslu milli tiltekinna afurða. Samningar þessir skulu hljóta staðfestingu verðlagsnefndar.¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 4. gr.

14. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 18. gr.

15. gr. [Heimilt er verðlagsnefnd að breyta heildsöluverði á búvörum hafi orðið breytingar á afurðaverði til framleiðenda, sbr. 8. gr., eða rekstrarkostnaði og vinnulaunum við vinnslu búvara, komi fram um það ósk innan nefndarinnar.¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 5. gr.

16. gr. [Verðlagsnefnd getur ákveðið að undanskilja einstakar vörutegundir verðlagningarákvæðum skv. 13. gr. þegar samkeppni er að mati nefndarinnar næg til þess að tryggja æskilega verðmyndun og sanngjarnt verðlag.¹⁾

¹⁾L. 112/1999, 6. gr.

17. gr. [Bændasamtök Íslands annast verðskráningu þeirra búvara sem tekin er verðákvörðun um samkvæmt kafla þessum og auglýsa verðákvæðanir og viðmiðunarverð sem ákveðin eru samkvæmt kafla þessum.¹⁾

¹⁾L. 112/1999, 7. gr.

18. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 18. gr.

V. kafli. Um verðmiðlun.

19. gr. [[Innheimta skal verðmiðlunargjald á heildsölustigi af afurðum nautgripa og sauðfjár og telst gjaldið til heildsölu- og dreifingarkostnaðar sé hann ákveðinn af [verðlagsnefnd búvöru].¹⁾ Verðmiðlunargjaldið skal vera af mjólk sem lögð er inn í afurðastöð innan greiðslumarks, 0,65 kr. á lítra, og af kindakjöti sem ætlað er til sölu á innlendum markaði, [5,00 kr.]²⁾ á kg.³⁾

Tekjum af verðmiðlunargjaldi skal m.a. varið þannig:

- a. til verðmiðlunar á milli afurðastöðva til þess að jafna flutningskostnað frá framleiðendum að afurðastöðvum í þeim tilgangi að auðvelda hagkvæman rekstur stöðvanna og til þess að greiða nauðsynlega flutninga á milli svæða þar sem vöntun kann að vera á einstökum afurðum, sbr. 60. gr.,⁴⁾
- b. til að koma á hentugri verkaskiptingu á milli afurðastöðva,
- c. til að jafna aðstöðu afurðastöðvanna til að koma framleiðsluvörum sínum á markað.

Við ráðstöfun tekna af verðmiðlunargjaldi er heimilt að taka tillit til stærðar og staðsetningar afurðastöðva svo að unnt sé að styrkja sérstaklega rekstur þeirra þar sem það þykir hagkvæmur kostur vegna landfræðilegrar einangrunar.

[Áður en ráðherra tekur ákvarðanir um ráðstöfun tekna af verðmiðlunargjöldum skal leita tillagna frá Bændasamtökum Íslands og samtökum þeirra afurðastöðva sem um ræðir.]⁵⁾⁶⁾

¹⁾L. 69/1998, 16. gr. ²⁾L. 130/1998, 1. gr. ³⁾L. 124/1995, 5. gr. ⁴⁾60. gr. var felld úr gildi með 18. gr. l. 69/1998, sjá nú greinarnúmer 72, sbr. l. 101/2002, 4. gr. ⁵⁾L. 112/1999, 8. gr. ⁶⁾L. 129/1993, 1. gr.

20. gr. [[Innheimta skal verðskerðingargjald af verði hrossakjöts og nautgripakjöts til framleiðenda. Verðskerðingargjaldið skal vera 2% af framleiðendaverði hrossakjöts. Af nautgripakjöti skal gjaldið vera 800 kr. á alla slátraða gripi sem flokkast í UN og K gæðaflokka. Auk þess verði 400 kr. lagðar á hvern sláturgrip í framangreindum gæðaflokkum á tímabilinu frá 1. september til 31. desember ár hvert.]¹⁾

Verðskerðingargjaldi skal varið til markaðsaðgerða innan lands eða utan og til að leiðrétta birgðastöðu kjöts.]²⁾

¹⁾L. 88/2000, 2. gr. ²⁾L. 124/1995, 6. gr.

21. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 130/1998, 3. gr.

22. gr. [Frá og með 1. september 1998 skal innheimta verðtilfærslugjald hjá afurðastöðvum af hverjum innvegnum mjólkurlíttra í afurðastöð innan greiðslumarks. Gjald þetta telst til heildsölu- og dreifingarkostnaðar sé hann ákveðinn af verðlagsnefnd. Verðtilfærslugjaldið skal vera 2,65 kr. á hvern líttra mjólkur. Gjald þetta greiðist út á tilteknar

mjólkurafurðir við sölu innan lands eftir ákvörðun verðlagsnefndar.]¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 8. gr.

23. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 124/1995, 21. gr.

24. gr. [Bændasamtök Íslands]¹⁾ annast framkvæmd verðmiðlunar, þar með talið innheimtu, vörslu og reikningshald vegna verðmiðlunar og framleiðslugjalda samkvæmt kafla þessum. [Stjórn Bændasamtaka Íslands er heimilt að fela samtökum afurðastöðva verkefni samkvæmt þessum kafla. Skal það þá gert með sérstökum samningi sem skal staðfestur af ráðherra. Í slíkum samningi skal kveðið á um að samtök afurðastöðva lúti eftirliti Bændasamtaka Íslands við framkvæmd verkefnanna og að þau geri Bændasamtökum Íslands grein fyrir þeim ákvörðunum sem teknar eru á grundvelli samningsins.]²⁾ Reikningum hvers verðmiðlunargjalds skal haldið sérgreindum. Kostnaður af starfi [Bændasamtaka Íslands]¹⁾ að þessum verkefnum skal greiddur af innheimtum verðmiðlunar- og framleiðslugjöldum samkvæmt kafla þessum eftir reikningi sem ráðherra staðfestir.

Gögn um innheimtu og álagningu, svo og reikningar þeirra gjalda sem innheimt eru samkvæmt kafla þessum, skulu endurskoðuð af tveim löggiltum endurskoðendum og skal annar tilnefndur af landbúnaðarráðherra en hinn af [Bændasamtökum Íslands].¹⁾ Ársreikningar vegna þessara gjalda skulu birtir í Stjórnartíðindum.

Afurðastöðvar og heildsöluaðilar, sem versla með gjaldskyldar búvörur, skulu standa [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ skil á verðmiðlunar- og framleiðslugjöldum svo og þeim gjöldum sem á eru lögð skv. 25. gr. Selji framleiðandi búvörur sínar beint til neytanda ber honum að standa skil á gjöldum þessum til [Bændasamtaka Íslands].¹⁾

[Afurðastöð er skylt að halda verðskerðingargjaldi skv. 20. gr. eftir við uppgjör við framleiðanda og standa Bændasamtökum Íslands skil á því.]²⁾

¹⁾L. 112/1999, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 9. gr.

25. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 84/1997, 7. gr.

26. gr. [Bændasamtök Íslands]¹⁾ annast öflun þeirra gagna sem þörf er á til framkvæmdar verðmiðlunar samkvæmt

kafla þessum og lætur [verðlagsnefnd búvöru]²⁾ í té slíkar upplýsingar. [Verðlagsnefnd búvöru]²⁾ getur óskað eftir því að [Bændasamtök Íslands]¹⁾ afli tiltekinna gagna vegna þessa og leggi þau fyrir nefndina.

Aðilum, er annast vinnsla og sölu búvara, er skylt að veita [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ upplýsingar er að þessu líta og þeir geta látið í té. Neiti aðili eða sinni því ekki að láta í té umbeðin gögn er heimilt að fresta greiðslu verðmiðlunargjalda eða framleiðslugjalda samkvæmt kafla þessum til viðkomandi þar til fullnægjandi skil hafa verið gerð auk þess sem heimilt er að beita dagsektum, sbr. [82. gr.]³⁾

¹⁾L. 112/1999, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 16. gr. ³⁾L. 101/2002, 4. gr.

27. gr. [Verðmiðlunargjöld, verðskerðingargjöld og verðjöfnunargjöld samkvæmt kafla þessum eru aðfararhæf.]¹⁾

[Ráðherra setur í reglugerð²⁾ nánari ákvæði um innheimtu, gjalddaga, álagningu gjaldanna samkvæmt áætlun og annað sem lýtur að framkvæmd á innheimtu gjaldanna.

Þá setur ráðherra í reglugerð ákvæði um framkvæmd uppgjör og greiðslu tekna af verðmiðlunargjöldum, verðskerðingargjöldum og verðjöfnunargjaldi samkvæmt kafla þessum til afurðastöðva og framleiðenda og um uppgjörstímabil.]³⁾

¹⁾L. 112/1999, 10. gr. ²⁾Rg. 598/2000. ³⁾L. 124/1995, 9. gr.

VI. kafli. Um greiðslu afurðaverðs.

28. gr. Afurðastöð er skylt að haga greiðslum til framleiðanda fyrir innlagðar búvörur í samræmi við ákvæði þessara laga og þeirra samninga og ákvarðana sem teknar eru með heimild í þeim.

29. gr. [Nú er ákveðið það magn mjólkur sem framleiðendum eru tryggðar beingreiðslur fyrir samkvæmt heimild í 30. gr. og verð hennar til framleiðanda er ákveðið skv. 8. gr. og er þá afurðastöð skylt að greiða framleiðanda fullt verð innan greiðslumarks samkvæmt gildandi verðlagsgrundvelli á innleggsdegi, sbr. þó 22. gr. Ber að inna greiðslu af hendi eigi síðar en 10. dag næsta mánaðar eftir innleggs mánuð. Heimilt er að semja um annan hátt á greiðslum en að framan greinir.

Taki mjólkursamlag við mjólk umfram greiðslumark framleiðanda sem verður utan heildargreiðslumarks við lokauppgjör skal samsvarandi magn mjólkurafurða markaðsfært erlendis á ábyrgð mjólkursamlags og framleiðanda. [Framkvæmdanefnd búvörusamninga]¹⁾ getur þó heimilað sölu þeirra innan lands ef gengið hefur á birgðir og skortur á mjólkurvörum er því fyrirsjáanlegur. Um greiðsluskyldu afurðastöðva fyrir innlegg umfram greiðslumark mjólkur, en innan efri marka þess, fer eftir gildandi samningum landbúnaðarráðherra og Bændasamtaka Íslands skv. a-lið 1. mgr. 30. gr. laganna.

[Við kaup á kindakjöti frá framleiðendum eða samkomulag um að annast sölu þess skal tilgreina hvort kjötið sé til sölu innan lands eða til útflutnings, en greiðslur fyrir kindakjöt skulu vera óháðar greiðslumarki lögbýlisins.]²⁾

[Landbúnaðarráðherra skal fyrir 1. september ár hvert, að fengnum tillögum Bændasamtaka Íslands, ákveða það hlutfall kindakjöts sem flytja skal á erlendan markað. Ákvörðun þessi getur gilt fyrir allt að tólf mánaða framleiðslu- og sölutímabil.

Sláturleyfishafa er skylt að leggja til kjöt til útflutnings samkvæmt ákvörðun landbúnaðarráðherra, semja um skipti á kjöti við sláturleyfishafa með heimild til útflutnings eða gera verktakasamning við útflutningshús um slátrun þess hluta innleggs hússins sem flytja þarf úr landi. Sé þess ekki kostur er sláturleyfishafa skylt að greiða vegna útflutningskvaðar gjald sem landbúnaðarráðherra auglýsir fyrir 1. september ár hvert og skal svara til mismunar á áætluðu heildsöluverði og viðmiðunarverði sem miðast við meðalverð við útflutning á undangengnum tólf mánuðum. Landbúnaðarráðherra skal, að fengnum tillögum Bændasamtaka Íslands og Landssamtaka sláturleyfishafa, setja nánari reglur um skipulag útflutnings svo að erlendir markaðir nýtist sem best.

Allir sauðfjárframleiðendur skulu taka þátt í útflutningi eða sæta útflutningsuppgjöri vegna útflutningskvaðar fyrir sama hlutfall af framleiðslu sinni að undanskildu því magni sem framleiðandi tekur til eigin nota samkvæmt heimild í reglugerð. Undanþegnir útflutningsuppgjöri eru þó þeir framleiðendur sem hafa 0,7 vetrarfóðraðar kindur eða minna á hvert ærgildi greiðslumarks enda liggja fyrir fullnægjandi staðfesting um ásetning. Eru þeir þá skuldbundnir til að leggja aðeins inn afurðir þess fjár. Þetta hlutfall skal taka breytingum í samræmi við breytingar á

sölu kindakjöts á innlendum markaði reiknað frá 7.000 tonna árlegri sölu. Þá getur landbúnaðarráðherra ákveðið, að fenginni tillögu Bændasamtaka Íslands, að kjöt af sauðfé sem slátrað er á ákveðnum tímabilum utan haustsláturtíðar verði undanþegið útflutningsuppgjöri.³⁾

...¹⁾⁴⁾

¹⁾L. 112/1999, 11. gr. ²⁾L. 69/1998, 9. gr. ³⁾L. 88/2000, 3. gr. ⁴⁾L. 124/1995, 10. gr.

VII. kafli. Um stjórn búvöruframleiðslunnar.

30. gr. Til þess að hafa stjórn á framleiðslu búvara þannig að hún verði í samræmi við tilgang laga þessara er landbúnaðarráðherra:

- a. rétt að leita eftir samningum fyrir hönd ríkisstjórnarinnar við [Bændasamtök Íslands]¹⁾ um magn mjólkur- og sauðfjárafurða sem framleiðendum verður ábyrgt fullt verð fyrir á samningstímanum skv. 8. gr. Samningarnir skulu gerðir fyrir 1. ágúst ár hvert og gilda næsta verðlagsár. Heimilt er að semja til lengri tíma í einu og að binda samninga við einstakar búvörur. Á sama hátt er landbúnaðarráðherra heimilt í stað ofanefndra samninga að semja um beinar greiðslur ríkissjóðs til framleiðenda mjólkur- og sauðfjárafurða á lögbýlum.
- b. heimilt að ákveða skiptingu framleiðslu einstakra búvara, þar með talda þeirra sem um er samið skv. a-lið, eftir héruðum. Skal sú skipting miðuð við félagssvæði búnaðarsambandanna en ráðherra er þó heimilt að ákveða aðra svæðaskiptingu að fengnu samþykki [Bændasamtaka Íslands]²⁾ og viðkomandi búnaðarsambanda.

Heimilt er að skipta framleiðslu innan hvers svæðis eða fela stjórn viðkomandi búnaðarsambands eða samtaka framleiðenda, sem viðurkennd eru skv. 2. mgr. 4. gr., að skipta framleiðslunni milli einstakra framleiðenda samkvæmt reglugerð er ráðherra setur.

c. –d. ...³⁾

...³⁾

¹⁾L. 124/1995, 19. gr. ²⁾L. 112/1999, 4. gr. ³⁾L. 87/1995, 14. gr.

31. gr. [Andvirði tolla af innfluttu fódri og hráefnum í það í 10., 11., 12., 17. og 23. kafla tollskrár í viðauka I við tollalög, nr. 55/1987, skal renna í sérstakan sjóð, fódursjóð, sem skal vera í vörslu landbúnaðarráðherra.

Landbúnaðarráðherra er heimilt að greiða innflytjendum eða kaupendum fódurs fé úr fódursjóði sem samsvarar tollum þeim sem þeir hafa greitt við innflutning vörunnar eða fódurkaup. Þá er enn fremur heimilt að greiða framleiðendum búvara fé úr fódursjóði eftir afurðamagni. Ráðherra getur falið [Bændasamtökum Íslands]¹⁾ að annast greiðslur samkvæmt þessari grein og skal þá Ríkisendurskoðun endurskoða reikninga sjóðsins.

Ráðherra setur reglugerð²⁾ um starfsemi fódursjóðs og tilhögun greiðslna.³⁾

¹⁾L. 112/1999, 4. gr. ²⁾Rg. 589/1995. Rg. 430/1996. Rg. 431/1996. ³⁾L. 87/1995, 15. gr.

32. gr. ...¹⁾

¹⁾L. 87/1995, 16. gr.

33. gr. [Eftirstöðvar tekna fódursjóðs eftir greiðslur samkvæmt ákvæðum 31. gr. skulu renna í Framleiðnisjóð landbúnaðarins.

Framleiðnisjóður skal, að fenginni staðfestingu landbúnaðarráðherra, ráðstafa umræddu fé sem lánnum eða framlögum til eflingar nýjum viðfangsefnum í landbúnaði og til stuðnings við búgreinar og breytingar búskaparháttanna á lögbýlum.¹⁾

¹⁾L. 87/1995, 17. gr.

34. gr. Ákvarðanir um beitingu heimilda, sem felast í ákvæðum þessa kafla, skulu teknar með reglugerð. Skal réttur framleiðenda þar ákveðinn með tilliti til framleiðslu þeirra á búvöru á tilteknu tímabili. Þá er heimilt í reglugerð að ákveða að réttur framleiðenda skuli vera mismunandi eftir bústærðum, búrekstraraðstöðu, fjármagnskostnaði vegna framkvæmda á ábýlisjörð, búskapartíma vegna frumbýlinga og ættliðaskipta á jörðum og þegar framleiðsla er dregin saman eða búskap hætt. Enn fremur má þar ákveða að réttur framleiðenda skuli skerðast vegna aðstoðar sem Framleiðnisjóður landbúnaðarins veitir til nýrra búgreina eða búháttabreytinga.

[Áður en reglugerðir um beitingu ákvæða þessa kafla eru gefnar út skal leitað tillagna Bændasamtaka Íslands og samtaka framleiðenda í viðkomandi búgrein.]¹⁾

¹⁾L. 112/1999, 12. gr.

VIII. kafli. Um aðlögun búvöruframleiðslunnar.

35. gr. Ríkissjóður skal leggja fram fjármagn til þess að mæta áhrifum samdráttar í framleiðslu mjólkur- og sauðfjárafurða. Fjármagni þessu skal varið til eflingar nýrra búgreina, markaðsöflunar og til fjárhagslegrar endurskipulagningar búreksturs á lögbýlum. Fjármagnið skal renna í Framleiðnisjóð landbúnaðarins sem úthlutar því samkvæmt ákvæðum reglugerðar er landbúnaðarráðherra setur.

IX. kafli. [Um framleiðslu og greiðslumark sauðfjárafurða 2001–2007.]¹⁾

¹⁾L. 88/2000, 4. gr.

36. gr. [Markmið með ákvæðum þessa kafli um framleiðslu sauðfjárafurða eru:

- að styrkja sauðfjárrækt sem atvinnugrein og bæta afkomu sauðfjárbænda,
- að ná fram aukinni hagræðingu í sauðfjárrækt,
- að sauðfjárrækt verði í samræmi við umhverfisvernd, landkosti og æskileg landnýtingarsjónarmið,
- að halda jafnvægi milli framleiðslu og sölu sauðfjárafurða,
- að efla fagmennsku, þekkingu og þróun í sauðfjárrækt.]¹⁾

¹⁾L. 88/2000, 5. gr.

37. gr. [Frá og með 1. janúar 2001 verður beingreiðslumark sauðfjárafurða 1.740 millj. kr. á ári og skiptist hlutfallslega eins milli lögbýla og beingreiðslur gerðu árið 2000. Beingreiðslur til einstakra lögbýla taka breytingum í samræmi við ákvæði 2. og 4. mgr. 38. gr., 1. mgr. 39. gr. og 41. gr.]¹⁾

¹⁾L. 88/2000, 6. gr.

38. gr. [Greiðslumark skal bundið við lögbýli. Bændasamtök Íslands skulu halda skrá yfir réttthafa greiðslumarks lögbýla og handhafa beingreiðslna samkvæmt því. Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi beingreiðslna. Þegar um fleiri sjálfstæða rekstraraðila er að ræða með aðskilinn búrekstur getur hver og einn þeirra verið handhafi beingreiðslna.

[Heimilt er að flytja greiðslumark milli lögbýla. Aðilaskipti að greiðslumarki taka þó ekki gildi fyrr en staðfesting Bændasamtaka Íslands liggur fyrir. Framsal greiðslumarks skal taka gildi 1. janúar ár hvert og beingreiðslur greiðast

framsalshafa frá sama tíma. Tilkynna skal Bændasamtökum Íslands framsal fyrir 15. janúar ár hvert vegna beingreiðslna fyrir viðkomandi ár.]¹⁾

Sé ábúandi annar en eigandi lögbýlis þarf samþykki ábúanda og eiganda fyrir framsali greiðslumarks.

Ríkissjóði er heimilt að kaupa upp greiðslumark í sauðfé. Beingreiðslum, sem svara til fyrstu 25.000 ærgildanna sem ríkið kaupir upp, skal varið til að greiða álag á framleitt dillkakjöt fyrstu [þrjú]¹⁾ árin. Eftir það nýtast þær til álags á gæðastýrða framleiðslu. Ráðherra setur nánari ákvæði um framkvæmd þessa í reglugerð.²⁾³⁾

¹⁾L. 101/2002, 1. gr. ²⁾Rg. 399/2000. ³⁾L. 88/2000, 7. gr.

39. gr. [Beingreiðslur greiðast úr ríkissjóði til handhafa í samræmi við greiðslumark lögbýlis eins og það er á hverjum tíma. Beingreiðslur skulu vera 4.399 kr. á hvert ærgildi á árunum 2001 og 2002 en lækka árlega eftir það miðað við framangreinda fjárhæð sem hér segir: árið 2003 um 12,5%, árið 2004 um 15%, árið 2005 um 17,5%, árið 2006 um 20% og árið 2007 um 22,5%.

Réttur til beingreiðslna flyst milli aðila innan lögbýlis við ábúendaskipti og við breytingu skráningar ef um hjón eða sambúðarfólk er að ræða.

Til að fá fullar beingreiðslur þarf handhafi að eiga að lágmarki 0,6 vetrarfóðraðar kindur fyrir hvert ærgildi greiðslumarks árið 2001. Síðan skal landbúnaðarráðherra ákveða árlega ásetningshlutfall að fengnum tillögum framkvæmdanefndar búvörusamninga. Ná ásetningur ekki því lágmarki skerðast beingreiðslur hlutfallslega. Á lögbýlum þar sem búfjárbætur kemur í veg fyrir eðlilega framkvæmd uppgæðslu eða veldur of miklu álagi á beitiland er ráðherra heimilt að ákveða lægra ásetningshlutfall að fenginni umsögn Landgræðslu ríkisins og/eða Skógræktar ríkisins. Þá getur ráðherra ákveðið að víkja frá framangreindu ásetningshlutfalli hjá framleiðendum sem hafa skorið niður fé til útrýmingar sjúkdómum.

Falli beingreiðslur niður án þess að gerður hafi verið samningur um búskaparlök heldur viðkomandi lögbýli greiðslumarki sínu. Tilkynna skal Bændasamtökum Íslands um búskaparáform fyrir 15. janúar ár hvert ef handhafi óskar eftir að fá beingreiðslur aftur að loknu hléi. Beingreiðslur greiðast handhafa frá og með 1. janúar ár hvert eftir að hléi lýkur.

Heimilt er að skerða eða fella niður beingreiðslur ef sauðfjárbóndi gefur rangar upplýsingar um ásettan fjölda sauðfjár eða stundar ólöglega sölu eða dreifingu á kjöti af heimaslátruðu sauðfé eða brýtur á annan hátt reglur eða sammingsbundin ákvæði um afsetningu afurða.

Beingreiðslur sem lausar eru án samninga um búskaparlok getur framkvæmdanefnd búvörusamninga ákveðið að nota í önnur verkefni.¹⁾

¹⁾L. 88/2000, 8. gr.

40. gr. [Jöfnunargreiðslur skal greiða til framleiðenda eftir nánari ákvæðum sem ráðherra setur í reglugerð.

Jöfnunargreiðslur reiknast þannig að greidd verður jöfnun, að hámarki 100 kr. á kíló á greiðslugrunn, sem reiknast á eftirfarandi hátt: Finna skal það meðalinnlegg dillakjöts tveggja ára af árunum 1997, 1998 og 1999 sem er umfram 18,2 kg á hvert ærgildi lögbýlisins eins og það var skráð við hver áramót þar á undan. Reikna skal 30% álag á framleiðslu júní- og júlímánaða og 12% álag á framleiðslu ágústánaða. Sala líflamba vegna fjárskipta skal talin til framleiðslu. Sama gildir um eigin ásetning líflamba vegna uppbyggingar bústofns eftir fjárleysi.

Einungis þeir framleiðendur sem skiluðu árlega í afurðastöð að reiknuðu meðaltali meira en 1.250 kg dillakjöts á árunum 1997, 1998 og 1999 geta átt rétt á jöfnunargreiðslum. Skilyrði til að hljóta jöfnunargreiðslur eru enn fremur að innlagt dillakjöt á árinu fari ekki niður fyrir 18,2 kg á hvert ærgildi greiðslumarks og að innlagt dillakjöt árið á undan sé að lágmarki 18,2 kg eftir hverja vetrarfóðraða á. Frá og með [1. janúar 2004]¹⁾ er réttur til að hljóta jöfnunargreiðslur einnig bundinn því skilyrði að framleiðendur hafi með höndum gæðastýrða framleiðslu, sbr. 41. gr.

Jöfnunargreiðslur verða ekki framseldar eða uppkeyptar.²⁾

¹⁾L. 101/2002, 2. gr. ²⁾L. 88/2000, 9. gr.

41. gr. [Sauðfjáramframleiðendur sem á árunum [2004–2007]¹⁾ uppfylla skilyrði um gæðastýrða framleiðslu eiga rétt til sérstakra álagsgreiðslna úr ríkissjóði. Álagsgreiðslur skulu greiddar af uppkaupaálagi, sbr. 4. mgr. 38. gr., og af þeim fjármunum sem beingreiðslur lækka um skv. 1. mgr. 39. gr. Álagsgreiðslur geta að hámarki numið 100 kr. á hvert kg dillakjöts.]²⁾

[Með gæðastýrðri sauðfjáramframleiðslu er átt við framleiðslu sauðfjárafurða samkvæmt gæðakerfi Bændasamtaka Íslands sem landbúnaðarráðherra staðfestir. Gæðakerfið nær til eftirtalinnna þátta: landnota, aðbúnaðar og umhverfis, sauðfjáarskýrsluhalds, jarðræktar, fóðrunar, heilsufars og lyfjanotkunar. Gæðakerfið byggist á því að skjalfesta framleiðsluaðferðir og framleiðsluaðstæður.

Sauðfjáramframleiðendur sem óska eftir að taka upp gæðastýrða sauðfjáramframleiðslu skulu senda skriflega umsókn til búnaðarsambands á því svæði þar sem framleiðslan fer fram. Umsóknum skal skilað eigi síðar en 30. júní ef framleiðendur óska eftir álagsgreiðslum fyrir næsta almanaksár. Ef umsókn er endurnýjuð, sbr. 45. gr., er umsóknarfrestur til 15. desember. Búnaðarsamböndin fara yfir umsóknir og senda þær framkvæmdanefnd búvörusamninga sem heldur skrá yfir umsækjendur og aðila sem fengið hafa staðfest að þeir uppfylli skilyrði um gæðastýrða sauðfjáramframleiðslu.]¹⁾

¹⁾L. 101/2002, 3. gr. ²⁾L. 88/2000, 10. gr.

[42. gr. Framkvæmdanefnd búvörusamninga tilkynnir framleiðendum sem sækja um að taka upp gæðastýrða sauðfjáramframleiðslu hvort þeir uppfylla skilyrði samkvæmt lögum þessum. Framkvæmdanefnd búvörusamninga skal byggja tilkynningar sínar á eftirtöldum gögnum:

- Staðfestingu Bændasamtaka Íslands á því hvort einstakir framleiðendur hafi staðist lögbundna skoðun búfjárefnirlitsmanns um meðferð og aðbúnað búfjár, hvort framleiðendur hafi skilað fullnægjandi sauðfjáarskýrslum og hvort þeir hafi sinnt skráningum í gæðahandbók á tilskilinn hátt.
- Staðfestingu Landgræðslu ríkisins á því hvort landnýting framleiðenda samrýmist skilyrðum skv. 43. gr.

Landbúnaðarráðherra er heimilt að fela aðilum sem hlotið hafa faggildinguna samkvæmt lögum nr. 100/1992, um vog, mál og faggildinguna, að annast framkvæmd eftirlitsþátta með gæðastýrðri sauðfjáramframleiðslu skv. 1. mgr.]¹⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[43. gr. Framleiðendur skulu hafa aðgang að nægu nýtanlegu beitilandi fyrir búfé sitt. Landnýting skal vera sjálfbær þannig að framleiðslugeta landsins sé nægileg og nýting innan þeirra marka að gróðurfar sé í jafnvægi eða framför að mati Landgræðslu ríkisins. Landgræðsla ríkisins leggur mat á land þeirra sem óska eftir að taka upp

gæðastýrða sauðfjáramleiðslu og staðfestir með tilkynningu til framleiðenda og framkvæmdanefndar búvörusamninga hvort framleiðendur uppfylla skilyrði um landnýtingu. Matið skal byggjast á stærð gróðurlendis og gerð þess, gróðurfari og framleiðni ásamt fyrirbyggjandi gögnum um nýtingu og ástand, t.d. vegna rofs, uppblásturs o.fl., samkvæmt nánari reglum sem landbúnaðarráðherra setur. Telji Landgræðsla ríkisins að einstakir framleiðendur uppfylli ekki skilyrði um landnýtingu skal hún greina þeim frá ástæðum þess. Gildir það einnig ef Landgræðsla ríkisins telur ástæðu til að afturkalla staðfestingu sem þegar hefur verið gefin út vegna þess að nýting hefur breyst eða ef í ljós kemur að nýting er umfram þol landsins. Landgræðsla ríkisins skal jafnframt kynna framleiðanda þau úrræði sem hann á samkvæmt lögum þessum og reglum um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu, en þau felast í að semja tímasetta landbótaáætlun eða landnýtingaráætlun til allt að 10 ára. Áætlunin er því aðeins gild að hún hljóti staðfestingu Landgræðslu ríkisins.

Framleiðendur, sem uppfylla ekki skilyrði um landnýtingu skv. 1. mgr. og hafa ekki fengið staðfestingu Landgræðslu ríkisins á landbótaáætlun eða landnýtingaráætlun innan fimm mánaða frá því að Landgræðsla ríkisins gerði athugasemdir við landnýtingu, uppfylla ekki skilyrði um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu. Sama gildir ef framleiðendur framfylgja ekki áður staðfestri landbótaáætlun eða landnýtingaráætlun. Skal Landgræðsla ríkisins senda skriflega tilkynningu til framkvæmdanefndar búvörusamninga. Berist tilkynningin síðar en 15. febrúar leiðir hún þó ekki til þess að álagsgreiðslur vegna gæðastýringar falli niður fyrir sama almanaksár.¹⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[44. gr.] Búfjárefntilismenn sveitarfélaga annast eftirlit með skráningum í gæðahandbók samkvæmt lögum þessum.

Ef einstakir framleiðendur uppfylla ekki skilyrði um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu, önnur en þau sem fjallað er um í 43. gr., skulu búfjárefntilismaður eða Bændasamtök Íslands, eftir því sem við á, gefa þeim hæfilegan frest til úrbóta, að hámarki fjórar vikur, ef ætla má að þeir geti bætt úr annmörkunum og uppfylli eftir þann tíma skilyrði um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu. Frestur til úrbóta skal þó ekki veittur ef um vísitandi ranga skráningu eða upplýsingagjöf er að ræða. Bændasamtök Íslands tilkynna framkvæmdanefnd búvörusamninga fyrir 1. júlí ár hvert ef einstakir framleiðendur hafa ekki staðist lögbundið

búfjárefntilrit, eftirlit með skráningum í gæðahandbók eða ekki skilað fullnægjandi sauðfjárskýrslum.¹⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[45. gr.] Réttur framleiðenda til álagsgreiðslna skv. 1. mgr. 41. gr. fellur því aðeins niður að þeir uppfylli ekki lengur skilyrði um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu og tilkynni framkvæmdanefnd búvörusamninga framleiðendum það eigi síðar en 31. júlí ár hvert ef réttur þeirra fellur niður það almanaksár.

Framleiðendur sem missa rétt til álagsgreiðslna skv. 1. mgr. 41. gr. geta ekki öðlast rétt til álagsgreiðslna að nýju fyrir en næsta almanaksár. Óski framleiðendur eftir að öðlast rétt til álagsgreiðslna að nýju á næsta almanaksári verða þeir að endurnýja umsóknir sínar um að taka upp gæðastýrða sauðfjáramleiðslu skv. 3. mgr. 41. gr.¹⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[46. gr.] Ágreiningi um hvort einstakir framleiðendur uppfylla skilyrði um gæðastýrða sauðfjáramleiðslu er heimilt að skjóta til úrskurðarnefndar sem sker úr um ágreininginn. Í nefndinni eiga sæti þrjú menn skipaðir af landbúnaðarráðherra til tveggja ára í senn, einn án tilnefningar og skal hann vera formaður nefndarinnar, einn samkvæmt tilnefningu Rannsóknastofnunar landbúnaðarins og einn samkvæmt tilnefningu Landbúnaðarháskólans á Hvanneyri. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti.

Úrskurðarnefnd skal afgreiða mál eins fljótt og unnt er. Hafi nefndin ekki fellt úrskurð fyrir 15. október ár hvert fellur réttur framleiðenda til álagsgreiðslna fyrir það almanaksár ekki niður.

Kostnaður af störfum nefndarinnar greiðist úr ríkissjóði.¹⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[47. gr.] Framkvæmdanefnd búvörusamninga hefur yfirumsjón með gæðastýrðri sauðfjáramleiðslu en er heimilt að leita aðstoðar hjá öðrum aðilum varðandi tiltekna þætti gæðastýringarinnar.¹⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[48. gr.] Landbúnaðarráðherra setur nánari reglur¹⁾ um framkvæmd gæðastýrðrar sauðfjáramleiðslu, m.a. um undirbúning, landnýtingu, inntak og umfang gæðakerfis, störf úrskurðarnefndar, tilhögun álagsgreiðslna o.fl. Meðal annars er landbúnaðarráðherra heimilt í reglugerð að kveða

á um að þeim sem óska eftir að taka upp gæðastýrða sauðfjárframleiðslu sé skylt að sækja undirbúningsnámskeið um gæðastýringuna.]²⁾

¹⁾Rg. 175/2003. ²⁾L. 101/2002, 4. gr.

[49. gr.]¹⁾ Ágreiningi um ákvörðun á greiðslumarki lögbýlis, skráningu á greiðslumarki, rétt til beinna greiðslna og framkvæmd verðskerðingar samkvæmt þessum kafla og reglugerðum þar um er heimilt að skjóta til þriggja manna úrskurðarnefndar sem landbúnaðarráðherra skipar til fjögurra ára í senn. Skal einn tilnefndur af [stjórn Hagþjónustu landbúnaðarins],²⁾ einn án tilnefningar og einn samkvæmt tilnefningu Hæstaréttar Íslands. Ráðherra skipar einn úr þeirra hópi formann nefndarinnar. Varamenn skulu skipaðir með sama hætti. Úrskurði nefndarinnar verður ekki skotið til ráðherra.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 14. gr.

[50. gr.]¹⁾ [Allir þeir sem hafa greiðslumark til ráðstöfunar eða hagnýtingar eða hafa með höndum framleiðslu sauðfjárafurða eru háðir þeim breytingum á réttarstöðu sem lög þessi hafa í för með sér.]²⁾

[Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð³⁾ nánari ákvæði um greiðslumark lögbýla, beingreiðslur, framkvæmd og tilhögun þeirra, frávík frá ásetningshlutfalli, jöfnunargreiðslur, kaup ríkissjóðs á greiðslumarki, aðilaskipti að greiðslumarki o.fl.]⁴⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 124/1995, 18. gr. ³⁾Rg. 23/1996, ra. 399/2000, ra. 19/2001, sbr. 59/2003. ⁴⁾L. 88/2000, 11. gr.

X. kafli. [Um framleiðslu og greiðslumark mjólkur 1998–2005.]¹⁾

¹⁾L. 69/1998, 10. gr.

[51. gr.]¹⁾ [Markmið með ákvæðum þessa kafla um framleiðslu mjólkur eru:

- a. að skapa rekstrarumhverfi fyrir framleiðslu og vinnslu mjólkurafurða sem leiði af sér aukna hagkvæmni,
- b. að bæta afkomumöguleika í mjólkurframleiðslu svo að nauðsynleg nýliðun og eðlileg endurnýjun fjárfestinga geti orðið,
- c. að nýta á sem bestan hátt skilyrði til framleiðslu mjólkur fyrir markað innan lands og aðra þá markaði

sem teljast hagkvæmir og viðhalda þeim stöðugleika sem náðst hefur milli framleiðslu og eftirspurnar.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 11. gr.

[52. gr.]¹⁾ [Heildargreiðslumark mjólkur er tiltekið magn mjólkur, mælt í lítrum, sem beingreiðslur ríkissjóðs miðast við. Heildargreiðslumark mjólkur skal ákveðið þremur mánuðum fyrir upphaf hvers verðlagsárs. Við ákvörðun þess skal byggt á neyslu innlendra mjólkurvara sem farið hafa um afurðastöðvar undanfarið tólf mánaða tímabil og áætlun [Bændasamtaka Íslands]²⁾ fyrir komandi verðlagsár, að teknu tilliti til birgða. [Bændasamtök Íslands skulu byggja áætlun fyrir komandi verðlagsár á upplýsingum frá afurðastöðvum.]³⁾ Við mat á neyslu og birgðum skal miða við gildandi stuðla um samsetningu mjólkurafurða samkvæmt ákvörðun Framkvæmdanefndar búvörusamninga. Verði sala mjólkurafurða undir heildargreiðslumarki ársins þannig að birgðir aukist kemur mismunur til lækkunar á heildargreiðslumarki næsta árs. Á sama hátt hækkar heildargreiðslumark ef sala eykst. Birgðir sem verða til vegna framleiðslu einstakra mjólkurframleiðenda umfram heildargreiðslumark, sbr. 3. mgr., teljast ekki til birgða við ákvörðun heildargreiðslumarks.

Landbúnaðarráðherra skal, að fengnum tillögum [framkvæmdanefndar búvörusamninga],³⁾ ákveða heildargreiðslumark mjólkur fyrir hvert verðlagsár og setja í reglugerð nánari ákvæði um skiptingu þess í greiðslumark lögbýla.

Framleiðsla mjólkur umfram greiðslumark skal fara á erlendan markað á ábyrgð hvers framleiðanda og viðkomandi afurðastöðvar. Framkvæmdanefnd búvörusamninga getur þó heimilað sölu þessara vara innan lands ef heildarframleiðsla verður minni en sala og birgðastaða gefa tilefni til.]⁴⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 4. gr. ³⁾L. 112/1999, 15. gr. ⁴⁾L. 69/1998, 12. gr.

[53. gr.]¹⁾ [Greiðslumark skal bundið við lögbýli. [Bændasamtök Íslands skulu halda skrá yfir greiðslumark lögbýla og handhafa réttar til beingreiðslu samkvæmt því.]²⁾ Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi. Þó er heimilt, þegar um fleiri sjálfstæða aðila er að ræða sem standa að búinu, að skrá þá sérstaklega. Greiðslumark hvers lögbýlis verður við upphaf verðlagsárs 1998–1999 jafnt greiðslumarki þess eins og það verður

skráð við lok verðlagsársins 1997–1998, að teknu tilliti til breytinga sem verða á heildargreiðslumarki vegna verðlagsársins 1998–1999, skv. 1. mgr. [52. gr.]¹⁾ laganna og að teknu tilliti til aðilaskipta fyrir 20. ágúst 1998. Að þeim tíma liðnum breytist greiðslumark hvers lögbýlis í hlutfalli við breytingar á heildargreiðslumarki, við aðilaskipti með greiðslumark eða vegna tilfærslna á greiðslumarki milli lögbýla samkvæmt reglum sem landbúnaðarráðherra setur. Sé greiðslumark ekki nýtt til framleiðslu að neinu leyti í full tvö ár fellur það niður, enda hafi [Bændasamtök Íslands]³⁾ tilkynnt eiganda lögbýlis um rétt til sölu eða geymslu greiðslumarksins. Framkvæmdanefnd búvörusamninga er heimilt að ráðstafa þessu greiðslumarki til frumbýlinga, en að öðru leyti bætist það við greiðslumark annarra lögbýla í hlutfalli við skráð greiðslumark þeirra. Óski framleiðandi eftir að halda greiðslumarki á lögbýlinu án þess að nýta það til framleiðslu getur hann lagt það inn til geymslu hjá [Bændasamtökum Íslands],³⁾ lengst til 1. september 2005. Greiðslumark sem þannig er geymt tekur ekki breytingum á geymslutímanum.]⁴⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 16. gr. ³⁾L. 112/1999, 4. gr. ⁴⁾L. 69/1998, 13. gr.

[54. gr.]¹⁾ [Heimil eru aðilaskipti greiðslumarks á milli lögbýla, enda séu uppfyllt skilyrði þau sem ráðherra setur í reglugerð.

Aðilaskipti með greiðslumark taka ekki gildi fyrir en staðfesting [Bændasamtaka Íslands]²⁾ liggur fyrir. Sé ábúandi lögbýlis annar en eigandi þess þarf samþykki beggja fyrir flutningi greiðslumarks frá lögbýli, sbr. þó ákvæði 3. mgr. [Ákvörðun Bændasamtaka Íslands um staðfestingu eða synjun staðfestingar á aðilaskiptum með greiðslumark má skjóta til úrskurðarnefndar sem starfar skv. [49. gr.]¹⁾]³⁾

Leiguliða er heimilt að kaupa greiðslumark á lögbýli og skal það sérstaklega skráð á nafn hans. Leiguliða er heimilt að selja sérskráð greiðslumark án samþykkis jarðareiganda. Þó skal jarðareigandi eiga forkaupsrétt við ábúðarlok leiguliða á því markaðsverði sem síðast liggur fyrir skv. 1. mgr.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um markaðsfyrirkomulag og aðilaskipti með greiðslumark og skráningu þess.]⁴⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 4. gr. ³⁾L. 112/1999, 17. gr. ⁴⁾L. 69/1998, 14. gr.

[55. gr.]¹⁾ [Beingreiðsla er framlag úr ríkissjóði til framleiðenda mjólkur og skal svara til 47,1% af verði mjólkur eins og það er ákveðið skv. 8. gr. laganna. Greiðslu til hvers lögbýlis samkvæmt greiðslumarki þess er heimilt að skipta á þann veg að hluti greiðslunnar verði óháður framleiðslu, að því tilskildu að framleiðsla lögbýlis sé ekki minni en tilskilið lágmark sem hlutfall eða heild af greiðslumarki, hluti greiðist eftir framleiðslu og hluti greiðist þannig að það stuðli að sem jafnastrí dreifingu innleggs eftir mánuðum. Beingreiðsla skal greiðast mánaðarlega og skal framkvæmdanefnd búvörusamninga ákveða nánar greiðslutilhögun og fráviksmörk beingreiðslu fyrir upphaf hvers verðlagsárs, að fengnum tillögum Landssambands kúabænda.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð, að fengnum tillögum framkvæmdanefndar búvörusamninga, nánari reglur um beingreiðslur, m.a. um framkvæmd þeirra, greiðslutilhögun, fráviksmörk og ráðstöfun beingreiðslna vegna ónýtt greiðslumarks.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 15. gr.

[56. gr.]¹⁾ Ákvæði [49. gr.]¹⁾ um úrskurðarnefnd gildir einnig um ágreining vegna ákvörðunar á greiðslumarki lögbýla samkvæmt þessum kafla.

Allir þeir sem hafa fullvirðisrétt/greiðslumark til ráðstöfunar eða hagnýtingar eða hafa með höndum framleiðslu mjólkur eru háðir þeim breytingum á réttarstöðu sem lög þessi hafa í för með sér.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um aðlögun og stjórn framleiðslu mjólkur.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[XI. kafli. Um framleiðslu og verðmyndun garð- og gróðurhúsaafurða 2002–2011.]¹⁾

¹⁾L. 84/2002, 2. gr.

[57. gr.]¹⁾ Markmið með ákvæðum þessa kafla um framleiðslu og verðmyndun gróðurhúsaafurða eru:

- að lækka verð til neytenda á innfluttum sem og innlendum garð- og gróðurhúsaafurðum,
- að auka hagkvæmni og samkeppnishæfni innlendra grænmetisframleiðslu til hagsbóta fyrir grænmetisframleiðendur og neytendur,
- að treysta tekjugrundvöll grænmetisframleiðenda,

d. að styðja framleiðslu- og markaðsmöguleika innlendirar framleiðslu þegar hún er nægjanleg að magni og gæðum.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 84/2002, 2. gr.

[[58. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra er heimilt að gera samning við Bændasamtök Íslands eða Samband garðyrkjubænda um verkefni til þess að ná settum markmiðum skv. [57. gr.]¹⁾ Heimilt er að semja um beinar greiðslur til framleiðenda til lækkunar á verði einstakra tegunda afurða, framlög til rekstraraðfanga, framlög til fjárfestinga, framlög til úreltingar á gróðurhúsum og framlög til kynningar-, rannsóknar-, þróunar- og endurmenntunarverkefna.

Heimilt er landbúnaðarráðherra að fela öðrum stofnunum eða Bændasamtökum Íslands að annast faglega umsjón með verkefnum sem samið er um skv. 1. mgr. og framkvæmd þeirra, enda sé skipulag þeirra og starfsreglur í samræmi við ákvæði laga.

Landbúnaðarráðherra setur reglugerð um framkvæmd verkefna skv. 1. mgr. Þar skal m.a. kveðið á um heildarfjárhæð beingreiðslna og skiptingu eftir tegundum, fjárhæð á kíló tegundar/afurðar og gæðaflokka eftir tímabilum og lækkun eða hækkun fjárhæðar á kíló tegundar/afurðar þegar frávik verða frá áætlun um selt magn. Landbúnaðarráðherra auglýsir áætlaðar beingreiðslur á kíló tegundar fyrir 15. desember og koma þær til greiðslu á næsta almanaksári.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 84/2002, 2. gr.

[[59. gr.]¹⁾ Rétt til beingreiðslna eiga allir framleiðendur tegunda sem samið er um skv. [58. gr.]¹⁾ en réttur til beingreiðslna takmarkast jafnframt við að um sé að ræða viðskipti milli bókhaldsskyldra einstaklinga eða lögaðila með virðisaukaskattsskylda veltu samkvæmt lögum nr. 50/1988, um virðisaukaskatt.

Landbúnaðarráðherra er heimilt að fela öðrum stofnunum eða Bændasamtökum Íslands að halda skrá yfir réttihafa beingreiðslna samkvæmt þessum kafla. Á hverju lögbýli skal aðeins einn framleiðandi vera skráður handhafi beingreiðslna. Þegar um fleiri sjálfstæða rekstraraðila er að ræða með aðskilinn búrekstur getur hver og einn þeirra verið handhafi beingreiðslna.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 84/2002, 2. gr.

[[60. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra setur reglugerð um uppgjör beingreiðslna, þar á meðal um skyldu umsækjenda til að taka fram upplýsingar um afurð, verð og viðskiptakjör og um frágang viðskiptaskjala.

Ef framleiðandi verður ekki við kröfum skv. 1. mgr. skal réttur til beingreiðslna felldur niður þar til framleiðandi hefur gert fullnægjandi úrbætur. Framleiðandi sem hefur tekið við beingreiðslum á grundvelli vísitandi rangrar upplýsingagjafar skal endurgreiða ofteknar beingreiðslur með 50% álagi.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 84/2002, 2. gr.

[[61. gr.]¹⁾ Ákvæði [49. gr.]¹⁾ um úrskurðarnefnd gilda einnig um ágreining um beingreiðslur samkvæmt þessum kafla.

Allir framleiðendur vörutegunda sem samningar skv. [58. gr.]¹⁾ ná til eru háðir þeim breytingum á réttarstöðu sem lög þessi hafa í för með sér.

Landbúnaðarráðherra setur með reglugerðum og öðrum stjórnvaldsreglum²⁾ nánari ákvæði um framkvæmd þessa kafla.]³⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾Rgl. 482/2002. ³⁾L. 84/2002, 2. gr.

[XII. kafli.]¹⁾ Um vinnslu og sölu búvara.

¹⁾L. 84/2002, 2. gr.

[62. gr.]¹⁾ ...²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 18. gr.

[63. gr.]¹⁾ Byggingu og staðsetningu afurðastöðva skal haga á þann hátt sem hagkvæmastur er fyrir heildarskipulag viðkomandi búgreinar.

...²⁾

Við löggildingu sláturhúsa samkvæmt [lögum nr. 96 27. maí 1997, um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðissskoðun og gæðamat á sláturafurðum],³⁾ skal gætt ákvæða 1. mgr. þessarar greinar.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 19. gr. ³⁾L. 88/2000, 12. gr.

[64. gr.]¹⁾ [Innflutningur landbúnaðarvara frá ríkjum, sem staðfest hafa aðild sína að samningnum um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar, skal vera óheftur nema önnur lög takmarki. Með þeim takmörkunum sem leiðir af

ákvæðum fríverslunar- og annarra milliríkjasamninga sem Ísland er aðili að er landbúnaðarráðherra heimilt að takmarka innflutning landbúnaðarvara frá ríkjum utan Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar á vörum þeim er greinir í viðaukum I og II með lögum þessum.

Landbúnaðarráðherra er einnig heimilt að banna innflutning á afurðum dýra og plantna sem gefin hafa verið vaxtaraukandi efni á framleiðsluskeiðinu eða kunna að fela í sér leifar lyfja og annarra aðskotaefna umfram það sem leyft er við framleiðslu hér á landi og geta verið hættuleg heilsu manna. Landbúnaðarráðherra ákveður með reglugerð²⁾ á hvern hátt hagað skuli eftirliti með innflutningi afurðanna, sýnatöku og rannsóknnum.]³⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾Rg. 416/2002. ³⁾L. 87/1995, 18. gr.

[65. gr.]¹⁾ [Landbúnaðarráðherra úthlutar tollkvótum fyrir landbúnaðarvörur samkvæmt viðaukum IIIA og B við tollalög, nr. 55/1987, á þeim tollum sem tilgreindir eru í 6. gr. A í tollalögum.

Úthlutun tollkvóta skal, eftir því sem við getur átt, vera í samræmi við samninginn um málsmeðferð við veitingu innflutningsleyfa sem birtur er í 1. viðauka A við samninginn um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunarinnar.

Umsókn um tollkvóta má aðeins taka til greina að umsækjandi hafi heildsöluleyfi. Heimilt er að skipta tollkvótum upp í einingar. Tollkvótum skal úthlutað til ákveðins tíma, allt að einu ári í senn. Berist umsóknir um meiri innflutning en sem nemur tollkvóta vörunnar skal heimilt að láta hlutkesti ráða úthlutun eða leita tilboða í heimildir til innflutnings samkvæmt tollkvótum og skal andvirðið þá renna í ríkissjóð. Endurúthluta má tollkvótum sem ekki eru nýttir innan þess frests sem tilgreindur er við úthlutun kvótans. Heimilt er í stað úthlutunar á tollkvóta að veita almenna heimild til innflutnings á þeim tollum sem um tollkvótana gilda.

Um viðurlög við misnotkun tollkvóta í því skyni að fá ívilnun í tolli eða sköttum við innflutning á vörum sem ekki falla undir tollkvótann skal fara skv. XIV. kafla tollalaga, nr. 55/1987. Heimilt er að synja þeim um úthlutun tollkvóta sem gerst hefur sekur um misnotkun.

Landbúnaðarráðherra birtir í reglugerð þær reglur sem gilda um úthlutun tollkvóta samkvæmt þessari grein þar sem m.a. komi fram úthlutunarkvóti, innflutningstímabil,

tollataxtar, viðurlög við misnotkun og aðrir skilmálar sem um innflutninginn skulu gilda.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 87/1995, 19. gr.

[[65. gr. A.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra er heimilt að úthluta tollkvótum fyrir landbúnaðarvörur samkvæmt viðaukum IVA og B við tollalög, nr. 55/1987, á þeim tollum sem tilgreindir eru í 6. gr. A í tollalögum. Getur hann ákveðið hverju sinni hvaða tolltöxtum 3. og 4. mgr. tilvitnaðs ákvæðis er beitt. Úthlutun tollkvóta skal eftir því sem við getur átt fara eftir ákvæðum [65. gr.]¹⁾

Ráðherra getur ákveðið að tollkvóti í viðauka IVB, sem við úthlutun ber lægri toll en kveðið er á um í 2. mgr. 6. gr. A tollalaga, komi til frádráttar tollkvóta í viðauka IIIB. Skerðir þá kvótinn ekki úthlutunarheimildir samkvæmt þessari grein. Við úthlutun tollkvóta hefur ráðherra hliðsjón af því hvort nægilegt framboð af viðkomandi vörum á hæfilegu verði er til staðar og hvort innflutningsmagn í tollkvótum IIIA og IIIB hafi náð þeim mörkum sem þar eru sett.

Landbúnaðarráðherra birtir í reglugerð þær reglur sem gilda um úthlutun tollkvóta samkvæmt þessari grein þar sem m.a. komi fram úthlutunarkvóti, innflutningstímabil, tolltaxtar, viðurlög við misnotkun, sbr. 4. mgr. [65. gr.],¹⁾ og aðrir skilmálar sem um innflutninginn skulu gilda.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 87/1995, 20. gr.

[66. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra getur með reglugerð ákveðið að mjólk og mjólkurvörur, egg, kartöflur, garðávextir og grænmeti, sem selja á innan lands eða flytja skal á erlendan markað, skuli metið, flokkað og merkt eftir tegundum, gæðum og uppruna enda fullnægi varan reglum um heilbrigði og hollustuhætti sem settar eru á grundvelli [laga nr. 7 12. mars 1998, um hollustuhætti og mengunarvarnir],²⁾ og [laga nr. 93 28. júní 1995, um matvæli].²⁾

Til að standa straum af kostnaði við mat samkvæmt þessari grein er ráðherra heimilt að láta innheimta sérstakt matsgjald af þeirri vöru sem matið tekur til og má gjaldið vera tiltekin krónutala á hverja þyngdareiningu eða hlutfall af verði vörunnar til framleiðanda. Matsgjaldið má þó aldrei vera hærra en sem nemur 1,5% af verði vörunnar til framleiðanda. Framleiðandi þeirrar vöru, sem tekin er til mats, er ábyrgur fyrir greiðslu matsgjalds. Gjald þetta má taka lögtaki. Heimilt er að ákveða að það skuli innheimt

með búnaðarmálasjóðsgjaldi samkvæmt lögum nr. 41 15. maí 1990.³⁾

Landbúnaðarráðherra ákveður yfirstjórn mats þeirra búvara sem ákveðið er að taka til mats samkvæmt þessari grein.

Um löggildingu matsmanna fer eftir ákvæðum í reglugerð og er þar heimilt að ákveða að afurðastöð og söluaðilar skuli á sinn kostnað hafa í þjónustu sinni matsmenn til að framkvæma mat samkvæmt þessari grein. Þá eina má skipa eða löggilda sem matsmenn sem hafa góða þekkingu á viðkomandi búvöru og reynslu í öllu er varðar meðferð varanna og mat á þeim.

Í reglugerð skulu sett ákvæði um matsreglur, gæðaflokkun, framkvæmd mats, yfirmat og annað sem lýtur að matinu.

Afurðastöðvum og öðrum, sem annast sölumeðferð þeirra búvara sem mat samkvæmt þessari grein tekur til, er skylt að sjá matsmönnum fyrir aðstöðu til að framkvæma matið samkvæmt nánari reglum sem settar skulu í reglugerð.

Við verðlagningu búvara skal verð þeirra ákveðið mismunandi eftir tegunda- og gæðaflokkum sem ákveðnir eru samkvæmt þessari grein, [lögum nr. 96 27. maí 1997, um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðisskoðun og gæðamat á sláturafurðum],²⁾ lögum nr. 57 16. maí 1990, um flokkun og mat á gærum og ull, og öðrum lögum og reglum um sama efni.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 88/2000, 13. gr. ³⁾Nú l. 84/1997.

[67. gr.]¹⁾ Þeir sem versla með búvörur skulu fullnægja skilyrðum laga og annarra ákvarðana yfirvalda um slíka starfsemi og hafa fullnægjandi aðstöðu til meðferðar, flutnings og geymslu þeirrar vöru sem þeir taka til sölumeðferðar samkvæmt reglum heilbrigðisyfirvalda. Nú selur framleiðandi eigin búvöruframleiðslu til smásöluverslunar eða neytenda og er honum þá skylt að fullnægja ákvæðum laga og annarra ákvarðana yfirvalda um flokkun, mat, flutning, geymslu og annað sem lýtur að meðferð vörunnar.

Skylt er seljanda og kaupanda að veita [landbúnaðarráðuneytinu]²⁾ allar umbeðnar upplýsingar um söluna, þar á meðal um uppruna vörunnar, svo að ganga megi úr skugga um að ofangreind skilyrði hafi verið uppfyllt.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 20. gr.

[68.–70. gr.]¹⁾ ...²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 18. gr.

[71. gr.]¹⁾ [Afurðastöðvum í mjólkuriðnaði er heimilt að gera samkomulag um verkaskiptingu milli mjólkursamlaga að því er varðar framleiðslu einstakra mjólkurvara fyrir innlandan og erlendan markað. Samkomulagið öðlast ekki gildi fyrr en landbúnaðarráðherra hefur staðfest það.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 21. gr.

[72.–73. gr.]¹⁾ ...²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 18. gr.

[74. gr.]¹⁾ [Bændasamtök Íslands]²⁾ og sláturleyfishafar skulu gera samkomulag um verkaskiptingu á milli sláturleyfishafa vegna slátrunar og verkunar sauðfjár- og stórgripaafurða til sölu á erlenda markaði með tilliti til mismunandi heimilda þeirra til slátrunar og verkunar á þessum búvörum til útflutnings og þess að sala hvers sláturleyfishafa á innlendum markaði miðist við hlutfall heimilaðrar framleiðslu skv. 30. gr. þeirra framleiðenda sem eru í viðskiptum hjá sláturleyfishafa.

Heimilt er að gera slíkt samkomulag til tiltekins tíma og skal aðilum heimilt að óska endurskoðunar á því vegna breyttra aðstæðna, eftir því sem nánar er tekið til í samkomulaginu. Samkomulagið öðlast ekki gildi fyrr en landbúnaðarráðherra hefur staðfest það.

Nú næst ekki slíkt samkomulag sem um ræðir í 1. mgr. eða ráðherra neitar að staðfesta það og skal ráðherra þá úrskurða framangreinda verkaskiptingu. Úrskurður þessi skal vera tímabundinn og má gilda í allt að tvö ár. Aðilum er á þessu tímabili frjálst að gera með sér samkomulag skv. 1. mgr. er komi í stað úrskurðar ráðherra. Í slíkum úrskurði er heimilt að kveða á um magn og verkun þessara búvara og skiptingu þeirra til sölu innan lands og utan.

Brjótí sláturleyfishafi gegn samkomulagi eða úrskurði samkvæmt þessari grein er ráðherra heimilt að svipta viðkomandi sláturleyfi samkvæmt [lögum nr. 96 27. maí 1997, um eldi og heilbrigði sláturdýra, slátrun, vinnslu, heilbrigðisskoðun og gæðamat á sláturafurðum].³⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 4. gr. ³⁾L. 88/2000, 14. gr.

[75. gr.]¹⁾ Framleiðsluráð landbúnaðarins hættir rekstri Grænmetisverslunar landbúnaðarins frá og með 1. júní 1986.

Landbúnaðarráðherra er þó heimilt að ákveða að breyting skv. 1. mgr. verði fyrir enda hafi þá náðst samkomulag við aðila skv. 3. mgr. um yfirtöku á rekstri fyrirtækisins, sölu og leigu á eignum þess og að hið nýja fyrirtæki gefi fastráðnu starfsfólki Grænmetisverslunar landbúnaðarins kost á sambærilegum störfum. Skulu ákvæði 14. gr. laga nr. 38 14. apríl 1954,²⁾ um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, þá ekki ná til þeirra starfsmanna Grænmetisverslunar landbúnaðarins sem njóta löggjara samkvæmt þeim lögum. Heimilt er landbúnaðarráðherra að selja samtökum framleiðenda kartaflna og grænmetis eða hlutafélagi í eigu þessara aðila eignir Grænmetisverslunar landbúnaðarins, aðrar en fasteignir. Þá er ráðherra heimilt að leigja sömu aðilum núverandi fasteignir Grænmetisverslunar landbúnaðarins til reksturs dreifingar- og söluvyrirtækis með kartöflur og grænmeti.

Tekjur, sem fást við sölu og leigu á eignum skv. 3. mgr., ásamt sjóðum Grænmetisverslunar landbúnaðarins við starfslok, skulu lagðar í sérstakan sjóð sem hefur það verkefni að styrkja stofnræktun garðávaxta, rannsóknir og tilraunir með ræktun og meðferð garðávaxta og vöruþróun á þessu sviði. Sjóðurinn skal vera í vörslu Framleiðnisjóðs landbúnaðarins og annast stjórn hans úthlutun úr sjóðnum samkvæmt ákvæðum reglugerðar er landbúnaðarráðherra setur.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾Nú l. 70/1996.

[76. gr.]¹⁾ Þar sem afurðastöð búvara er í eigu aðila sem hefur með höndum annan rekstur er skylt að halda bókhaldi og fjárreiðum afurðastöðvarinnar aðgreindum frá öðrum rekstri viðkomandi aðila.

Þá getur [verðlagsnefnd búvöru]²⁾ ákveðið að afurðastöðvar skuli setja reikninga sína upp með samræmdum hætti.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 16. gr.

[XIII. kafli.]¹⁾ Ýmis ákvæði.

¹⁾L. 84/2002, 2. gr.

[77. gr.]¹⁾ [Bændasamtök Íslands láta safna og gefa út ár hvert skýrslu um framleiðslu búvara, vinnslu þeirra og sölu, markaðshorfur og afkomu landbúnaðarins á hverjum tíma.

Þá skulu samtökin gera áætlanir um framleiðslu og sölu búvara.

Skylt er öllum þeim er hafa með höndum vinnslu eða sölu búvara að láta samtökunum í té allar upplýsingar er þeim geta að gagni komið við störf þeirra og þeir geta veitt, þar með talið upplýsingar um verð búvöru til framleiðenda.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 22. gr.

[78. gr.]¹⁾ Kostnaður við framkvæmd IV. kafla þessara laga greiðist úr ríkissjóði. Ráðherra ákveður þóknun nefndarmanna í verðlagsnefnd ...²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 69/1998, 16. gr.

[79. gr.]¹⁾ [Landbúnaðarráðherra skal setja reglugerð²⁾ um gæðastjórn í landbúnaðarframleiðslu. Í reglugerðinni skal lýst kröfum um gæðastjórn, vinnslu, geymslu og dreifingu íslenskra landbúnaðarafurða.]³⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾Rg. 504/1998, sbr. 15/2000. ³⁾L. 124/1995, 20. gr.

[80. gr.]¹⁾ ...²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 23. gr.

[81. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra setur með reglugerð²⁾ nánari ákvæði um framkvæmd laga þessara.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾Rg. 224/1994, rg. 373/1993, rg. 60/1994, sbr. 660/1994; rg. 407/1997, sbr. 617/1997; rg. 522/1997, rg. 523/1997, rg. 524/1998, sbr. 488/1999, 615/2001 og 777/2001; rg. 651/2001.

[82. gr.]¹⁾ Með mál út af brotum gegn lögum þessum og reglugerðum, sem settar verða samkvæmt þeim, skal farið sem opinber mál. Varða brot sektum nema þyngri refsing liggja við samkvæmt öðrum lögum.

Ef aðili, sem samkvæmt lögum þessum er skylt að gefa [Bændasamtökum Íslands]²⁾ skýrslu eða upplýsingar, tregðast við að láta þær í té má beita dagsektum frá 100–5.000 kr., eftir því sem nánar er ákveðið í reglugerð.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 112/1999, 4. gr.

[83. gr.]¹⁾ Ákvæði laga þessara um greiðslumark og beinar greiðslur ríkissjóðs til framleiðenda mjólkur og sauðfjárafurða á lögbýlum falla úr gildi 31. ágúst 1998 nema samningur hafi verið gerður á grundvelli a-liðar 1. mgr. 30. gr.

¹⁾L. 101/2002, 4. gr.

[84. gr.]¹⁾ [[Landbúnaðarráðherra er heimilt, til þess að jafna samkeppnisstöðu innlendra og innfluttra vara, að leggja verðjöfnunargjöld²⁾ á innfluttar vörur úr viðaukum I og II³⁾ með lögum þessum, sem unnar eru úr landbúnaðarhráefnum, sem jafnframt eru framleiddar hér á landi og sem heimilt er að leggja verðjöfnunargjöld á samkvæmt ákvæðum í fríverslunar- og öðrum milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að.]⁴⁾

Verðjöfnunargjöld samkvæmt þessari grein skulu innheimt við tollafgreiðslu og renna í ríkissjóð.

Fjárhæð verðjöfnunargjalds má að hámarki vera mismunur annars vegar á innlendu verði hráefnis sem ákveðið er skv. 1. tölul. og hins vegar erlendu viðmiðunarverði sem ákveðið er skv. 2. tölul.:

1. Innlent verð skal ákveðið í eftirfarandi röð:
 - 1.1. Umsamið innlent viðmiðunarverð í fríverslunar- og milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að og bókunum við þá og tekur til hlutaðeigandi innflutnings.
 - 1.2. Samkvæmt IV. kafla laga þessara ef verð er ákveðið og birt í samræmi við þær reglur.
 - 1.3. Í samræmi við reglur 6. gr. laga nr. 97/1987, um vörugjald.
2. Erlent viðmiðunarverð skal ákveðið þannig eftir því sem við á um hlutaðeigandi innflutning:
 - 2.1. Viðmiðunarverð sem lagt er til grundvallar samkvæmt verðjöfnunarákvæðum í bókun 3 við samninginn um Evrópska efnahagssvæðið.
 - 2.2. Viðmiðunarverð sem lagt er til grundvallar samkvæmt bókun 2 við samning milli Íslands og Efnahagsbandalags Evrópu.
 - 2.3. Viðmiðunarverð sem lagt er til grundvallar í verðjöfnunarákvæðum í öðrum fríverslunarsamningum en skv. 2.1 og 2.2 sem Ísland er aðili að á hverjum tíma.
 - 2.4. Viðmiðunarverð sem birt er sem heimsmarkaðsverð einstakra landbúnaðarhráefna af hálfu Evrópusambandsins eða fríverslunarsamtaka, og skal ráðherra ákveða nánar í reglugerð við hvaða verð miðað er á hverri hráefnistegund. Komi í ljós að framleiðendur vöru eigi kost á að kaupa hráefni á lægra verði en birtu viðmiðunarverði samkvæmt framangreindu í að minnsta kosti þrjú mánuði er ráðherra heimilt að ákveða tímabundið að miða við það verð sem sérstaklega ákvarðað viðmiðunarverð. Sé viðmiðunarverð ekki birt með framangreindum

hætti skal viðmiðunarverð ákvarðað í samræmi við það verð sem framleiðendur eiga kost á að kaupa hráefni á.

Landbúnaðarráðherra skal jafnan við ákvörðun verðjöfnunargjalds birta í reglugerð það innlenda og erlenda viðmiðunarverð sem notað er við ákvörðun gjaldsins.

Jafnan skal miða við verð á sama sölustigi nema annað leiði af ákvæðum fríverslunar- og milliríkjasamninga. Verðjöfnunargjöld má leggja á sem krónutölu á magneiningu eða sem hlutfallslegt gjald.

Ráðherra ákveður álagningu gjalda samkvæmt þessari grein í reglugerð. Álagning verðjöfnunargjalds skal vera í samræmi við þá skilmála sem kveðið er á um í fríverslunar- og milliríkjasamningum og takmarkast hverju sinni af því að verðjöfnunargjald að viðbættum innflutningsgjöldum sé innan þeirra marka sem skilgreind eru í fríverslunar- og milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að.
...⁴⁾

Að því leyti sem eigi er ákveðið í lögum þessum eða reglugerð eða öðrum fyrirmælum settum samkvæmt lögum þessum um vöruflokkun, gjalddaga, innheimtu, lögvernd verðjöfnunargjalda, refsingar og aðra framkvæmd varðandi verðjöfnunargjöld skulu gilda eftir því sem við geta átt ákvæði tollalaga, nr. 55/1987, með síðari breytingum.

Heimild landbúnaðarráðherra samkvæmt þessari grein skal koma í stað heimildar fjármálaráðherra skv. 120. gr. A í tollalögum, nr. 55/1987, með síðari breytingum, að því er varðar þær vörur sem grein þessi tekur til.]⁵⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾Rg. 259/1996, sbr. 104/1999. ³⁾*Um viðauka þessa vísast til Stjtið. A 1994, bls. 74–83.* ⁴⁾L. 87/1995, 21. gr. ⁵⁾L. 34/1994, 3. gr.

[[85. gr.]¹⁾ Heimilt er að endurgreiða verðjöfnunargjöld við útflutning á vörum sem innihalda landbúnaðarhráefni. Ráðherra ákveður með reglugerð þær vörur sem verðjöfnun tekur til og hver endurgreiðslan skuli vera.
...²⁾]

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 87/1995, 22. gr. ³⁾L. 126/1993, 2. gr.

[85. gr. A. Til þess að jafna samkeppnisstöðu innlendra vara við útflutning er landbúnaðarráðherra heimilt að greiða verðjöfnun við útflutning fullunninna vara sem innihalda

innlend landbúnaðarhráefni. Verðjöfnun skal vera jöfn mismun á innlendu viðmiðunarverði og erlendu viðmiðunarverði hversrar tegundar hráefnis sem notað er við framleiðslu vörunnar. Greiðslur miðast við heimildir fjárlaga hverju sinni.

Landbúnaðarráðherra gefur út reglugerð þar sem tilgreind skulu þau tollskrárnúmer sem heimilt er að greiða verðjöfnun fyrir, þær hráefnistegundir sem heimilt er að verðjafna, viðmiðunarverð innlendra landbúnaðarhráefna, erlend viðmiðunarverð sömu hráefna og nánari skilyrði verðjöfnunar. Í henni skal jafnframt kveðið á um tilhögun greiðslu og heimild ráðherra til að fresta greiðslum sem kunna að vera umfram fjárveitingar Alþingis hverju sinni.

Sækja skal um verðjöfnun til landbúnaðarráðuneytis. Tollstjórnin í Reykjavík annast greiðslu verðjöfnunar að uppfylltum skilyrðum reglugerðar skv. 2. mgr.]¹⁾

¹⁾L. 82/2003, 1. gr.

[[86. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra getur ákveðið að lagður verði á tollur samkvæmt ákvæðum 120. gr. tollalaga við innflutning á þeim vörum sem vísað er til í 1. mgr. 5. gr. samningsins um landbúnað í 1. viðauka A við samninginn um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunar og merktar eru SSG í viðauka IIA í tollalögum. Ráðherra setur reglugerð þar sem m.a. skal kveðið á um þær vörur sem álagningin tekur til, viðmiðanir um verð og magn skv. a- og b-liðum 1. mgr. 5. gr. samningsins um landbúnað.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 87/1995, 23. gr.

[[87. gr.]¹⁾ Landbúnaðarráðherra skipar þriggja manna nefnd sem skal vera til ráðuneytis um ákvæði laga þessara um inn- og útflutning landbúnaðarvara. Einn skal skipaður án tilnefningar og skal hann vera formaður nefndarinnar, annar skal tilnefndur af fjármálaráðherra og sá þriðji skal tilnefndur af viðskiptaráðherra. Varamenn skal skipa með sama hætti.

Nefndin skal vera landbúnaðarráðherra til ráðuneytis um neðangreind atriði:

- Úthlutun tollkvóta skv. [65. gr. og 65. gr. A.]¹⁾
- Ákvörðun verðjöfnunargjalda við inn- og útflutning skv. [84. og 85. gr.]¹⁾
- Beitingu viðbótartolla skv. [86. gr.]¹⁾

Nefndin skal afla allra upplýsinga um verð á viðkomandi landbúnaðarvörum innan lands og utan, framleiðslumagn,

innflutning og útflutning og annað sem nauðsynlegt er vegna starfa hennar og gera tillögur til landbúnaðarráðherra um þau verkefni sem henni eru falin með lögum þessum.]²⁾

¹⁾L. 101/2002, 4. gr. ²⁾L. 87/1995, 24. gr.

Ákvæði til bráðabirgða.

A. [...] ¹⁾²⁾

B. ...

C. ...³⁾

D. –F. ...

[G. ...]⁴⁾

[H. ...]⁵⁾

[I. ...]⁶⁾

[J. ...]⁷⁾

[K. [Heimilt er landbúnaðarráðherra, að fengnum tillögum verðlagsnefndar búvara, að verja til eftirfarandi verkefna eftirstöðvum af verðmiðlunargjöldum sem ekki hefur verið ráðstafað:

- Rannsóknar- og þróunarverkefna í framleiðslu og vinnslu mjólkur.
- Endurmenntunar leiði til meiri gæða og hagræðingar í framleiðslu mjólkur
- Hagrannsóknar vegna verðlagningar og úttekta á stöðu framleiðslu og/eða vinnslu mjólkur.
- Lækkunar á tilteknum mjólkurafurðum.]⁸⁾⁹⁾

[L. ...]¹⁰⁾

[M. ...]¹¹⁾

[N. ...¹²⁾¹³⁾

[O. Verðmiðlunargjöld og verðskerðingargjöld, sem innheimt verða af verði til framleiðenda og af slátur- og heildsölukostnaði eftir 1. september 1998, skulu endurgreidd framleiðendum og sláturleyfishöfum í samræmi við ákvæði laga þessara.]¹⁴⁾

[P. Landbúnaðarráðherra skal leggja fyrir Alþingi eigi síðar en 1. febrúar 2002 frumvarp til laga um breytingu á IX.

kafla laganna með nánari ákvæðum um álagsgreiðslur vegna gæðastýringar.]¹⁵⁾

[Q. Réttur til beingreiðslna skv. XI. kafla árin 2002 og 2003 skal takmarkaður við að hafin sé framleiðsla á viðkomandi vörutegund 1. mars 2002 í þeirri garðyrkjustöð sem sótt er um beingreiðslur vegna, eða vörutegundin hafi verið framleidd þar á árinu 2001. Þessi réttur er bundinn framleiðslustað en ekki framleiðanda.]¹⁶⁾

[R. Samningur milli ríkisstjórnar Íslands og Bændasamtaka Íslands um framleiðslu sauðfjárafurða frá 11. mars 2000 skal tekinn til endurskoðunar á árinu 2002.]¹⁷⁾

[S. Vegna frestunar á gildistökuákvæði um gæðastýrðan framleiðsluferil til 1. janúar 2004 skal sú fjárhæð sem beingreiðslur lækka um á árinu 2003, sbr. 39. gr., renna til greiðslu sérstaks álags á framleitt dilkakjöt á sama hátt og uppkaupaálag, sbr. 4. mgr. 38. gr.]¹⁷⁾

¹⁾L. 121/1995, 1. gr. ²⁾L. 99/1995, 2. gr. ³⁾Ákvæðinu var breytt með l. 147/1995, 3. gr. ⁴⁾L. 85/1994, 3. gr. ⁵⁾L. 141/1994, 2. gr. ⁶⁾L. 87/1995, brbákv. I. ⁷⁾L. 87/1995, brbákv. II. ⁸⁾L. 69/1998, 17. gr. ⁹⁾L. 99/1995, brbákv., sbr. l. 124/1995, 21. gr. ¹⁰⁾L. 124/1995, brbákv. I. ¹¹⁾L. 124/1995, brbákv. II. ¹²⁾L. 77/1997, 3. gr. ¹³⁾L. 124/1995, brbákv. III. ¹⁴⁾L. 130/1998, brbákv. ¹⁵⁾L. 88/2000, brbákv. ¹⁶⁾L. 84/2002, brbákv. ¹⁷⁾L. 101/2002, 5. gr.